

รูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติ

ลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในการรับรู้ของประชาชน :

กรณีศึกษาประชาชนเขตตำบลตะกาดเจ้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

PUBLIC AWARENESS OF FORMS AND PROCESSES OF VILLAGE HEADMEN ELECTION

CORRUPTION IN ACCORDANCE WITH THE LOCAL GOVERNMENT ACT (NO.11) 2551 :

CASE STUDY OF TA KAD NGOA SUBDISTRICT THAMAI DISTRICT

CHANTHABURI PROVINCE

ภาคนิพนธ์

ของ

เมธี รัตนสุวรรณ

ลิขสิทธิ์ © โดยศาสตราจารย์ ดร. วิมลศรี รัตนาภรณ์
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กันยายน 2556

รูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในการรับรู้ของประชาชน :
กรณีศึกษาประชาชนเขตตำบลตะกาดแก้ว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
PUBLIC AWARENESS OF FORMS AND PROCESSES OF VILLAGE HEADMEN ELECTION
CORRUPTION IN ACCORDANCE WITH THE LOCAL GOVERNMENT ACT (NO.11) 2551 :
CASE STUDY OF TA KAD NGOA SUBDISTRICT THAMAI DISTRICT
CHANTHABURI PROVINCE

ภาคินพนธ์
ของ
เมธี รัตนสุวรรณ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กันยายน 2556

ใบรับรองภาคินิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบ และกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในการรับรู้ของประชาชน :
กรณีศึกษาประชาชนเขตตำบลตะกาดแก้ว อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดจันทบุรี
Public Awareness of Forms and Processes of Village Headmen Election Corruption
in Accordance With The Local Government Act (No.11) 2551 : Case Study
of Ta Kad Ngoa Subdistrict Thamai District Chanthaburi Province

เมธี รัตนสุวรรณ

คณะกรรมการ การสอบภาคินิพนธ์

..... ประธานสอบภาคินิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ ประดิษฐ์ศิลป์)

..... ประธานที่ปรึกษาภาคินิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ ประดิษฐ์ศิลป์)

..... กรรมการที่ปรึกษาภาคินิพนธ์
(ดร. นกรบ เถียรอำ)

..... กรรมการสอบภาคินิพนธ์
(ดร. โอปาร ถิ่นบางเตียว)

ได้รับอนุมัติจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร. สุรีย์มาศ สุขกสิ)

วันที่ 7 เดือน กันยายน พ.ศ. 2556

เมธี รัตนสุวรรณ. (2556). รูปแบบและกระบวนการทวจิตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในการรับรู้ของประชาชน : กรณีศึกษาประชาชนในเขต ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอบำเหน็จ จังหวัดจันทบุรี. ภาคนิพนธ์ รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชชนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ร.ค. (รัฐศาสตร์) ประธานกรรมการ
ดร.นักรบ เกียรอำ รป.ค. (รัฐประศาสนศาสตร์) กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับรูปแบบทวจิตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในพื้นที่เขตตำบลตะกาดเจ้า อำเภอบำเหน็จ จังหวัดจันทบุรี การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) แบบบูรณาการระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ คือ การสำรวจประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งโดยใช้ขนาดตัวอย่าง 375 คน และเทคนิคการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two - Stage Sampling) หลังจากนั้นจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทวจิตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านน้อย ในภาพรวมแต่รับรู้การทวจิตในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ดังกล่าวจะพบว่ามีผลต่อการรับรู้ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งและสังคมประกิตทางการเมืองเป็นปัจจัยที่มีผลในระดับปานกลาง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Matee Rutanasuwan. (2013). **Public Awareness of Forms and Processes of Village Headmen Election Corruption in accordance with the Local Government Act (No.11) 2551 : Case Study of Ta Kad Ngoa Sub-district Thamai District Chanthaburi Province.** Independent Study. M.P.A. (Local Government). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Advisory Committee

Assistant Professor Dr.Chaiyon Praditsil Ph.D. (Political Science)	Chairman
Dr.Nakrob Tianam D.P.A. (Public Administration)	Member

Abstract

The research was aimed to study levels and factors towards public awareness of the village headmen election corruption forms in accordance with the Local Government Act (No.11) 2551 in the area of Ta Kad Ngoa Sub-district in Tha Mai District in Chanthaburi Province. The descriptive mixed method model of the quantitative and qualitative research was applied to this study. The sample group in this research determined by the two-stage cluster sampling method was the 375 qualified voters. The in-depth interview and the participatory observation were used in the data collection as well. The major findings identified the low levels of the public awareness of the village headmen election corruption forms and processes. The influential factors towards the public awareness were communication channel, public information of the election campaign, and political socialization which they were all shown in the moderate levels.

กิตติกรรมประกาศ

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ประธานกรรมการที่ปรึกษากาคนิพนธ์ ดร.นักรบ เกียรอำ กรรมการที่ปรึกษากาคนิพนธ์ และ ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว กรรมการสอบกาคนิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอขอบพระคุณผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตะกาดเง้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี รวมทั้งบุคคลอื่นๆ ที่ได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือให้ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เมธี รัตนสุวรรณ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมุติฐานการวิจัย	6
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ระบบการทุจริตเลือกตั้ง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	24
การปกครองท้องถิ่นของไทย	25
การจัดระเบียบการปกครองหมู่บ้าน	26
การจัดระเบียบหมู่บ้านตามกฎหมายจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและ และป้องกันตนเอง	32
การปกครองท้องถิ่นของต่างประเทศ	37
ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้	50
ความหมายของการรับรู้	50
ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้	51
กระบวนการรับรู้	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การวิเคราะห์ข้อมูล	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การตรวจสอบข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	66
บริบทของกรณีศึกษาชุมชนอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี	66
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์	70
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	82
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	82
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผลการวิจัย	84
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	99
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	101
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	107
ประวัติย่อผู้วิจัย	112

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการสุ่มแบบสัดส่วน จะใช้สัดส่วนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามหน่วยเลือกตั้ง	61
2 การแบ่งการปกครองของตำบลตาดะกาดเจ้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี	68
3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	70
4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	71
5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา	71
6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	72
7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	72
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้รูปแบบและ กระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน	73
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้รูปแบบและ กระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการทุจริตในการรณรงค์หาเสียง	74
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้รูปแบบและ กระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการทุจริตในการ	75
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้รูปแบบและ กระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการทุจริตในการลงคะแนนเสียง	76
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้รูปแบบและ กระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยภาพรวม	77
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้รูปแบบและ กระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสาร.....	78
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้รูปแบบและ กระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการประชาสัมพันธ์	79
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้รูปแบบและ กระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านสังคมประกิต	80

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวความคิดในการศึกษา	6
2 กระบวนการรับรู้	53
3 ขั้นตอนการรับรู้	54
4 แผนภูมิการรับรู้	55

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การจัดการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยนั้นได้เริ่มต้นมาตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่งทรงมีพระราชดำริให้มีการฟื้นฟูการปกครองระดับหมู่บ้านที่มาแต่เดิมขึ้นใหม่เพราะทรงเล็งเห็นว่า การปกครองในระดับนี้จำเป็นและสำคัญยิ่งในการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากเป็นหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด โดยทรงให้มีการทดลองจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้าน ขึ้นที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อ ร.ศ. 111 (พ.ศ. 2435) โดยให้ราษฎรเลือกผู้ใหญ่บ้านแทนการแต่งตั้งโดยเจ้าเมืองดังแต่ก่อน นับแต่นั้นเป็นต้นมาทางรัฐบาลจึงได้มีการจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้าน ตามหัวเมืองต่าง ๆ โดยตราเป็นพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 ต่อมาในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ได้มีการตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ขึ้นใช้บังคับแทน และได้มีการใช้สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (สำนักบริหารการปกครองท้องที่. ออนไลน์. 2555)

หลังจากมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฉบับแรก พ.ศ. 2457 มีการแก้ไขพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ เพิ่มเติมอีก 9 ฉบับ (จิตรรา สมบัติรัตนานนท์. 2553 : 83-87) โดยการแก้ไขแต่ละฉบับมีสาระสำคัญดังนี้

1. พระราชบัญญัติการปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486 การแก้ไขมีสาระสำคัญที่มาตรา 18 คือ ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุไม่เกิน 60 ปี ที่ดำรงตำแหน่งให้คงอยู่ต่อไป แต่ถ้าผู้ใดไม่สามารถที่จะบริหารราชการได้ก็ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง

2. พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2489 การแก้ไขมีสาระสำคัญที่มาตรา 5 คือ ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านและให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในพระราชบัญญัตินี้ให้ดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไป

3. พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2510 การแก้ไขมีสาระสำคัญที่มาตรา 18 คือ ให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และให้อยู่ในตำแหน่งตามวาระของตำแหน่งเดิม กล่าวคือ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นฝ่ายปกครอง มีหน้าที่ช่วยผู้ใหญ่บ้านในการรักษาความสงบเรียบร้อยและปราบปรามโจรผู้ร้ายภายในเขตหมู่บ้าน โดยให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านร่วมกันพิจารณาคัดเลือกได้ไม่เกิน 5 คน

4. พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2516 การแก้ไขมีสาระสำคัญที่มาตรา 12 คือ การกำหนดคุณสมบัติผู้ใหญ่บ้านให้มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าประโยคประถมศึกษาตอนต้น

หรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าประโยคประถมศึกษาตอนต้น แต่ปรากฏว่าบางหมู่บ้าน ซึ่งเป็นท้องที่กัณดาร ชายแดนหรือเป็นท้องถื่นที่มีชาวเขาอยู่อาศัย ประชาชนยังไม่สามารถเลือก ผู้ใหญ่บ้านที่มีพื้นความรู้ดังกล่าวได้ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเร่งรัดพัฒนาจึงมีการแก้ไขเพิ่มเติม โดยยกเว้นหรือลดหย่อนพื้นความรู้ของผู้ใหญ่บ้านในบางท้องที่ได้

5. พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2525 การแก้ไขมีสาระสำคัญ คือ เปิดโอกาสให้สตรีเป็นผู้ใหญ่บ้านได้เพราะตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านปัจจุบัน ไม่ต้องรับผิดชอบ ด้านการปราบปรามอาชญากรรมรวมทั้งอาจจะแต่งตั้งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่เป็นผู้ชายได้ นอกจากนี้ การให้ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเท่านั้นเป็นผู้ใหญ่บ้านได้นั้นก็เพื่อกำหนดมิให้ข้าราชการ การเมืองเป็นผู้ใหญ่บ้านให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ

6. พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2527 การแก้ไขมีสาระสำคัญ คือเนื่องจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ได้กำหนดจำนวนทุนทรัพย์ ในการเปรียบเทียบความแพง ค่าธรรมเนียมหมายเรียกและคำร้องรวมกัน ค่าธรรมเนียม ทำใบยอม ไว้ในอัตราที่ยังไม่เหมาะสมกับค่าของเงินตรา และภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันจึงมีการแก้ไขเพิ่มเติม จำนวนทุนทรัพย์และอัตราค่าธรรมเนียมใหม่เพื่อให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

7. พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2532 การแก้ไขมีสาระสำคัญ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองท้องที่ กำหนดคุณสมบัติและคุณสมบัติต้องห้าม ของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไว้ว่าต้องไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือ นักบวช ทำให้ ผู้ใหญ่บ้าน ต้องออกจากตำแหน่งถ้าอุปสมบทหรือบรรพชา เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้กำนันและ ผู้ใหญ่บ้านมีสิทธิอุปสมบทหรือบรรพชาได้ เช่นเดียวกับข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ จึงแก้ไข ให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีสิทธิลาอุปสมบท หรือ บรรพชาได้เป็นเวลาติดต่อกันไม่เกิน 120 วัน และต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

8. พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2535 มีสาระสำคัญ คือ กำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับอายุให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี และกำหนดคุณสมบัติรวมถึงลักษณะต้องห้ามเพิ่มเติมอีก ซึ่งแต่เดิมกำหนดให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน ต้องมีอายุตั้งแต่ 25 ปี บริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ ซึ่งระยะเวลาการดำรงตำแหน่งนานที่สุด 35 ปี ประกอบกับการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามยังไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับ สภาพการณ์ปัจจุบัน

จากพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ ทั้ง 8 ฉบับดังกล่าวจะพบว่ามีเนื้อหา ร่วมกันซึ่งถือว่าเป็นตัววางกรอบการปกครองท้องที่ไว้ดังนี้

1. หมู่บ้านรวมกันประมาณ 20 หมู่บ้านให้ถือเป็นหนึ่งตำบล โดยใช้ลำห้วย หนอง คลอง บึง หรือสิ่งใดเป็นหมายเหตุของตำบลนั้น แต่ถ้าหากไม่มีให้จัดหลักปักหมายเหตุเพื่อบอกเขตของตำบลนั้น ๆ

2. ในหนึ่งตำบลให้มีกำนัน 1 คน มีอำนาจหน้าที่ปกครองราษฎรที่อยู่ในเขตตำบลนั้น คณะกรรมการตำบล 1 คณะประกอบด้วย กำนันท้องที่ ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลและแพทย์ประจำตำบล เป็นกรรมการตำบลโดยตำแหน่ง และครูประชาบาลในตำบล 1 คน กรรมการหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิหมู่บ้านละ 1 คน เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายอำเภอจะเป็นผู้คัดเลือกแล้วรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญไว้เป็นหลักฐาน

3. ในการประชุมคณะกรรมการตำบลนั้นจะต้องมีกรรมการตำบลไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนจึงจะครบองค์ประชุม โดยให้กำนันเป็นประธานการวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมากแต่ถ้าหากว่ามีคะแนนเท่ากันนั้น กำนันซึ่งเป็นประธานจะออกเสียงอีกเสียงหนึ่งเพื่อชี้ขาด

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติทั้ง 8 ฉบับ ยังกำหนดให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ทางราชการดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ในการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย
2. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับความอาญา
3. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับภาษีอากร โดยการทำบัญชีและนำราษฎรไปเสียภาษี
4. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการทำบัญชีทะเบียนบ้าน
5. มีหน้าที่ในการประกาศนโยบายของรัฐแก่ชาวบ้านและรายงานเหตุการณ์ต่อ

ทางราชการ

9. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แตกต่างจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ที่ผ่านมา ทั้ง 9 ฉบับไว้หลายประการที่สำคัญ คือ พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ทำการเลือกตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแทนที่จะเป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และการกำหนดอายุในการดำรงตำแหน่ง ได้ขยายให้ดำรงตำแหน่งอยู่ถึงอายุหกสิบปีบริบูรณ์ซึ่งแตกต่างจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ในอดีตซึ่งระบุไว้ให้เป็นไปตามวาระคือ 5 ปี เนื่องมาจาก พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ได้มีมติของคณะรัฐมนตรีเพิ่มเงินเดือนกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตามระเบียบการบริหารงานของราชการ

จากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 จะพบว่ากฎหมายให้สิทธิประโยชน์แก่คนที่ดำรงตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้านแตกต่างจากอดีตที่กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีสิทธิประโยชน์และอำนาจไม่มากนัก ดังนั้น พระราชบัญญัติลักษณะ

ปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 จึงเป็นที่ดึงดูดให้คนสนใจลงสมัครเลือกตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านกันเป็นจำนวนมากก่อให้เกิดปรากฏการณ์ซื้อสิทธิ์ขายเสียงกันอย่างรุนแรงในกระบวนการเลือกตั้ง เช่น ค่าใช้จ่ายในการซื้อเสียงครั้งละเป็นหลักพันบาทขึ้นไปในเขตตำบลตะกาดแก้ว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี นับเป็นตำบลที่มีการเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านมาเป็นเวลานาน แต่การเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านในอดีตที่ผ่านมา พบว่าการทุจริตซื้อเสียงยังไม่แพร่หลายมาก เนื่องจาก ตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่ได้เกี่ยวข้องกับควบคุมงบประมาณแผ่นดินมีเงินเดือนและมีวาระอยู่ในตำแหน่งแค่ 5 ปี แต่หลังจากมีการใช้พระราชบัญญัติท้องที่ปี พ.ศ. 2551 พบว่าการทุจริตซื้อเสียงการเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านอย่างเด่นชัด ผลกระทบของการบังคับใช้พระราชบัญญัติปกครองท้องที่ดังกล่าวที่สำคัญคือ การซื้อสิทธิ์ขายเสียงมีผลต่อการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอย่างเต็มที่แต่ไม่สามารถทนได้จนกว่าจะครบอายุ 60 ปี ดังนั้นจึงมีการเคลื่อนไหวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ในการแก้ไขกฎหมายจากการดำรงตำแหน่งของกำนันผู้ใหญ่บ้านจากอายุ 60 ปีหรือเกษียณอายุมาเป็นวาระละ 5 ปี จนร่างพระราชบัญญัติผ่านวาระที่ 1 เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2555 แต่ความหมายเช่นนั้นก็ถูกต่อต้านจากกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยอาศัยชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เช่น นครราชสีมา เชียงใหม่ อุดรธานี เพชรบูรณ์ สิงห์บุรี

โดยหลักการในระบอบประชาธิปไตยนั้น ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ พ.ศ. 2551 อย่างแท้จริงคือเสียงของประชาชน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเบื้องต้นว่าประชาชนรู้เรื่องการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบันหรือไม่มากนักเพียงใด ผู้ศึกษาจึงสนใจทำวิจัย เรื่อง รูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในการรับรู้ของประชาชน : กรณีศึกษาประชาชนในเขต ตำบลตะกาดแก้ว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อรูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2551 ในเขตตำบลตะกาดแก้ว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อรูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในตำบลตะกาดแก้ว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ของการวิจัย

1. กรณีศึกษาการเลือกตั้งในตำบลตะกาดเจ้า อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี จะช่วยเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้ง
2. การรับรู้ของประชาชนต่อรูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงในการเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลตะกาดเจ้า อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี จะเป็นโครงการนำร่องไปสู่การเคลื่อนไหวต่อพระราชบัญญัติท้องถิ่นที่เหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาการเลือกตั้งในเขตพื้นที่ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 - 2554 ซึ่งเป็นช่วงหลังจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา

นิยามศัพท์เฉพาะ

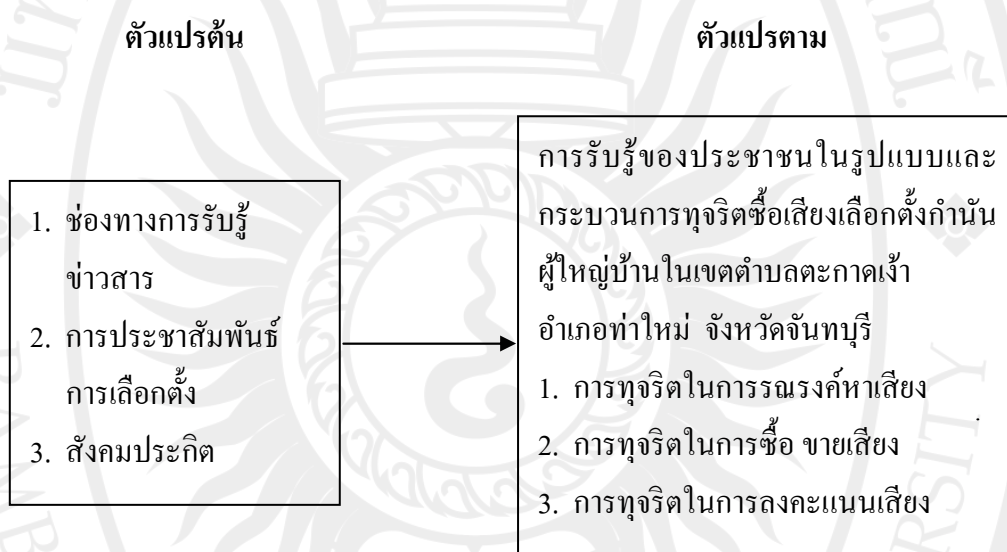
เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร หมายถึง สื่อกลางของกระบวนการรับรู้ข่าวสาร เช่น สิ่งพิมพ์ ญาติสนิท ห้วคະແນน วิทยุ เพื่อนบ้าน และโทรทัศน์
2. การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง หมายถึง การสื่อสารในวงกว้างระหว่างหน่วยงานหรือองค์กรและกลุ่มประชาชนเป้าหมาย โดยใช้แผ่นพับ หนังสือพิมพ์ วิทยุ หอกระจายข่าว และโทรทัศน์
3. สังคมประกิตทางการเมือง หมายถึง กระบวนการกล่อมเกลางทางการเมืองที่เกิดจากเครือข่ายของชุมชนและประสบการณ์การเข้าร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง
4. การทุจริตหาเสียง หมายถึง การกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งในรูปแบบการให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน การทำบุญกับวัด การทำโครงการพัฒนา การทำโครงการจัดอบรม การจัดแข่งขันกีฬา การจัดเลี้ยง การเปิดบัญชีที่ร้านค้า การแจกเงินรายบุคคล การแจกเงินซื้อเสียง ทั้งครอบครัว การแจกสิ่งของรายบุคคล การแจกสิ่งของแก่ครอบครัว การขายสินค้าแก่ชาวบ้านในราคาถูก และ การแจกวัสดุให้นำไปสร้างสาธารณะประโยชน์
5. การทุจริตซื้อขายเสียง หมายถึง พฤติกรรมการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งในรูปแบบการเสนอเงื่อนไขที่จะพัฒนาหมู่บ้าน การเล่นพนันผู้สมัคร การใช้บัตรผี การซื้อตัวผู้สมัคร หรือการซื้อห้วคະແນนของกลุ่มแข่ง

6. การทุจริตลงคะแนนเสียง หมายถึง การกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งในรูปแบบการทำรายชื่อซ้ำซ้อน การทำชื่อตกจากทะเบียนบ้าน การสอดใส่คะแนนก่อนการเปิดหีบ การสอดใส่คะแนนระหว่างการดำเนินการลงคะแนน การฉ้อโกงก่อนปิดหีบเลือกตั้ง การแก่งอานคะแนน หมายเลขผู้สมัครผิด การทำบัตรเสีย และ การลงและรวมคะแนนผิด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสำรวจองค์ความรู้ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

สมมุติฐานในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยจะกำหนดตัวแปร 2 ประเภท คือ ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ตัวแปรต้น ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารในการเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน มี 3 ประการ คือ ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง สังคมประภิต

ตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านในการรับรู้ของประชาชนในเขตตำบลตะกาดเจ้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ การทุจริตในการรณรงค์หาเสียง การทุจริตในการซื้อ ขายเสียง การทุจริตในการลงคะแนนเสียง ในการรับรู้ดังกล่าวจะแบ่งระดับออกเป็น 5 ระดับ คือ รับรู้มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการสำรวจองค์ความรู้ด้านแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ระบบการทุจริตเลือกตั้ง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
3. ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระบบการทุจริตเลือกตั้ง

พิชาย รัตนคิดถ ก ภูเก็ต (2537 : 48-50) ได้กล่าวถึงทัศนคติและการตีความเรื่องการทุจริตเลือกตั้งของชาวบ้านมี 2 ทัศนคติหลัก ๆ ทัศนคติแรกการขายเสียงของชาวบ้านเป็นสิ่งเลวร้าย เป็นพฤติกรรมที่ทำลายระบอบประชาธิปไตย และเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ระบอบประชาธิปไตยไม่พัฒนา วิธีการมองปัญหาเช่นนี้ เป็นการใช้กฎหมายเป็นเกณฑ์วัดโดยตรง โดยไม่คำนึงถึงสภาพบริบททางสังคมและวัฒนธรรม กลุ่มที่มีทัศนคติเช่นนี้ได้แก่ นักวิชาการของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ส่วนอีกทัศนคติหนึ่งเป็นการมองที่มีลักษณะที่ตรงข้ามกันกับทัศนคติแรก โดยเห็นว่าการขายเสียงเป็นภาวะชอบธรรมที่ชาวบ้านสามารถกระทำได้ เพราะอดีตที่ผ่านมากระบวนการเมืองไม่เคยให้ผลประโยชน์ตอบแทนหรือแม้แต่จะให้ชาวบ้านเข้าไปมีส่วนร่วมแม้แต่น้อยที่ชั่วร้ายยิ่งกว่าก็คือ แม้แต่ระบบราชการก็ไม่มีสิ่งใดที่ก่อประโยชน์แก่ชาวบ้าน ได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทัศนคติการมองเช่นนี้แปลว่า ระบบโครงสร้างสังคมการเมือง เป็นตัวกำหนดสำคัญที่ทำให้ชาวบ้านขายเสียง ข้อเสนอเชิงการแก้ปัญหาของกลุ่มนี้ ก็คือควรที่จะปรับปรุงปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองใหม่ โดยการกระจายอำนาจไปยังชุมชนชนบท เปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ประชาธิปไตยเชิงปฏิบัติอย่างต่อเนื่องซึ่งจะทำให้ชาวบ้านเกิดความตระหนักและค้นพบด้วยตนเองว่าประชาธิปไตยมีประโยชน์ในเชิงรูปธรรมต่อเขาและชุมชนของเขาอย่างไร หากสามารถทำได้ดังนี้จะทำให้ชาวบ้านหวงแหนสิทธิของตนและการขายเสียงจะลดลงกระทันหันไปในที่สุด

จากทัศนคติที่กล่าวมาจะเห็นว่าทัศนคติการมองชาวบ้านกับการขายเสียงมีลักษณะเป็นขั้วที่ตรงข้ามกัน หากที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะยอมรับฝ่ายตรงข้ามที่มีลักษณะสุดขั้วทั้งคู่ ดังนั้นสิ่งที่ต้องวิเคราะห์หาค้นหาความจริงคือการขายเสียงในทัศนคติของชาวบ้านเอง

การรับรู้เชิงทฤษฎีของชาวบ้านเกี่ยวกับการขายเสียง มีวาทกรรมหลักอยู่อย่างน้อย 3 ชุดด้วยกัน

วาทกรรมชุดแรก เป็นประเภท “ขายเสียง ขายสิทธิ์ เหมือนขายชีวิต ขายชาติ” ผู้ผลิตได้แก่ กระทรวงมหาดไทยการรณรงค์ของกระทรวงนี้กล่าวได้ว่าปราศจากผลสำเร็จอย่างสิ้นเชิง การตอบโต้จากชาวบ้านก็คือ ที่พวกข้าราชการพวกนักการเมือง โกงเงินประเทศนับสิบล้านร้อยล้าน ทำไมไม่รณรงค์บ้างเพราะหากนับเรื่องการขายชาติ คนพวกนี้ยิ่งกว่าชาวบ้านเสียอีก ชาวบ้านรับเงินเพียง 100 - 200 บาท จะถือว่าขายชาติได้อย่างไร กล่าวได้ว่าชาวบ้านในเขตชนบทเกือบทุกพื้นที่ที่ปฏิเสธวาทกรรมชุดนี้อย่างไม่ไยดี

วาทกรรมชุดที่สอง เป็นประเภท “รับเงินเอา ให้เหล้ากิน แต่อย่าเลือก” ผู้ผลิตวาทกรรมชุดนี้เป็นกลุ่มนักวิชาการในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่โดยมีนัยว่าหากเขาเอาเงินมาให้ก็เอาไว้เพราะชาวบ้านยังยากจน แต่การให้เงินก็ทำให้เป็นบุญเป็นคุณแต่อย่างใด ดังนั้นตอนลงคะแนนควรเลือกคนดีหรือคนที่เราชอบวาทกรรมประเภทนี้มีทั้งการตอบรับและปฏิเสธ การตอบรับอยู่ในกลุ่มผู้มีฐานะค่อนข้างดีหรือกลุ่มคนที่อาศัยในเขตเมือง ส่วนการปฏิเสธนั้นเกิดขึ้นในเขตชนบทและผู้มีฐานะยากจนเป็นส่วนใหญ่

วาทกรรมชุดที่สาม เป็นประเภท “รับเงินเข้ามาแล้ว ก็ต้องลงคะแนนให้เขา” ในปรากฏการณ์ของการเลือกตั้ง วาทกรรมชุดนี้ประสบความสำเร็จมากที่สุด เพราะไปสอดคล้องกับหลักคตินิยมของชาวบ้านเรื่อง “บุญคุณ” ซึ่งเป็นคติที่ดำรงอยู่ในสังคมไทยมาอย่างลึกซึ้งซึ่งยาวนาน ชาวบ้านส่วนใหญ่ตอบรับวาทกรรมชุดนี้ และยังเห็นว่าผู้สมัครคนไหนให้เงินก็แสดงว่าเป็นคนมีน้ำใจ คนที่เอาเงินมาแจกและเอาสิ่งของเครื่องใช้มาให้ นั่นแหละเป็นคนดี ยิ่งกว่านั้นการเลือกตั้งในระยะหลัง ๆ ผู้สมัครมีแนวโน้มใช้สถาบันศาสนาเป็นเครื่องมือ โดยเฉพาะพระสงฆ์บางแห่งถึงกับเป็นผู้บอกให้ชาวบ้านรับเงินเองที่เดียว วาทกรรมชุดที่สามนี้ผู้ผลิตได้แก่ นักการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งนั่นเอง

วาทกรรมประเภทที่สามนี้ มีความสอดคล้องกับสภาพเงื่อนไขเชิงทวิสัยและอัตวิสัยของชาวบ้านค่อนข้างสูง เงื่อนไขทวิสัยที่สำคัญ คือ

1. สภาพทางเศรษฐกิจส่วนปัจเจกและโครงสร้างเศรษฐกิจของชุมชน
2. สภาพโครงสร้างสังคมในชุมชนซึ่งหมายรวมไปถึง โครงสร้างอำนาจของชุมชน

และพลังในการนำของผู้นำด้วย ส่วนเงื่อนไขเชิงอัตวิสัย ได้แก่ ระบบคิดของชาวบ้านต่อสภาพการเมืองไทย และความสัมพันธ์ระหว่างพวกเขา กับนักการเมือง

เงื่อนไขที่กล่าวมาทั้งหมดจะเป็นสิ่งกำหนดว่าการขายเสียงเกิดขึ้นมากหรือน้อย ยากหรือง่ายกับชาวบ้านกลุ่มไหน กับชุมชนหมู่บ้านอะไร และขบวนการขายดำเนินไปอย่างไร ชาวบ้านเลือกขายเสียงกับผู้สมัครคนไหน ประเภทไหนเพราะเหตุใด และบางส่วนที่ไม่ยอมขายนั้นมีอะไรเป็นตัวกำหนดบ้างเหตุใด

โครงสร้างทางเศรษฐกิจกับการทุจริตเลือกตั้ง การระบุโดยตรงในเชิงปัจเจกชนว่าชาวบ้านคนใดทุจริตเลือกตั้ง แม้ว่าสามารถวิเคราะห์แยกแยะออกมาได้โดยใช้ทฤษฎี แต่ไม่นิยม

กระทำกันเพราะ จำนวนตัวอย่างมีมากเกินไป จนกระทั่งเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ ดังนั้นหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ จึงใช้ลักษณะชุมชน หมู่บ้าน เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ร่วมกับลักษณะกลุ่มชนชั้นอาชีพของประชากร เมื่อกล่าวถึงโครงสร้างเศรษฐกิจของสังคมไทย ในที่นี้จะพิจารณาภาพรวมของสี่ประเด็นหลัก คือ ระดับรายได้ของชุมชน ลักษณะอาชีพ การถือครองและกรรมสิทธิ์ที่ดิน และความต้องการในสาธารณูปโภคที่ขาดแคลน ระดับรายได้ของชุมชน มีข้อสมมุติฐานหลักอยู่ว่า ชุมชนใดที่มีระดับ รายได้ต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้สิทธิไม่เหมือนกัน ชุมชนยากจนซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี ต่ำกว่า 10,000 บาท มีแนวโน้มที่จะถูกซื้อเสียงได้ง่ายที่สุด และซื้อได้ด้วยราคาไม่แพงนัก ดังเช่น บางชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออัตราการซื้อเสียงเพียง 30 - 50 บาทต่อหัวเท่านั้น ถัดมาเป็นชุมชนค่อนข้างจนหรือประชากรมีรายได้ประมาณ 10,000 - 20,000 บาทต่อคนต่อปี ชุมชนประเภทนี้ ก็มีจำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตภาคกลาง อัตราการซื้อ - ขายเสียงดูเหมือนจะแพงกว่าชุมชนประเภทแรกเฉลี่ยจะอยู่ในอัตรา 100-150 บาทต่อคน อีกประเภทหนึ่ง เป็นชุมชนค่อนข้างรวยหรือประชากรมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 20,000-30,000 บาทต่อปี มักจะเป็นชุมชนที่อยู่ชานเมืองหรือในจังหวัดที่มีเศรษฐกิจค่อนข้างดี อัตราการซื้อ - ขายเสียง ในชุมชนแบบนี้เกิดขึ้นน้อยกว่า 3 ประเภทแรก แต่อัตราการซื้อค่อนข้างแพงคืออยู่ในอัตราประมาณ 300 - 500 บาทต่อคน อย่างเช่น บางชุมชนในจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี เป็นต้น และนอกจากจะแพงแล้วอัตราการลงคะแนนตอบแทนก็ต่ำกว่า 3 ชุมชนที่กล่าวมาอีกด้วย ประการถัดมาที่ต้องนำมาพิจารณา คือ ลักษณะอาชีพของประชากรในชุมชนซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นสี่ลักษณะกว้าง ๆ ได้เช่นกัน คือ

1. ชุมชนที่ชาวบ้านประกอบอาชีพรับจ้างเป็นหลัก ชุมชนประเภทนี้มักอยู่ในเขตเมืองหรือเขตอุตสาหกรรม อย่างเช่น ชุมชนแออัดหรือสลัม ชุมชนกรรมกรผู้ใช้แรงงานหรือชุมชนที่รับจ้างภาคการเกษตร แนวโน้มของการขายเสียงของประชากรในชุมชนลักษณะเช่นนี้มีสูง เพราะเงินที่ได้จากการขายเสียง อาจจะมากกว่าเงินที่ได้จากการรับจ้างทำงานรายวันเสียอีก หรือในบางพื้นที่ อย่างเช่น เขตจังหวัดสมุทรปราการ ผู้ใช้แรงงานจะได้เงินพิเศษเป็น โบนัส หากไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่เจ้าของโรงงานชั้นนำ

2. ชุมชนผสมผสานระหว่างเกษตรกรกรรมและรับจ้าง ชุมชนประเภทนี้ได้รับอิทธิพลจากความเป็นเมืองเข้าไป ทำให้ความหลากหลายในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังคงประกอบอาชีพหลักเป็นเกษตรกร ขณะเดียวกันอาจมีอยู่ถึงเกือบครึ่งหนึ่งที่ประกอบอาชีพแรงงานภาคเกษตรและรับจ้างทั่วไป เนื่องจากมีความหลากหลายในอาชีพดังนั้นการซื้อเสียงโดยผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ทั้งหมู่บ้านเป็นเรื่องที่กระทำได้ค่อนข้างลำบาก กล่าวได้ว่าชุมชนในอาณาบริเวณรอบ ๆ เขตเมืองหรือไม่ไกลจากตัวอำเภอและจังหวัด แทบจะเป็นชุมชนในลักษณะนี้ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามเงื่อนไขการขายเสียงของกลุ่มอาชีพนี้ ก็ยังคงมีแนวโน้มที่ค่อนข้างสูงและเป็นไปอย่างกว้างขวาง

3. ชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักซึ่งเป็นชุมชนที่มีจำนวนมากที่สุดในสังคมไทยและกระจายตัวไปตามพื้นที่ชนบท โดยเงื่อนไขของอาชีพทำให้ประชากรในชุมชน

เช่นนี้มีฐานะและรายได้ไม่ค้ำนัก จึงเป็นภาวะปกติ ที่พวกเขาจะขายเสียงเพื่อแลกเงิน และด้วยเหตุนี้เอง การซื้อขายเสียงจึงแพร่สะพัดไปในเกือบทุกพื้นที่ทุกจุด

4. ชุมชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/หรือข้าราชการเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่แล้วมักเป็นชุมชนในเขตเมือง ประชากรในเขตเหล่านี้ส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างดี และโดยเงื่อนไขเชิงอาชีพ ทำให้พวกเขามีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง ชุมชนเช่นนี้มีแนวโน้มการขายสิทธิไม่มากนักแต่อาจมีข้อยกเว้นสำหรับชุมชนที่ข้าราชการชั้นผู้น้อยอาศัยอยู่ เช่น บ้านพักข้าราชการตำรวจระดับประทวน บ้านพักทหารระดับประทวน เป็นต้น ชุมชนเช่นนี้ การขายสิทธิมีอยู่กว้างขวางและกระทำกันอย่างไม่เกรงกลัวกฎหมายบ้านเมือง

นอกจากรายได้และอาชีพแล้ว การถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินก็เป็นหลักเกณฑ์อีกประการหนึ่งที่จำเป็นจะต้องนำมาพิจารณาประกอบ การถือครองที่ดินของชุมชนนี้จะพิจารณาลักษณะของที่ดินที่ประชากรในชุมชนนั้นว่าส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือส่วนใหญ่เป็นผู้เช่าที่ดิน แนวโน้มการทุจริตเลือกตั้งของชุมชนที่ชาวบ้านไร้กรรมสิทธิ์ในที่ดินมีสูงกว่าชุมชนที่ชาวบ้านส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์เหตุผลหลักก็คือ การเช่าที่อยู่นั้น ผู้เช่ามักคิดว่าผู้ให้เช่ามีบุญคุณ ดังนั้นเมื่อมีผู้ให้เช่า ขอร้องให้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งทางการเมืองผู้เช่าก็ยากที่จะปฏิเสธได้และโดยส่วนมากจะเห็นว่า ผู้ที่มีที่ดินให้ชาวบ้านเช่ามักจะเป็นหัวคะแนนให้กับนักการเมืองคนใดคนหนึ่ง ดังนั้นจึงเป็นการสะดวกที่พวกเขาใช้กลไกเหล่านี้บังคับให้ชาวบ้านขายเสียง และลงคะแนนให้กับผู้สมัครที่พวกเขาแนะนำ

ประเด็นสุดท้าย เกี่ยวกับความต้องการและขาดแคลนในสาธารณูปโภคชุมชนประเภทนี้มีอยู่แทบทุกหัวระแหง ความต้องการสิ่งพื้นฐานของชุมชนชนบทไทยถูกละเลยจากระบบราชการตลอดมา ชาวบ้านร้องขอสิ่งเหล่านี้กับราชการ บางแห่งก็ได้สนใจแต่ต้องรอนานหน่อย บางแห่งก็ถูกลืมไปเลย แต่ส่วนใหญ่ชาวบ้านมักจะไม่ได้อตามที่เราเรียกร้องมา ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้ง พวกเขาเลยแห่กันไปขอกจากนักการเมือง และตอบแทนด้วยการทะเลาะเนนเสียงให้ ชุมชนยิ่งขาดแคลนมากก็ยิ่งมีความต้องการมาก ดังนั้นการขายสิทธิจึงมีแนวโน้มเกิดขึ้นสูง

จากเงื่อนไขที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้เราเห็นภาพโดยสังเขปในด้านโครงสร้างเศรษฐกิจว่าชุมชนหมู่บ้านใด มีสภาพลักษณะตรงกับเงื่อนไขเหล่านั้น ณ จุดนั้น แนวโน้มการขายเสียงของชุมชนมีความเป็นไปได้สูง และหากเรานำเงื่อนไขเหล่านี้มาพิจารณาร่วมกันก็ยิ่งจะทำให้ภาพแจ่มชัดขึ้นไปอีก

รูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้ง สรุปได้ดังนี้

1. การทุจริตในการณรงค์หาเสียง การทุจริตหาเสียง หมายถึง การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งและทีมงานดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ในห้วงเวลาฤดูเลือกตั้งเพื่อให้เป็น

ที่มุ่งใจประชาชนในเขตเลือกตั้งได้รู้จักชื่อเสียง อันจะนำไปสู่ความไว้วางใจและความประทับใจ ซึ่งเป็นปฐมบทของการตัดสินใจต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนต่อไป (อิสระ สุวรรณกุล และคณะ. 2535 : 28)

นอกจากนี้ยังมีกระบวนการทุจริตชื่อเสียงเลือกตั้งพอสังเขปดังนี้ (พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. 2537 : 98-112)

การหว่านพิษ

การหว่านพิษ หมายถึง การที่ผู้สมัครกระทำพฤติกรรม “แจกจ่ายสิ่งของเครื่องใช้” ทั้งต่อตัวปัจเจกบุคคลและ/หรือต่อชุมชน” โดยการกระทำนี้ผู้สมัครมิได้ไปบีบบังคับหรือสัญญาชัดเจนกับชาวบ้านว่า เมื่อตนเองให้แล้วชาวบ้านจะต้องเลือกตนเอง ด้วยพฤติกรรมเช่นนี้ จึงทำให้ชาวบ้านส่วนใหญ่เกิดความเลื่อมใสศรัทธาเพราะภายใต้โลกทัศน์ของชาวบ้านนั้น บุคคลผู้ให้สิ่งของแจกจ่ายแก่ผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนนั้นถือได้ว่าเป็นคนดีที่แท้จริงและผู้ซึ่งรับสิ่งของที่แจกจ่ายแล้วก็ถือว่าตนเองเป็นหนี้บุญคุณต่อตนเองและหากมีโอกาสจะหาทางตอบแทนคืน ดังนั้นผู้สมัครประเภทนี้จึงมักครองใจชาวบ้านได้เป็นเวลานาน

การซื้อ ลด แลก แจก แถม คงทำระยะยาวก่อนการเลือกตั้งแม้เป็น “หมาหลง” แต่ก็มีสิทธิจะขึ้นป้ายฉ้อฉลระยะยาว ถ้ามีรถไถ ก็มาช่วยไถให้ราคาถูก ๆ หรือฟรีเลย ถ้าเป็นเจ้าแก้งร้านวัสดุก่อสร้าง หรือผู้รับเหมา ก็ขนลูกรังไปโรย ทำสะพาน ขุดบ่อน้ำ ฯลฯ

พิษผลที่บรรดาผู้สมัครนิยมหว่านกันมีหลายประเภทด้วยกัน ทั้งที่กระทำต่อชุมชนและตัวบุคคล สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน รวมถึงการแจกจ่ายอุปกรณ์การเรียนการสอนแก่เด็กและโรงเรียนด้วย เช่น การแจกสมุดดินสอ เสื้อผ้า แก่เด็กนักเรียน การบริจาคอุปกรณ์กีฬาต่าง ๆ แก่โรงเรียน การเลือกกลุ่มเป้าหมายที่โรงเรียนและเด็ก นับว่าเป็นความชาญฉลาดของผู้สมัคร เพราะเป็นสถานที่ที่ครอบคลุมได้ทุกจุดของเขตเลือกตั้งและครอบคลุมประชากรเป็นจำนวนมาก ยิ่งไปกว่านั้นการให้สิ่งของแก่เด็กย่อมมีผลกระทบต่อความคิดจิตใจของผู้ปกครองไม่น้อยทีเดียว การลงทุนระยะยาวของผู้สมัครที่วิธีนี้นับว่าให้ผลเกินคุ้ม

2. การทำบุญกับวัด เพื่อใช้วัดเป็นแหล่งกระพือชื่อเสียง ผู้สมัครคนใดที่มีเงินมากหน่อย จะบริจาคสร้างโบสถ์หรือถาวรวัตถุกับวัด แต่หากเงินไม่ถึงก็อาจรับเป็นเจ้าภาพทอดผ้าป่าทอดกฐิน ยิ่งทำมากวัด ก็จะทำให้ชื่อเสียงถูกร่ำลือในฐานะคนใจบุญใจกุศลมากขึ้น

3. การทำโครงการพัฒนา ปัจจุบันเป็นสิ่งที่ได้รับความนิยมไม่น้อย โครงการหลักที่เป็นขวัญใจชาวบ้านคือการทำถนน การซ่อมแซมถนน และโครงการอื่น ๆ เช่น การขุดบ่อน้ำบาดาล คลองหนอง บึง หรือปรับปรุงแหล่งน้ำอื่น ๆ ต่างเป็นโครงการที่ได้รับความนิยมไม่น้อยไปกว่ากัน

4. โครงการจัดอบรม มีกลุ่มแม่บ้านเป็นเป้าหมาย การอบรมเป็นเพียงเรื่องที่น่ามาใช้บังหน้าเท่านั้น จุดประสงค์ที่แท้จริงคือการนำไปเที่ยว แต่วิธีนี้ใช้ได้ผลพอสมควรเพราะชาวบ้านส่วนใหญ่

แทบไม่เคยออกพ้นจากจังหวัดที่ตนอยู่ ดังนั้นเมื่อมีโครงการท่องเที่ยวให้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ก็ย่อมจะยินดีเป็นธรรมดา

การหว่านพืชของผู้สมัครนอกจากจะเป็นการแจกสิ่งของในรูปวัตถุแล้ว วิธีการที่ผู้สมัครนิยมปฏิบัติอีกอย่างคือ “การบริการ” หรือการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวบ้าน โดยเงื่อนไขทางวัฒนธรรมของสังคมไทย ภายใต้อคติความเชื่อทางศาสนาพุทธนิกายหินยาน ชาวบ้านยึดถือการทำบุญให้กับบุคคลที่เสียชีวิตไปแล้ว จะได้รับกุศลมาก พิธีเกี่ยวกับงานศพจึงเป็นพิธีที่มีความหมายในเชิงสังคม วัฒนธรรมสูง ญาติมิตรของผู้เสียชีวิตจะมีความทรงจำอย่างลึกซึ้งต่อบุคคลต่าง ๆ ที่เข้ามาช่วยเหลือ เพราะเท่ากับเป็นการสะท้อนถึงน้ำใจในยามยาก

การหว่านพืชเพื่อหวังผลในวันหน้านอกจากจะสร้างภาพลักษณ์ที่ดีงามในใจชาวบ้านแล้ว ยังเป็นการหลีกเลี่ยงข้อกล่าวหาว่าเป็นผู้ทุจริตเลือกตั้งได้อีกด้วย ทั้ง ๆ ที่รูปแบบและเนื้อหาแล้ว วิธีการนี้เป็นการทุจริตวิธีหนึ่งซึ่งมีความซับซ้อนและแฝงตัวอย่างกลมกลืนกับชีวิตทางวัฒนธรรมของชาวบ้าน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการหว่านพืชนี้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข 3 ประการ คือ

ประการแรก เหยื่อ หรือสิ่งของชนิดที่ใช้หว่าน หากเป็นประเภทที่สนองตอบตรงกับความต้องการของชาวบ้าน ย่อมสร้างความพึงพอใจเกิดขึ้น พืชที่หว่านย่อมมีโอกาสเติบโตและสลักอยู่ในจิตใจชาวบ้านได้โดยไม่ยาก

ประการที่สอง ความกว้างขวางและครอบคลุมพื้นที่บริการ หากมีอาณาเขตของการปฏิบัติกว้างขวางและครอบคลุมพื้นที่ในเขตเลือกตั้งมากเพียงใด ย่อมจะได้รับผลตอบแทนมากขึ้นเท่านั้น

ประการที่สาม ทีมงานประชาสัมพันธ์ผลงาน เป็นสิ่งจำเป็นเพราะหากทำกิจกรรมแล้วไม่มีใครรู้ว่าเป็นผู้ทำก็ไม่เกิดผลใด ๆ ทีมประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุดคือ การใช้ห้วคะแนนที่เป็นผู้นำชาวบ้านเป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถืออาจมีตำแหน่งเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้

การจัดงานเลี้ยงเลือกตั้ง

หน้าที่หลักทางการเมืองของงานเลี้ยง คือ เป็นเครื่องมือในการสร้างภาพลักษณ์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งประการหนึ่ง กับเป็นเครื่องมือในการดึงดูดคนให้รวมกันเป็นกลุ่มก้อนอีกประการหนึ่ง

ด้านการสร้างภาพลักษณ์ ผู้สมัครต้องการแสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นผู้มีจิตใจกว้างขวาง มีน้ำใจต่อทุกคน อีกทั้งเมื่อมีชาวบ้านมารวมตัวกันในงานเลี้ยงจึงถือโอกาสนี้ขึ้นกล่าวปราศรัยหาเสียง เทคนิคของการจัดงานเลี้ยงจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัด เช่น ไปเลี้ยงที่ร้านอาหารหรือเปิดร้านอาหารบริการฟรีแก่ชาวบ้าน รวมถึงงานเลี้ยงโต๊ะจีน เป็นเจ้าภาพจัดงานประเพณี เช่น งานบวช งานแต่งงาน ซึ่งผู้ที่ออกหน้าจะเป็นห้วคะแนนหรือตัวแทนของผู้สมัคร

นอกจากจะมีงานเลี้ยงเพื่อสร้างภาพลักษณ์ในด้านกว้างแล้ว ยังมีงานเลี้ยงอีกประเภทหนึ่ง ที่นิยมใช้กันมาก คือการประชุมสังสรรค์กลุ่มย่อย โดยการนัดชาวบ้านเพื่อมาพูดคุยแลกเปลี่ยน

ทัศนคติความเห็นตลอดจนความเป็นอยู่และปัญหาต่าง ๆ ของชาวบ้าน เมื่อคุยกันเสร็จจะรับประทาน
อาหารร่วมกันเล็กน้อย

ผู้นำทางศาสนากับการหาเสียง

มักจะเป็นผู้นำแบบไม่เป็นทางการของชาวบ้าน มีอิทธิพลทางความคิดและจิตวิญญาณ
ต่อชาวบ้านในระดับสูง โดยเฉพาะพระสงฆ์ที่มีชื่อเสียง ดังนั้นเมื่อพระสงฆ์แนะนำว่าสิ่งนั้นดี
สิ่งนี้ดี มักจะปฏิบัติตามโดยเร่งด่วนและปราศจากคำถามหรือคำสงสัยใด ๆ ทั้งสิ้น ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
จะมอบปัจจัยทั้งที่เป็นเงินหรือสิ่งของแก่วัดหรือพระ เพื่อเป็นกลไกในการจูงใจให้ชาวบ้านเห็นว่า
ตนเองเป็นคนดี บทบาทของพระสงฆ์และวัดต่อการหาเสียงเลือกตั้งนั้นนับวันจะมีความเกี่ยวข้องกัน
มากขึ้น โดยพระสงฆ์ได้กลายเป็นเสมือนผู้ช่วยหรือกลไกในการหาคะแนนเสียงรวมทั้งเป็นการนำเอา
ความศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านให้ความเชื่อถือศรัทธาเป็นเครื่องหมายรับรองคุณภาพและคุณความดี

การแจกเงินและสิ่งของแก่ครอบครัวและรายบุคคล

วิธีการนี้ผู้สมัครจะแจกจ่ายทรัพยากรของตนอย่างไม่เป็นระบบและไม่สามารถคาดการณ์
ได้ว่าชาวบ้านจะเลือกตนเองมากน้อยขนาดไหน จะมีทั้งการแจกสิ่งของกันตรง ๆ และการแจก
ทางอ้อม เช่น ผู้สมัครบางคนเป็นเจ้าของร้านวัสดุก่อสร้าง ก็จะขายสินค้าแก่ชาวบ้านในราคาถูก
หรือทำเป็นคนมีน้ำใจ โดยแจกวัสดุแก่ชาวบ้านให้นำไปสร้างศาลาประชาคม หรือสร้าง
สิ่งสาธารณูปโภคอื่น ๆ การใช้เงินเป็นกลไกเครื่องมือในการแสวงหาคะแนนนิยม เรียกว่า การบูรณาการ
โดยผู้สมัครและตัวแทนจะนำเงินบรรจุใส่ซองไปแจกจ่ายแก่ชาวบ้านพร้อมกับแนะนำตัวเอง
สร้างความคุ้นเคยและสนิทสนม

ห้วคะแนนอาชีพ และผู้สนับสนุน

บุคลากรที่ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้สมัคร คือ ห้วคะแนนน้อยใหญ่หลากหลายกันหลายระดับ
ห้วคะแนนเป็นใครก็ได้ที่สามารถจัดหาคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครได้ ไม่ว่าจะใช้เงิน หรืออิทธิพล
หรือกลเม็ดต่าง ๆ ทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ห้วคะแนนอาจเป็นข้าราชการ หรืออดีต
ข้าราชการ เจ้าอาวาส หรือพระลูกวัด กรรมการวัด ครูบาอาจารย์ พ่อค้า ผู้นำแรงงาน ผู้รับเหมาก่อสร้าง
นักเลง อันธพาล หรือเจ้าพ่อประจำถิ่น ตลอดถึงญาติพี่น้องเพื่อนฝูง

ห้วคะแนนเหล่านี้เชื่อว่าได้รับเงินเสมอไป หลายคนทำงานให้ผู้สมัคร โดยไม่หวังผลตอบแทน
เนื่องจากมีศรัทธาในตัวผู้สมัคร ถ้าหากได้รับเงินมากก็จะนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูห้วคะแนน
ระดับรอง ๆ ลงมา ตลอดจนชาวบ้านที่มาช่วยเหลือหาเสียงให้บางส่วนอาจนำไปใช้ในการซื้อเสียงทางตรง
และการสร้างและซ่อมสร้างบูรณะศาสนสถาน

สำหรับห้วคะแนนมืออาชีพที่รับเงินค่าจ้างส่วนตัว ทำนองรับจ้างหาเสียงอาจไม่มีความผูกพัน
ใกล้ชิด หรือจงรักภักดีกับผู้สมัคร อาจผันแปรไปตามจำนวนและกระแสเงิน

การทุจริตในการซื้อ ขายเสียง

การซื้อเสียง ขายเสียงนี้เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยเจตจำนงของผู้ซื้อและสามารถผลักดันให้เกิดสัญญาแลกเปลี่ยนอย่างแน่นอน ผู้ขายมีโอกาสน้อยมากที่จะบิดพลิ้ว เพราะกลไกในการควบคุมกำกับของผู้ซื้อโดยส่วนมากจะทำงานได้อย่างค่อนข้างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจำแนกได้ 2 ประเภท คือ ประเภทแรก ซื้อเพื่อหวังคะแนน กลุ่มเป้าหมายในการซื้อ ได้แก่ มวลชนเป้าหมายที่ตนและกลไกสามารถควบคุมกำกับได้ ประเภทที่สอง ซื้อเพื่อถ่วงน้ำหนักหรือมุ่งหมายทำลายฐานคะแนนเสียงคู่แข่ง

กรรมวิธีตกเขียวคะแนน

กรรมวิธีตกเขียวเป็นแนวทางการหาเสียงต่อกลุ่มคนหรือต่อชุมชนคล้าย ๆ กับการหว่านพืช แต่ต่างกันตรงที่การมีข้อผูกมัดหรือไม่ผูกมัดเท่านั้น ผลของการมีสัญญาผูกมัดระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย จึงทำให้การตกเขียวคะแนนกลายเป็นรูปแบบกรรมวิธีของการซื้อ ขายเสียงอีกอย่างหนึ่ง

องค์ประกอบสำคัญของการตกเขียว คือ “เหี้ยมตกเขียว” ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์หรือการสร้างสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ เื่อนไขเวลาของการตกเขียวมักเกิดขึ้นในช่วงต้น หรือกลางฤดูการหาเสียง โดยผู้สมัครจะส่งแกนนำห้วคะแนนหลักของตนไปพบกับผู้นำชาวบ้าน แล้วเสนอเงื่อนไขที่ผู้สมัครจะกระทำให้หมู่บ้าน เช่น จะซ่อมถนนให้ หรือจะขุดสระน้ำให้ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ชุมชนต้องการ ซึ่งมักจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสาธารณะหรือส่วนรวมของหมู่บ้านเป็นหลัก

การเล่นพนันและหวยผู้สมัคร

การเลือกตั้งมีทั้งความเหมือนและต่างจากการแข่งขันประเภทอื่น ๆ ด้านที่เหมือนคือจะต้องมีผู้แพ้ ผู้ชนะ ส่วนด้านที่ต่างกัน คือ ผลของการแพ้ชนะมีแรงกระแทกอย่างสูงต่อตัวผู้แข่งขันและผู้ที่เกี่ยวข้องสนับสนุน จึงทำให้ผู้ที่แข่งขันพยายามดำเนินการทุกวิถีทางที่จะทำให้ตนเองชนะการแข่งขันให้ได้ ดังนั้นผู้สมัครบางคนจึงใช้เทคนิควิธีการของการพนัน ในวิถีชีวิตของชาวบ้านเข้ามาเป็นตัวเชื่อมและทำให้กลายเป็นคะแนนเสียงออกมาได้

วิธีเล่นเพื่อให้ได้คะแนนวิธีแรกนั้นใช้การต่อรอง โดยยืมมาจากการต่อรองในวงการมวย คือ ผู้สมัครจะให้ตัวแทนแกนนำห้วคะแนนของตนออกไปต่อรองกับชาวบ้านโดยใช้วิธีสร้างสถานการณ์ให้คู่แข่งมีสภาพเป็นต่อหรือเสียงดึกว่า ส่วนตนนั้นมีสภาพเป็นรอง ผู้อยากให้คนที่ตนเล่นชนะจะพยายามไปชักชวนเพื่อนฝูงมาร่วมเล่นและหาเสียงไปในตัว

ส่วนหวยผู้สมัครนั้นเลียนแบบมาจากหวยใต้ดิน โดยใช้เลขของผู้สมัครแทน ห้วคะแนนจะทำหน้าที่เสมือนคนเดินโพยหวยและเสนอราคาแก่ชาวบ้าน วิธีการนี้จะทำให้การควบคุมคะแนนทำได้สะดวก

ขบวนการลากพาและการยิงกระสุน

การซื้อเสียง ขายเสียง โดยใช้เงินนั้นเรียกว่า “ขบวนการลากพา” เนื่องจากการดำเนินการ มีการร่วมมือกันระหว่างบุคคลหลายกลุ่ม มีความเกี่ยวเนื่องกันของกิจกรรมแต่ละประเภทอย่างเป็น กระบวนการ มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นสำรวจรายชื่อผู้ที่เป็นเป้าหมายในการลากพา เพื่อที่จะนำไปเบิกเงินจากหัวคะแนนหลักหรือผู้สมัครต่อไป
2. การเตรียมกระสุน หมายถึง เงินนั่นเอง
3. การยิงกระสุน คือ การขนเงินไปแจกจ่าย

กรรมวิธีบัตรผีต่าง ๆ

บัตรผีสามารถจำแนกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือบัตรผีจากการซื้อขายโดยตรงจากประชาชนกับบัตรผีที่เกิดจากความบกพร่องของทะเบียนราษฎร

การซื้อเสียง ขายเสียงโดยวิธีอื่น ๆ

การซื้อเสียง ขายเสียงที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นเรื่องและผู้สมัครได้กระทำการระหว่างตนเองกับชาวบ้านโดยตรง แต่ยังมี การซื้อ ขายเสียง อีกประเภทหนึ่ง ที่ผู้สมัครใช้ผู้สมัครด้วยกันเองเป็นกลุ่มเป้าหมาย คือ การซื้อตัวผู้สมัครด้วยกันเอง และการซื้อหัวคะแนนของฝ่ายคู่แข่ง โดยการประมูล

การทุจริตในการลงคะแนนเสียง

การทุจริตแบบนี้ เป็นวิธีการขั้นสุดยอดของการทุจริตทั้งหมด เพราะผู้สมัครที่จะใช้วิธีการนี้ได้ นั้น นอกจากจะต้องมีเงินหรือมีฐานเศรษฐกิจมั่นคงแล้ว ยังต้องมีอำนาจและอิทธิพลเหนือกลไกข้าราชการด้วย วิธีนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะพื้นที่ที่ผู้สมัครเคยมีตำแหน่งทางการบริหารมาก่อน และพื้นที่ซึ่งผู้สมัครมีอิทธิพลรวมถึงพื้นที่ที่อยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยทหารต่าง ๆ อีกด้วย

กรรมวิธีทุจริตลงคะแนนเสียงจำแนกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนวันเลือกตั้ง กับวันเลือกตั้ง โดยระยะแรกนั้นเป็นการเตรียมการซึ่งประกอบด้วย รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในระบบทะเบียนจะมีการนำชื่อเข้า-ออก จากทะเบียนบ้านหนึ่ง ไปอีกทะเบียนบ้านหนึ่ง ซึ่งอยู่ในเขตเลือกตั้ง หรือที่เรียกกันว่า “การนำผีเข้าบ้าน” ผู้สมัครจะใช้อิทธิพลของตนซื้อเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนในเขตเลือกตั้ง จากนั้นให้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิซึ่งปลอมแปลงขึ้นมาบรรจุลงในทะเบียนบ้าน เมื่อนำผีเข้าบ้านเสร็จสิ้นแล้ว ลำดับต่อไปกลุ่มผู้ทุจริตจะจัดเตรียมคนสำหรับปลอมตัวไปลงคะแนน ด้วยการทำบัตรประชาชนปลอมหรือใบเหลืองปลอม

การทุจริตลงคะแนนเสียงที่กล่าวมาเป็นวิธีที่ต้องอาศัยองค์ประกอบหลักคือหัวคะแนน และประชาชนในสังกัด แต่วิธีทุจริตลงคะแนนเสียงอีกวิธีเป็นการอาศัยเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งล้วน ๆ (พิชาย รัตนคิดถ ก ภูเก็ท, 2537 : 113 - 134) ประกอบด้วยเทคนิคดังต่อไปนี้

1. เทคนิคการสอดใส่คะแนนก่อนการเปิดหีบ

2. เทคนิคการสอดไส้คะแนนระหว่างเวลาดำเนินการลงคะแนน
3. เทคนิคการค้ำคะแนนก่อนการปิดหีบบัตรเลือกตั้ง
4. เทคนิคการแก้งอ่านคะแนนหมายเลขผู้สมัครผิด
5. เทคนิคการทำบัตรเสีย
6. เทคนิคการรวมและลงคะแนนผิด

คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง (2535 : 16-24) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบและกระบวนการทุจริตข้อเสียเลือกตั้ง มีดังนี้

1. ฐานเศรษฐกิจของผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีสุขภาพทางการเงินอย่างหนึ่งว่า ถ้าอยากจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) “หากไม่มีเงิน ก็ต้องมีมวลชน” ดังนั้น ฐานะทางเศรษฐกิจที่จะมีถึงระดับเป็นฐานให้กับการลงเล่นการเมืองนั้น นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งขาดทีเดียว หากผู้สมัครเป็นคนรวยและรวยถึงขั้นให้คนอื่นพึ่งพาทางการเงินได้ ซึ่งภาษาทางการเมืองเรียกว่า “หิ้วคนอื่นได้” ย่อมจะทำให้มีโอกาสก้าวสู่ตำแหน่งการเมืองที่สูงกว่าระดับการเป็น ส.ส. ชธรรมดา

ดังนั้น ส.ส. ประเภทรวยและหิ้วคนอื่นได้นี้ ย่อมมีโอกาสก้าวขึ้นเป็นรัฐมนตรีได้สูงและหรือมีความคาดหวังสูงในการลงสมัครรับเลือกตั้งเพราะตำแหน่ง ส.ส. กลายเป็นทั้งตำแหน่งและทั้งบันไดที่จะก้าวสูงขึ้นได้ ดังนั้น ผู้ลงสมัครประเภทนี้มักจะยอมแพ้เลือกตั้งไม่ได้และจะทุ่มสุดตัวหากมีคู่แข่งที่สู้กันขึ้นมา และผลของการทุ่มและสู้สุดตัวนี้เอง ก็จะทำให้เกิดการทุจริตเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นบุคคลประเภท “หมาหลงถิ่น” หรือ “หมาจรถิ่น” ที่นิยมเรียกกันในทางการเมืองสำหรับบุคคลที่มีฐานมวลชน ไม่กว้างและมั่นคงอยู่เป็นพื้นฐาน โอกาสทางทุจริตถึงขนาดลงมือซื้อเสียงก็ย่อมจะมีมาก

อย่างไรก็ตาม ส.ส. ที่รวยและเป็นเจ้าบุญทุ่มดังกล่าว มักจะมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ลงสมัครหรือ ส.ส. ทั้งหมด ดังนั้น ผู้ลงสมัครหรือ ส.ส. ที่เคยมีอยู่ทั้งหลาย ส่วนใหญ่จะเป็น “ผู้ที่ถูกคนอื่นหิ้ว” ในทางการเงินเข้าสู่รัฐสภา การหนุนช่วยทางเศรษฐกิจนอกหมุ่พวก ส.ส. ด้วยกันก็มีอยู่มากพอสมควรในบางพื้นที่ภาคอีสาน ภาคตะวันออก และของภาคใต้บางส่วน ซึ่งผู้หนุนช่วยเหล่านี้คือ “เจ้าพ่อ” ที่เป็นนายทุนใหญ่บ้าง หรือเป็นผู้ทรงอิทธิพลในพื้นที่บ้าง

ความต่างระหว่างการเป็นนายทุนทุ่มเองกับการเป็นบุคคลที่คอยการหนุนช่วยจากผู้อื่น นอกจากจะแตกต่างกันในเชิงอิสรภาพของพฤติกรรมการเมืองแล้ว ยังแตกต่างกันในเรื่องโอกาสการใช้เงินต่อสู้หาเสียงอีกด้วย ทั้งนี้เพราะการพึ่งจุมกคนอื่นหายใจยอมไม่สะดวกคล่องตัวเป็นธรรมดา และทำให้ผู้ลงสมัคร ส.ส. ประเภทนี้พลาดโอกาสการได้รับการเลือกตั้งไปมากเพราะมีสายป่านสั้นหรือมีกระสุนจำกัด ดังนั้น หากจะทำการทุจริตซื้อเสียงในช่วงปลายฤดูณรงค์ โดยเฉพาะช่วงที่จำเป็นต้องโรมรันพันตูกับคู่แข่งแล้วผู้ลงสมัคร ส.ส. ประเภทใช้จุมกคนอื่นหายใจนี้ อาจจะมีการทุจริตซื้อเสียงไม่ได้หรือไม่ได้เต็มที่ เพราะสายป่านที่มีหรือที่เขาให้ไว้ได้หมดไปเสียก่อนนั่นเอง

การหนุนช่วย ส.ส. จากตัวองค์กรพรรคและจากมวลชนทั่วไปที่บริจาคนับว่าเป็นสิ่งที่หวังได้ยากหรือแทบจะไม่ได้เลยทั้งนี้เพราะองค์กรพรรคการเมืองไทย ยังไม่ใช่องค์กรทางการเมืองแบบตะวันตกหรือสากลที่มีกองทุนส่วนรวมสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรค แต่ยังเป็นองค์กรบุคคลที่เกาะกันเป็นกลุ่มพวกแบบ “มุ้งเล็ก” ใน “มุ้งใหญ่” ที่อาศัยการช่วยเหลือในกลุ่มพวกและอาศัยวิธีการเรียกรับหรือ “ไต่ขี้” กับคนมีสตางค์ในพรรคหรือนายทุนพรรคเป็นหลักอยู่ ดังนั้นการหนุนช่วยในนามส่วนรวมขององค์กรพรรคจึงอ่อนแอและแทบจะไม่มีเลยในบางพรรค

ดังนั้น การมีหรือไม่มีพลังทางการเงินของพรรคการเมืองไทยจึงไม่ได้อยู่ที่ตัวพรรคแต่จะอยู่ที่ตัวจำนวนและขนาดของนายทุนที่เข้าสังกัดอยู่ในพรรคเป็นด้านหลัก ส่วนการหนุนช่วยทางการเงินจากมวลชนทั่วไปนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ค่อยจะเกิดขึ้นอีกเช่นกัน ทั้งนี้เพราะพรรคการเมืองไทยไม่ได้เป็นพรรคมวลชน ขาดและห่างการสนับสนุนจากมวลชน แม้แต่สมาชิกของพรรคเองก็มักไม่ได้ช่วยเหลือพรรค สมาชิกโดยส่วนใหญ่มักถูกล่าซื้อเข้ามาเป็นสมาชิกในขั้นตอนจดทะเบียนพรรคและก็ไม่ได้จ่ายค่าสมาชิกและต่ออายุสมาชิกอย่างถูกต้อง ดังนั้น การหนุนช่วยทางการเงินจากมวลชนสมาชิกทั้งปวงจึงเป็นเรื่องที่ไม่เกิดหรือแทบไม่เกิดขึ้นในกรณีของพรรคการเมืองไทยปัจจุบัน

2. ฐานการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การมีหรือไม่มีฐานการเมืองนั้น หมายถึง การมีหรือไม่มีตำแหน่งและประสบการณ์ทางการเมืองระดับต่าง ๆ มาก่อน ซึ่งประสบการณ์และตำแหน่งทางการเมืองที่มีหรือเคยมีนี้ นอกจากจะสะท้อนถึงทักษะทางการเมืองแล้วยังเป็นตัวชี้แสดงส่วนหนึ่งว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งจะมีโอกาสแพ้หรือชนะมากกว่า เพราะสามารถดูได้จากฐานคะแนนนิยมเดิมหรือดูได้จากความมีประสบการณ์และความกว้างขวางของการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมาก่อน เช่น เคยเป็น สจ. ส.ท. หรือกำนันมาก่อน เป็นต้น

นอกจากประเด็นฐานการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการเคยมีประสบการณ์ทางการเมืองแล้ว การเป็นบุคคลสำคัญในพรรคการเมือง เช่น เป็นระดับหัวหน้า รองหัวหน้า และเลขาธิการพรรค ก็ถือว่าเป็นบุคคลชั้นยอดของพรรค ส่วนชั้นรองลงมา คือเป็นกรรมการบริหารพรรคระดับที่มีตำแหน่งในฝ่ายบริหารบางตำแหน่ง และกรรมการบริหารพรรคธรรมดา เป็นต้น บุคคลสำคัญเหล่านี้เมื่อลงสมัครรับเลือกตั้งก็กลายเป็นบุคคลที่มักจะยอมแพ้ไม่ได้หรือยอมแพ้ยากอีกเช่นกัน เพราะการพ่ายแพ้หน้านั้นนอกจากจะหมายถึงโอกาสที่อาจพลาดตำแหน่งบริหารในอนาคตหากพรรคได้เป็นหรือร่วมรัฐบาลแล้วยังหมายถึงการสูญเสียภาพจน์หรือเสียหน้าตาทั้งในกรณีนามพรรคและนามส่วนตัวอีกด้วย ดังนั้นบุคคลชั้นนำของพรรคกลุ่มนี้จึงมักกลายเป็นบุคคลผู้ตายในเวทีการหาเสียง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อแนวทางหรือแว่วทิวทิศในการเลือกตั้งด้วย

3. ฐานสังคมของผู้สมัครรับเลือกตั้ง คำว่า ฐานสังคมประชารชนั้น หมายถึง พื้นเพของบุคคลที่เกิดที่อยู่ว่าเกิดและอยู่ในแวดวงอะไร ซึ่งโดยปกติแล้วเรื่องเกี่ยวกับด้านสังคมประชาร

ของบุคคลโดยทั่วไปนั้นก็มีมากมายหลายเรื่องด้วยกัน แม้แต่เรื่องเพศและอายุก็ถือเป็นเรื่องหนึ่งของสังคมประชากรอยู่ด้วย แต่ในทางความหมายของการเมืองโดยเฉพาะกรณีการลงสมัครรับเลือกตั้งของไทยแล้วเรื่องฐานสังคมนักวิชาชีพที่มีความสำคัญ ๆ ก็เห็นจะได้แก่เรื่อง สถานที่เกิด และการมีภูมิลำเนาในเขตหรือนอกเขตเลือกตั้งที่มักเรียกกันในภาษาการเมืองว่า “หมาหลง” หรือ “หมาจร” นั้น ถือว่าเป็นเรื่องหลักของโอกาสของการก้าวสู่การเป็นนักการเมืองทีเดียว ทั้งนี้เพราะคนไทยยังยึดถือในเรื่องของถิ่นกำเนิดและเรื่องการได้อยู่อาศัยใกล้ชิดสนิทสนมเป็นพวกเดียวกันเสมือนหนึ่งเป็นญาติกัน และหากในข้อเท็จจริงได้มีความเกี่ยวข้องและเป็นเครือญาติกันจริงก็จะเป็นผลดียิ่งขึ้น ทำให้อยากช่วยเหลือสนับสนุนมากขึ้นเพราะถือว่าการลงคะแนนให้เป็นการช่วยญาติ และทำให้ญาติเป็นใหญ่เป็นโต จะได้พึ่งพาอาศัยได้ในภายหลัง

ดังนั้น หากผู้สมัครคนใดมีญาติหรือสามารถผูกญาติกับบุคคลต่าง ๆ ได้มากในลักษณะที่กลายเป็น “ผู้ญาติเยอะ” แล้วโอกาสการชนะเลือกตั้งย่อมมีมาก โดยอาจจะไม่ต้องใช้เงินให้สินเปลืองเหมือนกับผู้สมัครคนอื่น เพราะญาติก็คือมวลชนนั่นเอง แต่เสียเปรียบมวลชนที่ใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่ไม่ค่อยสอดคล้องกับหลักอุดมการณ์ประชาธิปไตยเท่าใดนัก นอกจากความเป็นผู้กว้างขวางในทางเครือญาติซึ่งถือว่าเป็นความสัมพันธ์ด้านลึกแล้ว ความกว้างขวางในด้านกว้างของการเป็นบุคคลที่รู้จักในวงการต่าง ๆ ก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ทั้งในกรณีฐานเสียงและกรณีจุดต่อแนวทิวจิต กล่าวคือหากมีชื่อเสียงในหมู่มวลชนทั่วไปแนวและแนวทิวจิตจะมีน้อยแต่ถ้าไม่มีชื่อเสียงและแถมมีอิทธิพลในหมู่ข้าราชการเจ้าหน้าที่รัฐรวมทั้งผู้นำทางการเมืองและผู้นำทางสังคมซึ่งสามารถใช้เป็นกลไกทิวจิตได้ โอกาสการต่อแนวและแนวทิวจิตย่อมมีมาก

นอกจากประเด็นการถือถิ่นถือญาติเป็นเรื่องหลักแล้ว ประเด็นอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการศึกษา ระดับการศึกษา และแม้แต่การมีเชื้อชาติ ศาสนาตรงหรือไม่ตรงกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตก็ยังคงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญรองลงมา ทั้งนี้เพราะมีผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยที่เป็นบุคคลภายนอกที่ต่างเชื้อชาติ ศาสนา และภาษา ก็ยังได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็น ส.ส. จำนวนไม่น้อย ยกเว้นพื้นที่บางแห่งของประเทศไทยที่ยึดถือเรื่องดังกล่าวว่ายังเป็นเรื่องที่สำคัญอยู่

ฐานทางสังคมยังรวมถึงเรื่องบทบาททางสังคมของผู้สมัครรับเลือกตั้ง บทบาททางสังคมหมายถึง การเคยเข้าไปมีส่วนข้องเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมในเขตพื้นที่ที่ลงสมัคร ซึ่งลักษณะการข้องเกี่ยวนั้น มีทั้งโดยบังเอิญสำหรับผู้ที่ไม่เคยคาดคิดว่าจะลงสมัคร ส.ส. มาก่อนและโดยตั้งใจเพื่อใช้เป็นฐานในการลงรับสมัครเลือกตั้งในอนาคต การมีฐานในด้านบทบาททางสังคมนี้ ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญระดับชี้ชะตาอนาคตการเมืองทีเดียว ทั้งนี้จะเห็นได้จาก ส.ส. เก่าจำนวนมากที่เห็นห่างพื้นที่จนเป็นเหตุให้ไม่ได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาอีก

วิธีการสร้างฐานสังคมโดยการแสดงบทบาทต่าง ๆ ต่อกิจกรรมทางสังคมนั้นทำกัน ได้หลายอย่างหลายวิธี และที่นิยมใช้กันมากก็คือการออกเยี่ยมเยียนประชาชนในเขต เพื่ออย่างน้อย ได้ให้ประชาชนเห็นหน้าไม่ลืมหน้าลืมตัวผู้สมัคร หรืออย่างมากก็ได้ชื่อว่าเป็นคนสนใจเอาใจใส่ ดูแลความทุกข์ยากของประชาชนโดยตลอดแม้จะไม่ได้ให้สิ่งของกำนัลใด ๆ ก็ตาม แต่การออก เยี่ยมเยียนประชาชนบ่อย ๆ และให้ทั่วถึงนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เพราะขัดกับหลักความเป็นจริง ในทางปฏิบัติของบทบาท ส.ส. ที่ต้องย่ำสองที่ของงานสภาและงานชาวบ้านในเวลาเดียวกัน

ดังนั้น การเลือกออกงานชาวบ้านเฉพาะงานบุญกุศลที่ใหญ่ ๆ หรือที่สำคัญบางงานจึงเป็น การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในเรื่องเวลาดังกล่าวไปได้ระดับหนึ่ง ยิ่งหากเป็นผู้สมัครหรือ ส.ส. ที่มี ฐานการเงินดีก็ยิ่งจะสะดวกสบายมากขึ้น เพราะสามารถใช้เงินซื้อเวลาและหว่านคะแนนนิยมโดย การสร้างหรือบริจาคสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้กับชุมชน ดังนั้น ผู้สมัครหรือ ส.ส. ที่มี ฐานเศรษฐกิจดีจึงมีความได้เปรียบกว่าผู้สมัครหรือ ส.ส. ที่มีฐานเศรษฐกิจไม่ดี เพราะสามารถใช้ เงินเป็นทั้งตัวตัดปัญหาและตัวสร้างฐานนิยมทางสังคมได้ในเวลาเดียวกัน

4. โครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชน การมีอาชีพและรายได้ต่างกันของชุมชนที่หน่วย ลงคะแนนเสียงตั้งอยู่ในหมู่บ้านและตำบลต่าง ๆ นั้น มักมีพฤติกรรมการใช้สิทธิไม่เหมือนกัน กล่าวโดยทั่วไป หากชุมชนใดเป็นชุมชนค้าขายที่มีลักษณะเป็นเมือง และแถมยังเป็นที่อยู่อาศัยของ พวกกลุ่มข้าราชการและพนักงานต่าง ๆ ซึ่งในทางการเมืองเรียกว่า เป็นที่อยู่ของคนชั้นกลาง โอกาส ที่จะสื่อแววล่อแหลมต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนเชิงทุจริตเลือกตั้งนั้นย่อมมีน้อยหรือแทบจะไม่มีเลย ในทางตรงกันข้ามหากชุมชนใดเป็นที่อยู่ของคนชั้นล่าง ประเภททำไร่ทำนาในลักษณะของชนบท และแถมยังเป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนประเภทรับจ้างต่าง ๆ แล้ว โอกาสความล่อแหลมต่อแวว ทุจริตการเลือกตั้งย่อมมีมาก

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากชุมชนนั้น ๆ เป็นชุมชนเช่าที่เขาอยู่ และ หรือเช่าที่เขาทำกิน โอกาสการถูกลากพาโดยขบวนการจัดตั้งของนักและพรรคการเมืองต่าง ๆ ย่อมมีมากขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ เส้นสายหรือความสัมพันธ์ของผู้นำทางการเมืองและผู้นำทางสังคมของชุมชนนั้น ๆ ว่ามี ความสัมพันธ์และผูกพันกับนักการเมืองและพรรคการเมืองมากน้อยเพียงใด และยังเป็นชุมชนที่มี ความต้องการและขาดแคลนในสิ่งสาธารณูปโภคมากเท่าใด โอกาสความล่อแหลมต่อการซื้อ-ขายเสียง แบบ “หว่านพืช” และ “ตกเหี่ยวคะแนน” ย่อมมีมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้เพราะความเดือดร้อนขาดแคลน มาประสพกับความต้องการ ได้คะแนนเสียง จึงทำให้เกิดความพหุหรือสมดุลของการทุจริตเลือกตั้งขึ้น

5. โครงสร้างทางสังคมของชุมชน หากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชนอ่อนแอและ อ่อนไหว แววงการทุจริตเลือกตั้งเป็นด้านหลักอยู่แล้ว ในด้านรองและด้านเสริมของโครงสร้างทางสังคม โดยเฉพาะประเด็นการดำรงอยู่หรือไม่ดำรงของระบบเครือญาติในชุมชน ก็เป็นสิ่งสำคัญต่อแวว

การล่อแหลมทุจริตเลือกตั้ง หากชุมชนนั้น ๆ มีความเป็นญาติและยึดถือระบบญาติสูง ย่อมจะเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการใช้ขบวนการลากพา ชนิดที่สามารถลากกันเป็นแผง ๆ หรือขนกันเป็นหมู่ ๆ เลยทีเดียว

ในทางตรงกันข้าม หากชุมชนใดที่โครงสร้างของสังคมได้คลี่คลายมาสู่ระบบอุปถัมภ์ และระบบแตกแยกเป็นฝักเป็นฝ่ายมากขึ้น โอกาสการทุจริตเลือกตั้งจะมึ้น้อยลง เพราะลักษณะความเป็นอิสระหรือเป็นตัวของตัวเอง ของบุคคลในชุมชนนั้น ๆ มีมากขึ้น ทำให้โอกาสการชักจูงและลากพายากยิ่งขึ้นและหากจะมีการชักจูงหรือลากพากันก็สามารถทำได้เพียงเลี้ยงเลี้ยวของกลุ่มคนในชุมชนนั้น ๆ ยิ่งกว่านั้นการลากพาที่อาจจะทำให้เกิดการขัดแย้งในการดำเนินการ ได้มากขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้นำของชุมชนนั้นว่า มีลักษณะเป็นฝักฝ่ายในการสนับสนุนพรรคและนักการเมืองต่างกันหรือไม่

ชุมชนของไทยเราปัจจุบัน ส่วนใหญ่ได้ก้าวพ้นระบบเครือญาติมาสู่ระบบอุปถัมภ์ที่สังกัดตัวหัวหน้าหรือหัวเรือต่างกัน และในเขตชุมชนที่เจริญและยิ่งเจริญมากขึ้นเท่าใด ลักษณะความเป็นระบบแตกแยกฝักฝ่ายในทางการเมืองก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น แววงการทุจริตเลือกตั้งสำหรับชุมชนที่เป็นฝักฝ่ายดังกล่าวย่อมจะมีน้อยลง และหากมีขึ้นก็จะถูกจับตามองกันได้ง่าย เพราะต่างฝ่ายต่างก็ระแวงกันและมักควบคุมดูแลกันเอง

นอกจากประเด็นเรื่องลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชนดังกล่าวแล้ว ประเด็นเรื่องการเคลื่อนย้ายของประชาชนทั้งในกรณีเข้าออก ก็มีผลสำคัญในการเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริตเลือกตั้งด้วย โดยทั่วไปชุมชนชนบทไทยในปัจจุบันมักมีการเคลื่อนย้ายออกโดยไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้านซึ่งในภาษาทางการเมืองเรียกว่า “ย้ายแต่ตัวแต่ทะเบียนยังอยู่” และผลการย้ายแต่ตัวแต่ทะเบียนยังอยู่นี้เองทำให้เกิดการเปิดโอกาสการทุจริตเลือกตั้งได้หลายรูปแบบ และหรือหลายกรรมวิธี เช่น กรรมวิธีบัตรผีทั้งหลายและกรรมวิธีการคัดชื่อออก เป็นต้น

ส่วนประเด็นเรื่องระดับการศึกษาของประชาชนก็มีส่วนสำคัญต่อการทุจริตเลือกตั้งอยู่ระดับหนึ่งเหมือนกัน แต่ลำพังการศึกษาเองมักจะเป็นตัวเสริมให้กับเศรษฐกิจด้านความยากจน กล่าวคือ หากคนเราจนเฉย ๆ ก็ยังไม่เพียงพอที่จะทุจริต การร่วมทุจริตเลือกตั้งมักจะเกิดกับกลุ่มคนที่ “จนและไร้เดียงสา” ทางการเมืองอยู่ด้วย ซึ่งการไร้เดียงสานั้นส่วนหนึ่งเกิดจากการมีระดับการศึกษาต่ำจึงทำให้เกิดภาวะไร้เดียงสาขึ้นมา สิ่งสำคัญสำหรับคนจนที่จะร่วมมือกับขบวนการทุจริตเลือกตั้งก็ยังมี จนอีกประเภทหนึ่งคือ “จนและสิ้นหวัง” ซึ่งกลุ่มคนจนเหล่านี้ได้เคยสนใจและตื่นตัวทางการเมืองมาระดับหนึ่ง แต่ก็ต้องผิดหวังในระบบตัวแทนและผู้แทน จนทำให้เกิดความสิ้นหวังและเบื่อหน่ายว่าไม่รู้จะเลือกไปทำไม เลือกแล้วก็ไม่เห็นมาช่วยเหลืออะไร แม้แต่หัวก็หายไป ดังนั้น หากจะให้ลงคะแนนให้ก็ต้องเอาเงินเอาของมาแลกเปลี่ยนกัน โดยตรงดีกว่าไม่ได้อะไรเลย

จากผู้สมัครหรือผู้แทนประเภทมหาหลวงและหมาจรที่ไม่มีความสัมพันธ์และผูกพันกับประชาชนแต่อย่างใด

6. โครงสร้างกลุ่มผู้นำ เอกภาพ หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในทางความคิดก็ได้ และหรือทางการกระทำ หรือพฤติกรรมก็ได้ ซึ่งในทางการเมืองคำว่าเอกภาพกลุ่มนำนั้น มีทั้งด้านกลุ่มผู้นำทางการอันได้แก่ ข้าราชการในท้องถิ่น จนถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และด้านกลุ่มผู้นำทางสังคมอันได้แก่ ผู้ที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจและทางศาสนา วัฒนธรรมของชุมชน เช่น พวกนายทุน ท้องถิ่น พระ และหมอกคน หมอผีทั้งหลาย เป็นต้น

กลุ่มผู้นำเหล่านี้ มีความสำคัญในทางการเมืองในลักษณะของการมีระดับอิทธิพลเหนือคนในสังคม และเป็นกลไกการเลือกตั้งที่สำคัญสำหรับพรรคและนักการเมืองในทุก ๆ ครั้งเมื่อถึงฤดูกาลหาเสียง ดังนั้น ความมีเอกภาพและไม่มีเอกภาพในกลุ่มผู้นำ ทั้งผู้นำทางการเมืองและผู้นำทางสังคม จึงกลายเป็นสิ่งสำคัญให้กับระบบพฤติกรรมทุจริตเลือกตั้งว่าจะมีหรือไม่มีการทุจริตมากน้อยเพียงใด

บริการอื่น ๆ โดยทั่ว ๆ ไปพวกผู้นำทางการเมืองนี้มักจะอยู่กันตามสายและเชื้อพี่น้องนายเบื่องบน ดังนั้นประเด็นปัญหาที่คือกลุ่มบุคคลเหล่านี้ มีนายที่สังกัดลงเล่นหรือลงแรงสนับสนุนพรรคและนักการเมืองใด ก็จะทำให้ลูกน้องลงเล่นและลงแรงสนับสนุนพรรคและนักการเมืองนั้น ๆ ตามมา แม้นบุคคลเหล่านี้ในหลักการจะโดยหน้าที่หรือโดยกฎระเบียบจำต้องวางตัวเป็นกลางก็ตาม แต่โดยพฤติกรรมแล้วอาจตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของอำนาจในตำแหน่งและอิทธิพลของอำนาจทางการเงินของผู้ลงสมัคร ส.ส. ได้เสมอ

ดังนั้นการจับแหว่ทุจริตกับกลุ่มผู้นำทางการเมืองจึงจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์ถึงเรื่องความสัมพันธ์และผูกพันกับพรรคและนักการเมืองว่ามีหรือไม่มีมากน้อยเพียงใดอย่างหนึ่ง และจะต้องวิเคราะห์ถึงโอกาสแห่งการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ลงสมัคร ส.ส. ว่าจะตกอยู่หรือไม่อีกอย่างหนึ่งด้วย หากผู้ลงของผู้สมัครผู้นั้นก็ย่อมจะมีมากกว่าผู้ที่มีโอกาสเป็นแค่ ส.ส. พรรคฯ หรือ ส.ส. สอบตก

ส่วนกรณีของกลุ่มผู้นำทางสังคมซึ่งเป็นแกนชาวบ้านที่ทำตัวเป็นหัวคะแนนให้กับผู้สมัครนั้น ประเด็นปัญหาเรื่องความมีเอกภาพในการนำว่าจะมีขีดความสามารถขนาดไหนนั้น มักขึ้นอยู่กับพลังของชุมชนนั้น ๆ ว่าเป็นแบบระบบเครือญาติ ระบบอุปถัมภ์ หรือระบบแตกแยกฝักฝ่ายดังได้กล่าวมาแล้ว และขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับนักการเมืองในฐานะที่กลุ่มผู้นำทางสังคมเหล่านี้เป็น “ผู้ชักนำการบริจาค” สิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ เข้าสู่ชุมชนกล่าวคือ หากค้นพบว่าชุมชนใดผู้สมัครที่เป็นผู้บริจาคเจ้าเดียวก็แสดงว่า ชุมชนนั้น ๆ มีผู้นำทางสังคมที่มีเอกภาพสูง แต่ถ้าเกิดมีผู้บริจาคหลายเจ้าและแข่งขันกัน ก็แสดงว่าชุมชนนั้น ๆ ส่อแววว่ามีกลุ่มผู้นำทางสังคมที่ขัดแย้งแก่งแย่งการนำกันอยู่

ผลของการขัดแย้งแก่งแย่งการนำในชุมชนต่าง ๆ ของกลุ่มผู้นำทางสังคม นอกจากจะเป็น ประสพการณ์ใหม่ของชุมชนส่วนใหญ่ในสังคมไทยในยุคหลังนี้แล้ว ยังเป็นปรากฏการณ์ที่ช่วยให้ ทำนายพฤติกรรมการใช้สิทธิของประชาชนในชุมชนเหล่านั้นว่าจะมีลักษณะเป็นกลุ่มเดียวกันหรือ แยกกลุ่มกันตามประเด็นปัญหาเรื่องความมีเอกภาพและแกนนำของกลุ่มผู้นำทางสังคมของชุมชน นั้น ๆ

7. ยุทธศาสตร์การรณรงค์การเลือกตั้ง เรื่องการมีฐานพลังของกลุ่มแกนนำหรือ หัวคะแนน เนื่องจากพื้นฐานวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยโดยทั่วไปมีลักษณะเฉื่อยชาและ เฉยเมยประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว ประกอบกับพื้นฐานของระบบพรรคการเมืองไทยยังไม่ได้เป็นพรรค มวลชนที่สามารถหยั่งรากลงสู่ประชาชนหรืออุดมการณ์ของระบบประชาธิปไตยเท่าที่ควร กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องอาศัยระบบการชักจูงลากพาให้ไปลงคะแนนกันอยู่ และผลของการอิงระบบ การชักจูงลากพาตัวเอง ทำให้พรรคและนักการเมืองส่วนใหญ่ต้องหันมาใช้แนวความคิดทฤษฎี ในเรื่องสามเขตยุทธศาสตร์ของการรณรงค์จึงทำให้สามารถเอาชนะเลือกตั้งได้

เขตยุทธศาสตร์ที่สำคัญอันดับแรกก็คือ กลุ่มมวลชนเฉื่อยซึ่งมีทั้งประเภท “เฉื่อยเมย ปัญญา” และ “เฉื่อยเมยไร้เดียงสา” กลุ่มเฉื่อยเมยปัญญานี้ก็คือ กลุ่มบุคคลที่รู้เรื่องการเมืองดีหรือ ค่อนข้างดีแต่ก็ไม่ค่อยสนใจกับการใช้สิทธิเลือกตั้งเท่าใดนัก ทั้งนี้เพราะการเลือกตั้งมิใช่เป็น ความหวังหรือเป็นทางออกของการแก้ปัญหาการดำรงชีพของกลุ่มคนอย่างหนึ่ง และอีกอย่างหนึ่ง ก็คือปัญหาความไม่ศรัทธาในตัวผู้สมัครและพรรคการเมือง ประกอบกับอาจจะไม่มีสถานการณ์ ขัดแย้งที่รุนแรงในสังคมที่กลายเป็นประเด็นการเมืองขึ้นมา จึงทำให้เกิดความเฉื่อยชาเฉื่อยเมยในการ ใช้สิทธิขึ้น กลุ่มเฉื่อยเมยปัญญานี้มีทั้งมวลชนชั้นกลางในระบบอันได้แก่ พวกข้าราชการและ พนักงานรัฐวิสาหกิจที่มีการศึกษาดี และพวกมวลชนชั้นกลางนอกระบบที่เป็นพ่อค้านักธุรกิจที่มี เชื้อสายจีนมาก่อน ซึ่งโดยปกติแล้วกลุ่มชนชั้นกลางเหล่านี้มักจะมีความคิดเห็นทางการเมือง ค่อนข้างอิสระ ไม่อาจจะชักจูงลากพาหรือไม่คุ้มค่าที่จะชักจูงลากพาโดยวิธีการซื้อ ขายเสียง สิ่งเดียวที่จะทำให้คนกลุ่มนี้ออกมาใช้สิทธิใช้เสียงมาก ก็โดยการอิงความขัดแย้งของสถานการณ์ และวิธีการใช้สื่อโฆษณาผ่านกว้างทางหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งวิธีการปราศรัยหาเสียง ดังนั้น ในแง่ของการส่อแววทุจริตเลือกตั้ง กลุ่มเฉื่อยเมยปัญญานี้กลายเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่ส่อแวว ทุจริตและไม่คุ้มค่าที่จะไปเล่นทุจริตกับคนกลุ่มนี้ เพราะค่าตัวในการซื้อขายจะแพงเกินไปเมื่อเทียบ กับกลุ่มเฉื่อยเมยไร้เดียงสาที่มีอยู่มาก เมื่อกลุ่มเฉื่อยเมยไร้เดียงสามีความล่อแหลมต่อการใช้กรรมวิธี ทุจริตเลือกตั้งได้ง่ายกว่า ประกอบกับมีจำนวนมากกว่าอย่างมากมาย ดังนั้น การเน้นเขตยุทธศาสตร์ ของกลุ่มบุคคลเป้าหมายกลุ่มนี้ จึงกลายเป็นด้านหลักของการกำหนดแผนการรณรงค์ของผู้สมัคร ส่วนใหญ่และการที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จำเป็นที่จะต้องมีการจัดตั้ง

แกนนำหรือหัวคะแนนเข้าสัมพันธ์และควบคุมบุคคลนี้ไว้ ทั้งนี้เพื่อที่จะทำให้เกิดความสะดวกคล่องตัวในการใช้กรรมวิธีทุจริตแบบขบวนการลากพา

โดยปกติแล้วนักการเมืองส่วนใหญ่ที่อยู่ในสายหรือแนวการรณรงค์หาเสียงแบบลากพานี้ จำเป็นต้องมีกลุ่มแกนหรือหัวคะแนนระดับต่าง ๆ จัดตั้งของตน ซึ่งมีทั้งประเภทแกนหลักที่สามารถคุมคน หรือมีอิทธิพลเหนือมวลชนระดับหลายร้อยหรือพันคนขึ้นไป และมีแกนรองและแกนธรรมดาที่มีอิทธิพลเหนือมวลชนในระดับที่ลดหลั่นกันลงมา การเคลื่อนไหวของระบบจัดตั้งกลุ่มแกนนี้ โดยปกติมักจะเริ่มที่ผู้สมัครหรือตัวแทนผู้สมัครกับกลุ่มแกนหลักก่อน แล้วจึงค่อย ๆ ขยายผลลงสู่ระดับล่างของกลุ่มแกนรองและแกนธรรมดา ซึ่งในภาษาการเมืองเรียกว่า เป็นการ “กระชับจัดตั้ง” เพื่อเตรียมแผนการลงสู่การเข้าช่วงชิงมวลชนเฉยเมยต่อไป

ดังนั้น หากจะจับแ้วทุจริตกับผู้สมัครที่ถนัดในแนวการหาเสียงแบบนี้ก็จำเป็นต้องสนใจการเคลื่อนไหวของผู้สมัครหรือตัวแทนผู้สมัคร นับตั้งแต่จุดการเริ่มกระชับจัดตั้งจนถึงจุดการเตรียมการและดำเนินการในกรรมวิธีของขบวนการลากพา ซึ่งการเริ่มกระชับจัดตั้งนั้นมักจะทำในรูปแบบของการพบปะสังสรรค์ในประเด็นการกินเลี้ยง และมักจะเป็นการกินที่ค่อนข้างหรูหรือค่อนข้างแพง ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานภาพของกลุ่มบุคคลระดับแกนนั้นเอง

เรื่องการช่วงชิงการสนับสนุนจากมวลชนเฉยเมย วิธีการลงสู่สนามเพื่อเข้าช่วงชิงมวลชนเฉยเมยนั้น โดยปกติแล้วกลุ่มแกนหรือหัวคะแนนทั้งหลายมักจะเข้าหามวลชนจัดตั้งของฝ่ายตนหรือฝ่ายเราก่อน ทั้งนี้เพื่อกระชับมวลชนจัดตั้งของตนเองให้เข้มแข็งเพื่อให้เป็นแรงไปช่วยขยายมวลชนอื่นต่อไป และเพื่อป้องกันมิให้ฝ่ายเขาหรือคู่แข่งมาแย่งเอาไปด้วย เมื่อมวลชนของตนเองเข้มแข็งแล้ว การรุกในก้าวต่อไปก็คือการรุกเข้าเขตพื้นที่เป็นกลางก่อน ทั้งนี้เพื่อแย่งชิงเขตเป็นกลางหรือเขตที่มีคะแนนของฝ่ายเราและของฝ่ายคู่แข่งสูสีกันมาให้เป็นคะแนนของฝ่ายเราให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การต่อสู้แย่งชิงมวลชนในหมู่บ้านหรือมวลชนด้วยตนเองนี้ แม้จะมีกรรมวิธีการต่อสู้แบบทุจริตหลายรูปแบบนับตั้งแต่การเล่นพนันเล่นหวย จนถึงเรื่องการซื้อขายบัตรประชาชน เป็นต้น แต่ก็จับแ้วทุจริตและเฟ้อระวังแ้วละเมิดรวมทั้งการแจ้งเดือนภาพละเมิดจนถึงขั้นการฟ้องร้องกัน ได้นั้นนับว่าเป็นเรื่องที่ยากมาก ทั้งนี้เพราะเป็นการกระทำของหมู่บ้านชนชาวบ้านกันเองอย่างหนึ่ง และมักเป็นการกระทำที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ชอบเล่นชอบพนันการเลือกตั้งโดยวิธีแปลก ๆ เสมอ

เรื่องการช่วงชิงกลุ่มแกนนำหรือหัวคะแนนของนักการเมืองหรือพรรคคู่แข่ง การเข้าช่วงชิงกลุ่มแกนหรือหัวคะแนนของคู่แข่งนั้น ถือเป็นเขตยุทธศาสตร์ที่สามและเขตสุดท้ายของการแตกหักในการแข่งขัน หลังจากได้มีการดำเนินการในเขตจัดตั้งฝ่ายเราและเขตมวลชนเฉยเมยเรียบร้อยแล้วไประดับหนึ่งแต่ก็ยังเข้าไม่ถึงเป้า โอกาสที่ชนะเลือกตั้งได้ ดังนั้น การลงมือในเขตจัดตั้งของฝ่าย

คู่แข่งจึงกลายเป็นเรื่องสำคัญและมักจะกระทำได้ดีโดยวิธีการซื้อตัวหัวคะแนนของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นหลัก ผลของการซื้อ ขายตัวหัวคะแนนนี้ ในทางลับจะไม่มีทางทราบกันได้ แต่ในทางเปิดสามารถทราบได้จากอัตราการตายหรือการเจ็บตัวของหัวคะแนนต่าง ๆ ในพื้นที่ เพราะโดยปกติแล้วแม้การแข่งขันจะเข้มข้นดุเดือดสักเพียงใดก็ตามหากได้เล่นกันตามกติกา คือ หัวคะแนนใครหัวคะแนนมัน และไม่มี การหักหลังทรยศกัน ก็จะไม่มีการใช้ความรุนแรงถึงขั้นจับตัวหรือฆ่ากันอย่างเด็ดขาด ดังนั้น หากมีการเจ็บหรือการตายของหัวคะแนนในพื้นที่ใดก็ตาม ให้ตั้งข้อสังเกตของแวนการทุจริตแบบลากพาว่าต้องมีขึ้นในพื้นที่เหล่านั้นอย่างค่อนข้างแน่นอน

ยุทธศาสตร์การรณรงค์แนวด้านกว้างและด้านลึกโดยทั่วไปแล้ว การรณรงค์หาเสียง เลือกลงมืออยู่ 2 แนวทางหลักคือ ด้านกว้างและด้านลึก โดยด้านกว้าง หมายถึง การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ ประเภทต่าง ๆ อันได้แก่ ป้ายโฆษณา โปสเตอร์ แผ่นปลิว และการ์ด ตลอดจนการปราศรัยหาเสียง ทั้งกรณีปราศรัยย่อยที่ไม่มีลักษณะการมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งโดยเฉพาะก็ถือว่าเป็นแนวด้านกว้างทั้งหมด

ส่วนการรณรงค์หาเสียงด้านลึก หมายถึง การเจาะกลุ่มเป้าหมายที่เข้าถึงระดับบุคคลหรือ กลุ่มบุคคลโดยตรง ยังมีการแบ่งออกเป็นแนวย่อยของการใช้ระบบตัวแทนหรือหัวคะแนนกับ แนวมวลชนหรือการเข้าหามวลชนโดยตรง ในลักษณะประเภทของการเดินหาเสียงหรือการเคาะ ประตูบ้านตามที่รู้จักกันโดยทั่วไป

โดยปกติแล้ว ผู้สมัครแต่ละคนมักจะมีแนวการรณรงค์หาเสียงที่มีจุดเน้นต่างกันกล่าวคือ บางคนอาจจะถนัดและเน้นด้านกว้างมากกว่าด้านลึก และบางคนอาจจะถนัดด้านลึกมากกว่าด้านกว้าง หรือบางคนอาจจะถนัดทั้งสองแนวและเน้นทั้งสองแนวควบคู่กันเลยทีเดียว การถนัดและเน้นการรณรงค์หาเสียงต่างกันนี้หากทราบข้อเท็จจริงในตัวผู้สมัครแต่ละคนก็จะทำให้ทราบถึงจุดแวนทุจริตของบุคคลนั้น ๆ โดยง่าย ทั้งนี้เพราะผู้ที่เน้นด้านกว้างก็จะมีโอกาสทุจริตและละเมิดด้านกว้าง เช่น เสียค่าใช้จ่ายในการทำสื่อโฆษณาต่าง ๆ อย่างมากมายจนเป็นเหตุให้ผิดกฎหมาย ส่วนผู้ที่เน้นด้านลึก ในแนวการใช้ระบบตัวแทนหรือหัวคะแนน ก็มักจะมีแวนทุจริตละเมิดในด้านการซื้อ ขายเสียง และหรือการลงคะแนนเสียง ส่วนผู้ที่ถนัดเคาะประตูบ้านหรือการออกเดินเยี่ยมเยียนประชาชน ก็มักจะเป็นผู้ที่เหน็ดเหนื่อย และมักจะไม่ทุจริตเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น การจับแวนทุจริตที่มีประสิทธิผลมากอย่างหนึ่งก็คือ การจับแนวการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครแต่ละคนนั่นเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ในที่นี้จะนำเสนอเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ

1. การปกครองท้องถิ่นของไทย
2. การปกครองท้องถิ่นของต่างประเทศ

การปกครองท้องถิ่นของไทย

มนุษย์มีความจำเป็นต้องอยู่ร่วมกันและมีความสัมพันธ์กันในหมู่ของตนเพราะมนุษย์ไม่อาจจะให้บริการแก่ตนเองได้ในทุกกรณี จึงต้องพึ่งพาอาศัยกันร่วมมือกันสร้างสรรค์ความเจริญให้เกิดกับกลุ่มตน แต่การสร้างสรรค์ความเจริญให้บังเกิดผลดีนั้นจำเป็นต้องมีกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นหัวหน้าในการสร้างสรรค์ความเจริญ เราเรียกกันว่าผู้นำ แต่เดิมนั้นผู้นำอาจหมายถึง กลุ่มผู้นำทางการเมืองเท่านั้น แต่ในปัจจุบันผู้นำกลุ่มมีลักษณะและความหมายที่กว้างขึ้น

อนุกุล คลังบุญครอง และคณะ (ออนไลน์, 2551) ได้ให้ความหมายของผู้นำ หมายถึง บุคคลที่สามารถชักจูงหรือใช้อิทธิพลโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นเพื่อให้การปฏิบัติงานของหมู่คณะบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำของกลุ่มหนึ่งหรือสังคมหนึ่งอาจมีเพียงคนเดียวหรือหลายคนในขณะเดียวกัน อาจเปลี่ยนจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งในกลุ่มคณะนั้นและการเป็นผู้นำก็ขึ้นอยู่กับความสามารถ ทักษะ และคุณสมบัติประจำตัวที่เผชิญอยู่ในเวลานั้น หรือผู้นำตามธรรมชาติ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ พระสงฆ์ เป็นต้น

บทบาทหนึ่งของฝ่ายปกครองคือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มาจากการเลือกของประชาชนในตำบลหมู่บ้านโดยตรง การเข้าสู่ตำแหน่งนี้ถือว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวแทนของประชาชน แต่หากพิจารณาจากบทบาท อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2547 แล้ว จะพบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีฐานะเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นตัวแทนของราชการนั่นเอง นอกจากนี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังมีฐานะเป็นผู้นำในทางสังคม หรือเป็นผู้นำชุมชนอีกด้วย

หมู่บ้านตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ มี 2 ประเภท คือ หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ และหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นเป็นการชั่วคราว

1. หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ การจัดตั้งทำโดยประกาศจังหวัด ภายใต้หลักเกณฑ์ดังนี้

1.1 หลักเกณฑ์ตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่ใช้อยู่ปัจจุบันนี้ ได้วางหลักเกณฑ์การตั้งหมู่บ้านขึ้นไว้กว้าง ๆ 2 ประการคือ

1.1.1 ถ้าเป็นที่มีคนอยู่รวมกันมากแต่จำนวนบ้านน้อยหลัง ให้ถือเอาจำนวนคนเป็นสำคัญประมาณ 200 คน เป็นหมู่บ้านหนึ่ง

1.1.2 ถ้าเป็นที่ผู้คนตั้งบ้านเรือนอยู่ห่างไกลกัน ถึงจำนวนคนจะน้อยถ้ามีจำนวนบ้านไม่ต่ำกว่า 5 บ้านแล้ว จะจัดเป็นหมู่บ้านหนึ่งก็ได้

ในการที่จะพิจารณาจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ ก็จำเป็นจะต้องถือหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยอนุโลมเช่นเดียวกับการตั้งตำบลดังที่กล่าวมาแล้ว แต่ทั้งนี้จะต้องพิจารณาถึงความจำเป็น และความเหมาะสม โดยให้ถือความสะดวกแก่การปกครองเป็นประมาณ

1.2 หลักเกณฑ์ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด กระทรวงมหาดไทยได้วางหลักเกณฑ์การจัดตั้งหมู่บ้านไว้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2539

1.2.1 กรณีเป็นชุมชนหนาแน่น

- 1) เป็นชุมชนที่มีราษฎรไม่น้อยกว่า 1,200 คน หรือมีจำนวนบ้านไม่น้อยกว่า 240 หลัง
- 2) เมื่อแยกหมู่บ้านใหม่แล้ว หมู่บ้านใหม่จะต้องมีราษฎรไม่น้อยกว่า 600 คน หรือ มีจำนวนบ้านไม่น้อยกว่า 120 หลัง
- 3) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหมู่บ้าน สภาตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ

1.2.2 กรณีเป็นชุมชนห่างไกล

- 1) เป็นชุมชนที่มีราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 600 คน หรือมีจำนวนบ้านไม่น้อยกว่า 120 หลัง
- 2) เมื่อแยกหมู่บ้านใหม่แล้ว หมู่บ้านใหม่จะต้องมีราษฎรไม่น้อยกว่า 200 คน หรือมีจำนวนบ้านไม่น้อยกว่า 40 หลัง
- 3) ชุมชนใหม่ห่างจากชุมชนเดิมไม่น้อยกว่า 6 กิโลเมตร
- 4) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหมู่บ้าน สภาตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ

2. หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นเป็นการชั่วคราว หมู่บ้านชั่วคราวเป็นหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นในกรณีที่ท้องที่อำเภอใดมีราษฎรไปตั้งชุมชนทำการหาเลี้ยงชีพ แต่ในบางฤดูและจำนวนราษฎรซึ่งไปตั้งทำการอยู่มากพอสมควร จะจัดเป็นหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์การตั้งหมู่บ้านปกติได้ เพื่อความสะดวกแก่การปกครองให้นายอำเภอประชุมราษฎรในหมู่บ้านนั้น ๆ เลือกว่าที่ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจและหน้าที่เหมือนผู้ใหญ่บ้านปกติ

การจัดระเบียบการปกครองหมู่บ้าน

ตามกฎหมายลักษณะการปกครองท้องที่การบริหารงานของหมู่บ้าน มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้ใหญ่บ้าน

ในหมู่บ้านหนึ่งมีผู้ใหญ่บ้าน 1 คน ทำหน้าที่ปกครองราษฎรในเขตหมู่บ้าน โดยมีที่มาจากการเลือกของราษฎรในหมู่บ้านนั้น คุณสมบัติของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

1.1 มีสัญชาติไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือก

1.2 ไม่เป็นภิกษุสามเณร นักพรตหรือนักบวช

1.3 ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

1.4 มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ และมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือนจนถึงวันเลือก

คุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

1. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

2. อายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ ในวันรับเลือก

3. มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ และมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี จนถึงวันเลือกและเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน

4. เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ

5. ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

6. ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ วิกลจริตจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ดิคาเสพตติให้โทษ หรือเป็นโรคตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

7. ไม่เป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือของรัฐวิสาหกิจ หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือลูกจ้างของเอกชนซึ่งมีหน้าที่ทำงานประจำ

8. ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเลื่อมเสียในทางศีลธรรม

9. ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะทุจริตต่อหน้าที่ และยังไม่พ้นกำหนดเวลา 10 ปี นับแต่วันถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

10. ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ และยังไม่พ้นกำหนดเวลา 10 ปี นับแต่วันพ้นโทษ

11. ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในฐานความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้ กฎหมายว่าด้วยที่ดินในฐานความผิดเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง และกฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

12. ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน ในหมู่บ้านนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนร้องขอให้ออกจากตำแหน่งหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ออกจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนเห็นว่าบกพร่องในทางความประพฤติ หรือความสามารถ ไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันถูกให้ออก

13. ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก จากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และยังไม่พ้นกำหนดเวลา 10 ปี นับแต่วันถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

14. มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ หรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่า การศึกษาภาคบังคับ เว้นแต่ในท้องที่ใดไม่อาจเลือกผู้ที่มีพื้นความรู้ดังกล่าวได้ ผู้ว่าราชการจังหวัด โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยกเว้นหรือผ่อนผันได้

การเลือกผู้ใหญ่บ้าน การเลือกผู้ใหญ่บ้านนั้นมีสาเหตุที่มา 2 ประการคือ

1. มีการจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่
2. ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านว่างลง ซึ่งจะต้องมีการเลือกผู้ใหญ่บ้านใหม่ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบการว่าง

วิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน กฎหมายกำหนดให้นายอำเภอเป็นประธาน พร้อมด้วยกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นอย่างน้อย 1 คน ประชุมราษฎรในหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติที่จะเลือกผู้ใหญ่บ้าน โดยวิธีลับหรือเปิดเผยก็ได้ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2535 เมื่อเลือกผู้ใดแล้วถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในตำแหน่งคราว ละ 5 ปี

การพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านจะต้องออกจากตำแหน่งด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

1. ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามของการเป็นผู้ใหญ่บ้าน (ยกเว้นการลาบวช โดยได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่เกิน 120 วัน)
2. ออกตามวาระ (5 ปี)
3. ตาย

4. ได้รับอนุญาตให้ลาออก
5. หมู่บ้านที่ปกครองถูกยุบ
6. ไปเสียจากหมู่บ้านที่ตนปกครองเกิน 3 เดือน
7. ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ร้องขอให้ออกจากตำแหน่ง
8. ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ออกจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนเห็นว่า บกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง

อำนาจหน้าที่ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ปกครองราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน และมีหน้าที่ 2 ประการคือ

1. อำนาจหน้าที่ในทางปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย สรุปได้ดังนี้ คือ
 - 1.1 รักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน
 - 1.2 เมื่อเกิดทุกข์ภัยแก่ลูกบ้าน ให้แจ้งกำนันเพื่อหาทางป้องกัน
 - 1.3 นำประกาศ คำสั่งของรัฐบาลแจ้งลูกบ้าน
 - 1.4 ทำบัญชีทะเบียนราษฎรในหมู่บ้าน
 - 1.5 มีเหตุการณ์ประหลาดให้แจ้งกำนัน
 - 1.6 พบคนแปลกหน้าให้นำตัวส่งกำนัน
 - 1.7 เมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้น ให้เรียกลูกบ้านช่วยกันป้องกันและระงับได้ และแจ้งกำนัน
 - 1.8 ควบคุมลูกบ้านให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
 - 1.9 สั่งสอนลูกบ้านมิให้อาฆาตมาดร้ายกัน
 - 1.10 ฝึกอบรมลูกบ้านให้รู้จักหน้าที่และการทำการในเวลารบ
 - 1.11 ประชุมลูกบ้านเป็นครั้งคราวเพื่อแจ้งข้อราชการ
 - 1.12 ส่งเสริมอาชีพ
 - 1.13 ป้องกันโรคติดต่อ
 - 1.14 ทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี
 - 1.15 ตรวจตรารักษาประโยชน์ในการอาชีพราษฎร
 - 1.16 จัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
 - 1.17 ประชุมกรรมการหมู่บ้าน
 - 1.18 ปฏิบัติตามคำสั่งของกำนัน
 - 1.19 ให้ความช่วยเหลือสาธารณประโยชน์
2. อำนาจในทางอาญา สรุปได้ดังนี้
 - 2.1 เมื่อทราบว่ามีกระทำความผิดกฎหมาย หรือสงสัยเกิดในหมู่บ้านให้แจ้งกำนัน

2.2 เมื่อทราบว่ามีการทำผิดกฎหมายหรือสงสัยว่าเกิดในหมู่บ้านใกล้เคียงให้แจ้งผู้ใหญ่บ้านนั้นทราบ

2.3 พบของกลางทำผิดให้ส่งกำนัน

2.4 เมื่อสงสัยผู้ใดว่าทำผิด หรือกำลังทำผิด ให้จับกุมส่งอำเภอหรือกำนัน

2.5 เมื่อมีหมายสั่งจับผู้ใดหรือคำสั่งราชการให้จับผู้ใดส่งกำนัน หรืออำเภอตามสมควร

2.6 เจ้าพนักงานมีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้น หรือให้ยึด ผู้ใหญ่บ้านต้องจัดการให้

การรักษาการแทนผู้ใหญ่บ้าน ถ้าผู้ใหญ่บ้านจะทำการในหน้าที่ไม่ได้ในครั้งหนึ่งคราวหนึ่ง ให้มอบหน้าที่ให้แก่ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทน จนกว่าจะทำการในหน้าที่ได้ และต้องรายงานให้กำนันทราบ และถ้าเกิน 15 วัน ก็ให้รายงานนายอำเภอทราบด้วย

2. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในหมู่บ้านหนึ่งนอกจากจะมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครองหมู่บ้านแล้วยังมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้าน

ประเภทของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มี 2 ประเภท คือ

1. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง มีหมู่บ้านละ 2 คน เว้นแต่หมู่บ้านใดมีความจำเป็นต้องมีมากกว่า 2 คน ต้องขออนุมัติกระทรวงมหาดไทย ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.1 ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้าน ปฏิบัติกิจการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านเท่าที่ได้รับ

1.2 เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้าน ในกิจการที่ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่

2. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ หมู่บ้านใดจะมีได้ต้องให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อนุมัติตามจำนวนที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

2.1 ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน

2.2 ถ้ารู้เห็นหรือทราบเหตุการณ์เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นในหมู่บ้านเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ให้แจ้งต่อผู้ใหญ่บ้าน

2.3 ถ้ามีคนจรเข้ามาในหมู่บ้านและสงสัยว่ามาโดยไม่สุจริตให้นำตัวส่งผู้ใหญ่บ้าน

2.4 ระงับเหตุ ปรามปราม ติดตามจับผู้ร้าย

2.5 ตรวจจับสิ่งของที่ผิดกฎหมายส่งผู้ใหญ่บ้าน

2.6 ควบคุมตัวผู้สงสัยว่าได้กระทำความผิดและกำลังจะหลบหนีส่งผู้ใหญ่บ้าน

2.7 ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่บ้านซึ่งสั่งการ โดยชอบด้วยกฎหมาย

คุณสมบัติของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้าน

ที่มาของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านและกำนันท้องที่ เป็นผู้ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกราชกรที่มีคุณสมบัติ แล้วให้กำนันรายงานไปยังนายอำเภอ เพื่อออกหนังสือสำคัญแต่งตั้งดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี

การพ้นจากตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

1. ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 12
2. มีเหตุเช่นเดียวกับที่ผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งตามมาตรา 14 (2) ถึง (7)
3. เมื่อผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใดให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งด้วย ถ้าตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านว่างลงผู้ที่ได้รับคัดเลือกขึ้นมาแทนจะอยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ที่ตนแทนคณะกรรมการหมู่บ้าน

3. คณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วย

- 3.1 ผู้ใหญ่บ้าน เป็นประธาน
- 3.2 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง เป็นกรรมการ
- 3.3 กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งราษฎรเลือกตั้ง จำนวน 5 - 9 คน เป็นกรรมการ โดยเลือกเป็นรองประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน และผู้ช่วยเลขานุการ 1 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี

คุณสมบัติของกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสัญชาติไทย และมีคุณสมบัติ เช่นเดียวกับผู้ที่มีสิทธิที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ข้อ 2 ถึงข้อ 10

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน การเลือกตั้งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีการเลือกตั้งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ กฎหมายกำหนดให้ นายอำเภอเป็นประธาน พร้อมด้วยกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นอย่างน้อยหนึ่งคน ดำเนินการเลือกตั้งโดยวิธีลับหรือเปิดเผยก็ได้ ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกตั้งกรรมการ หมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. 2533

การพ้นจากตำแหน่งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี นอกจากออกจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิต้องออกจากตำแหน่งเพราะขาดคุณสมบัติของการเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา 12 (3) ถึง (13) และเพราะเหตุเดียวกับการออกจากตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา 14 (2) ถึง (7) ด้วย

หน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการที่จะปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

ฝ่ายต่าง ๆ ในคณะกรรมการหมู่บ้าน

กรรมการฝ่ายกิจการต่าง ๆ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านตั้งฝ่ายกิจการต่าง ๆ ขึ้นเพื่อช่วยเหลือปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการหมู่บ้านในแต่ละสาขางานตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาเห็นสมควร

การจัดระเบียบหมู่บ้านตามกฎหมายจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง

นอกจากการบริหารหมู่บ้านตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่แล้ว ยังมีการบริหารหมู่บ้านในแบบหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (หมู่บ้าน อพป.) ซึ่งเป็นไปตาม พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. 2522

1. การกำหนดหมู่บ้าน อพป.

การบริหารหมู่บ้าน อพป. ถือเอาหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่เป็นหลัก การจะกำหนดให้หมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไปเป็นหมู่บ้าน อพป. กระทรวงมหาดไทยต้องประกาศกำหนดเป็นคราว ๆ ไป ตามความเหมาะสมแห่งสภาพท้องที่ แต่จะต้องเป็นหมู่บ้านในท้องที่อำเภอเดียวกัน การรวมหมู่บ้านต่างอำเภอกำหนดให้เป็นหมู่บ้าน อพป. จะกระทำมิได้ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยุบเลิกหมู่บ้าน อพป. กระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย

2. การจัดระเบียบบริหารหมู่บ้าน อพป.

หมู่บ้าน อพป. แต่ละหมู่บ้านมีคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน และคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เป็นผู้บริหารกิจการของหมู่บ้าน คณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. แต่ละแห่งมีคณะกรรมการกลางคณะหนึ่งประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานคณะกรรมการกลาง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และกรรมการกลางผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกตั้งจากรายชื่อในหมู่บ้านนั้นที่มีคุณสมบัติและไม่อยู่ในลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนดจำนวน 5 - 7 คน ซึ่งนายอำเภอเป็นผู้กำหนดตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านเป็นกรรมการกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่ง คราวละ 4 ปี

หน้าที่ของคณะกรรมการกลาง

1. บริหารหมู่บ้าน หรือดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติ หรือได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสภาตำบล นายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด
2. พิจารณาวางนโยบายในการปกครองหมู่บ้าน วางแผนและโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามความต้องการของรายชื่อในหมู่บ้านนั้น
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดไว้สำหรับคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

4. คู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ

5. ให้ความร่วมมือและประสานงานในแผนการและโครงการพัฒนาตำบลและหมู่บ้าน สนับสนุนให้มีการร่วมมือจากองค์การอาสาสมัคร หรือองค์การสาธารณกุศล ตลอดจนแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน

6. ร่วมมือช่วยเหลือการปฏิบัติงานของกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งทางราชการจัดตั้งหรือสนับสนุนและดำเนินงานในเขตหมู่บ้านนั้น

7. เผยแพร่การดำเนินงานพัฒนาของทางราชการให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ

8. ประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างราษฎรในหมู่บ้านเกี่ยวกับความแย้ง เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความยุติธรรม และเมื่อได้ดำเนินการอย่างไรก็ดี แล้วต้องรายงานให้นายอำเภอทราบ

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

หน้าที่ของคณะกรรมการกลาง คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ประจำหมู่บ้าน

นอกจากคณะกรรมการกลางแล้วยังมีคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการกลางในแต่ละสาขาตามที่ได้รับมอบคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ จะมีที่คณะแล้วแต่คณะกรรมการกลางจะพิจารณาเห็นสมควร (กรมการปกครอง, ออนไลน์, 2555)

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551

บทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการกำจัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 34 และมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (“พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่...” 2551 : 96 - 99, 103) ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา 11 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง

(2) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(3) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(4) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ และมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือนจนถึงวันเลือก

มาตรา 4 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (15) ของมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 “(15) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างเสียสิทธิในกรณีที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง”

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในมาตรา 13 และมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2537 และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

มาตรา 13 การเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และให้กระทำโดยวิธีลับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อประโยชน์ในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกินสามคน และราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของราษฎรในหมู่บ้านจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คนแต่ไม่เกินเจ็ดคน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน การตั้งกรรมการ วิธีการเลือกคณะกรรมการ และวิธีการตรวจสอบตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อราษฎรส่วนใหญ่เลือกผู้ใดเป็นผู้ใหญ่บ้านแล้วให้นายอำเภอออกคำสั่งเพื่อแต่งตั้งและให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ใหญ่บ้านนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ในกรณีที่ผู้รับเลือกมีคะแนนเสียงเท่ากันให้ใช้วิธีจับฉลาก ทั้งนี้ เมื่อนายอำเภอได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านแล้วให้รายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่มีการคัดค้านว่าผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามวรรคสี่ได้รับเลือกมาโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรมให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวนและถ้าผลสอบสวนได้ความตามที่มีผู้คัดค้านให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งโดยเร็ว ทั้งนี้ ภายในเก้าสิบวัน

นับแต่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านตามวรรคห้า ไม่กระทบกระเทือน
กิจการที่ผู้ใหญ่บ้านได้กระทำลงไปในขณะที่ดำรงตำแหน่ง

มาตรา 14 ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) มีอายุครบหกสิบปี
- (2) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 12 เว้นแต่กรณีที่ได้รับอนุญาต
จากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ลาอุปสมบทหรือบรรพชาตามประเพณี มิให้ถือว่ามิใช่ลักษณะต้องห้ามตาม
มาตรา 12 (5)
- (3) ตาย
- (4) ได้รับอนุญาตจากนายอำเภอให้ลาออก
- (5) หมู่บ้านที่ปกครองถูกยุบ
- (6) เมื่อราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 11 ในหมู่บ้าน
นั้นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 11
ทั้งหมดเข้าชื่อกันขอให้ออกจากตำแหน่ง ในกรณีเช่นนั้นให้นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
- (7) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้รับรายงานการสอบสวนของ
นายอำเภอว่าบกพร่องในหน้าที่ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง
- (8) ไปเสียจากหมู่บ้านที่ตนปกครองติดต่อกันเกินสามเดือน เว้นแต่เมื่อมีเหตุอัน
สมควรและได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ
- (9) ขาดการประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่นายอำเภอเรียกประชุมสามครั้ง
ติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (10) ถูกปลดออกหรือไล่ออกจากตำแหน่ง เนื่องจากกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
- (11) ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุกห้าปีนับแต่วันที่
ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาในกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งตาม (8) ให้นายอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการ
จังหวัดทราบโดยเร็วด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดตาม (11) ต้องกำหนดให้
ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านด้วย

มาตรา 6 ให้ยกเลิกความในมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
พุทธศักราช 2486 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 19 เมื่อปรากฏเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้เลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นใหม่

- (1) กรณีที่หมู่บ้านใดมีจำนวนราษฎรเพิ่มขึ้นไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม เมื่อกำนันและ
ผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นปรึกษากันเห็นว่าจำนวนราษฎรนั้นเกินกว่าความสามารถของผู้ใหญ่บ้านคนเดียว

จะดูแลปกครองให้เรียบร้อยได้ให้กำนันรายงานต่อนายอำเภอเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร ให้ตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่และเลือกผู้ใหญ่บ้านเพิ่มเติมขึ้นใหม่ได้

(2) กรณีที่ผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านใดว่างลง ให้เลือกผู้ใหญ่บ้านภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นว่างลง

ในกรณีมีความจำเป็นไม่มีอาจจัดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านภายในกำหนดตาม (2) ได้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดขยายเวลาออกไปได้เท่าที่จำเป็น และในระหว่างที่ยังมิได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนผู้ใหญ่บ้าน หรือจะแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 12 เป็นผู้รักษาการผู้ใหญ่บ้านจนกว่าจะมีการเลือกผู้ใหญ่บ้านก็ได้”

มาตรา 14 ให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระหรือด้วยเหตุอื่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2552

โดยที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สारวตกรำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นบุคคลในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับราษฎรในการปฏิบัติงานตามกฎหมายและแนวนโยบายของรัฐ เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนภูมิภาคมีบทบาทอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminalต่าง ๆ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ยประนีประนอมและจัดการระงับปัญหาความขัดแย้งในท้องที่ และยังมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐ ตัวแทนของราษฎรเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ ความเดือดร้อนของราษฎรเพื่อนำเสนอต่อส่วนราชการ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่าโดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา (“พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่...” 2552 : 1 - 3) ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2552”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457

“การยกเลิกตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จะกระทำมิได้”

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

การปกครองท้องที่ของต่างประเทศ

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ (2546 : 66 - 146) ได้กล่าวถึงแนวคิดการปกครองท้องที่ของต่างประเทศในที่จะเลือกเฉพาะประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ดังนี้

การปกครองท้องที่ในสาธารณรัฐอินโดนีเซีย (The Republic of Indonesia)

ตำบลและกำนัน (Kecamatan/Camat) โดยตำบล (Kecamatan) เป็นหน่วยการปกครองที่เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคโดยสมบูรณ์ ทั้งในแง่ของพื้นที่และที่มาของผู้บริหาร คือกำนัน (Camat) มาจากการแต่งตั้งของนายอำเภอ ดังนั้นอำนาจหน้าที่ของกำนันจึงเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากนายอำเภอ จังหวัด หรือราชการส่วนกลางตามลำดับที่มีอย่างจำกัด ซึ่งบทบาทของกำนันในฐานะตัวแทนของประชาชนในพื้นที่จึงแทบจะไม่มีปรากฏ และตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคได้บัญญัติเกี่ยวกับการปกครองระดับตำบลน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับ การปกครองระดับหมู่บ้าน

หมู่บ้านและผู้ใหญ่บ้าน (Desa/Kepala Desa) โดยหมู่บ้าน (Desa) เป็นหน่วยการปกครองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน มีผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง คือ ผู้ใหญ่บ้าน (Head of Village/Kepala Desa) จึงมีสถานะเป็น “ผู้แทนกึ่งทางการกึ่งตัวแทนประชาชน” กล่าวคือ ผู้ใหญ่บ้านมีทั้งอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลกลาง จังหวัด และอำเภอ และอยู่ภายใต้การควบคุมตรวจสอบของนายอำเภอ ขณะเดียวกันผู้ใหญ่บ้านก็ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ด้วย ซึ่งอำนาจหน้าที่นั้นได้แก่

1. หน้าที่ในการเป็นหัวหน้าหน่วยการปกครองในชนบท
2. หน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้าน
3. หน้าที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจภายในหมู่บ้าน
4. หน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน
5. หน้าที่ในการแก้ไขและไกล่เกลี่ยปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนในหมู่บ้าน
6. หน้าที่ในการเป็นตัวแทนของหมู่บ้านทั้งในหมู่บ้านและภายนอกหมู่บ้าน โดยอยู่ภายใต้กฎหมาย ทั้งนี้สามารถแต่งตั้งตัวแทนของตนได้

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมจะพบว่า การปกครองระดับชั้นที่อยู่รองลงมาจากรัฐบาลกลาง หรืออาจจะเรียกว่าการปกครองส่วนภูมิภาคในรูปแบบต่าง ๆ ของอินโดนีเซียนั้น มีความคล้ายคลึงกับหน่วยการปกครองของไทยเป็นอย่างมาก โดยที่ระดับของการกระจายอำนาจทางด้านภารกิจหน้าที่และทางด้านการคลังของไทยค่อนข้างที่จะมีการกระจายอำนาจมากกว่า ยกเว้นการกระจายอำนาจทางด้านบุคคล ซึ่งอินโดนีเซียได้พัฒนาก้าวหน้าไปกว่าของไทย ทั้งในประเด็นของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด การให้บุคลากรเป็นของจังหวัด เป็นต้น อาจจะสรุปได้ว่าการกระจายอำนาจของอินโดนีเซียมีลักษณะซับซ้อน เนื่องจากสาเหตุสำคัญที่ราชการส่วนกลางของอินโดนีเซียได้หยั่งรากลึกกลงไปในพื้นที่ของหน่วยการปกครองระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นจังหวัด อำเภอ เทศบาล รวมไปถึงการปกครองระดับตำบล นอกเหนือจากนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของอินโดนีเซียยังมีเพียงรูปแบบเดียวคือ เทศบาล (ไม่นับรวมเขต) ซึ่งจะมียุทธศาสตร์ในพื้นที่ที่เป็นเมืองเท่านั้น ด้วยกระแสของการกระจายอำนาจ (Decentralization) ทำให้แนวโน้มของความเป็นอิสระทางการบริหารและการปกครองขององค์การปกครองส่วนภูมิภาคมีเพิ่มมากยิ่งขึ้น (ตามกฎหมายบัญญัติ) และลดทอนอำนาจของรัฐบาลกลางลงโดยการยุบเลิกสาขาของหน่วยการปกครองส่วนกลางที่อยู่ในพื้นที่ ในส่วนของตำบลและกำนันอันเป็นผลผลิตจากการรวมอำนาจสู่ส่วนกลาง ภายใต้บริบทของห้วงกระแสการกระจายอำนาจอาจมีการปรับเปลี่ยนไปเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ในอนาคต

ในส่วนของผู้นำหน่วยการปกครองระดับรากหญ้าอันเป็นหน่วยการปกครองตนเองในท้องถิ่นที่ดั่งเช่น “ผู้ใหญ่บ้าน” นั้น ยังมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำในชุมชนชนบทดังกล่าวเป็นผลผลิตทางประวัติศาสตร์การปกครองอันต่อเนื่องมายาวนาน และเป็นหน่วยที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในชนบท อย่างไรก็ตาม รูปแบบและวิธีการของการปกครองระดับนี้ในอนาคตคาดคะเนว่าคงจะมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจมากยิ่งขึ้น

การปกครองท้องถิ่นในประเทศมาเลเซีย

มาเลเซีย เป็นประเทศสหพันธรัฐ ดังนั้น โครงสร้างการปกครองภายในของแต่ละรัฐจึงแตกต่างกัน เพราะแต่ละรัฐต่างมีอิสระในการปกครองภายในของตนเองอยู่ในระดับหนึ่ง ซึ่งรวมถึงการปกครองส่วนภูมิภาค (จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน) และการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนภูมิภาคและการปกครองส่วนท้องถิ่นภายในแต่ละรัฐนั้นอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลมลรัฐ ดังต่อไปนี้

1. การปกครองส่วนภูมิภาค

1.1 อำเภอ (District) อำเภอถือเป็นหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุดของมาเลเซีย อำเภอ ประกอบด้วยตำบลหลาย ๆ ตำบลมารวมกันจึงเกิดขึ้นเป็นอำเภอ หัวหน้าที่ของ

การปกครองระดับอำเภอ เรียกว่า นายอำเภอ นายอำเภอเป็นข้าราชการประจำ มาจากการแต่งตั้งของกระทรวงการเคหะและการปกครองส่วนท้องถิ่น นายอำเภอจะถูกโยกย้ายสับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา เพราะเป็นสิทธิ์ขาดของรัฐบาลมลรัฐในการเปลี่ยนตัวนายอำเภอในเขตต่าง ๆ

สถานะของนายอำเภอเปรียบเสมือนเลขาธิการประจำรัฐในระดับอำเภอ คือ รับผิดชอบงานบริหารทุกเรื่องในระดับอำเภอ เป็นหัวหน้าส่วนราชการทั้งหมดภายในอำเภอ และทำหน้าที่คอยเชื่อมโยงประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐกับหน่วยงานที่อยู่ต่ำกว่าระดับอำเภอ

หน้าที่ของนายอำเภอมีดังนี้

1. มีอำนาจในการพิจารณาคดีอาญาแผ่นดิน ในระดับอำเภอหรือต่ำกว่า ในบางรัฐ นายอำเภอมีสถานะเป็นอัยการอีกด้วย
2. ปกครองและดูแลเกี่ยวกับทรัพย์สินและกรรมสิทธิ์ที่ดิน
3. หน้าที่ในการจัดเก็บภาษีต่าง ๆ เช่น ภาษีที่ดิน
4. ทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำชุมชนขนาดใหญ่ระดับอำเภอ เพื่อการสาธารณะประโยชน์ เช่น เรียกรับเงินเพื่อบำรุงการศึกษา เป็นต้น
5. เป็นประธานคัดเลือกผู้นำท้องถิ่นเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ
6. เป็นประธานกรรมการพัฒนาชนบทในระดับอำเภอ

องค์ประกอบของอำเภอที่สำคัญอีกประการ ก็คือ สภาอำเภอ สภาอำเภอมารวมจากคัดเลือกผู้นำจากตำบลต่าง ๆ มาเป็นสมาชิก หน้าที่ของสภาอำเภอ คือ การให้คำแนะนำแก่นายอำเภอในการบริหารกิจการต่าง ๆ แต่ไม่มีอำนาจในการบริหารงานร่วมกับนายอำเภอ นายอำเภอเป็นผู้ใช้อำนาจการบริหาร แต่เพียงผู้เดียว การบริหารงานระดับอำเภอ มีที่ว่าการอำเภออย่างเป็นทางการและเป็นหลักแหล่งชัดเจน

สิ่งที่น่าสนใจในการปกครองระดับอำเภอของมาเลเซียเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย มีดังนี้

1. อำเภอของมาเลเซียเป็นราชการส่วนภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุด ในขณะที่ของไทยราชการส่วนภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุดคือ จังหวัด
2. นายอำเภอของมาเลเซียมีอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ในการเป็นผู้พิพากษาและอัยการระดับอำเภอ ซึ่งของไทยไม่มี
3. อำเภอในมาเลเซีย มีสภาอำเภอคอยให้คำแนะนำและปรึกษาแก่นายอำเภอในการบริหารงาน แต่ของไทยไม่มีสภาอำเภอ จะมีก็แต่การประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นเท่านั้น
4. บทบาทของนายอำเภอส่วนใหญ่จะเป็นทั้งงานปกครองและงานพัฒนาท้องถิ่นควบคู่กันไป ในขณะที่บทบาทของนายอำเภอในประเทศไทยเน้นงานพัฒนาเป็นหลัก การดูแลทุกข์สุขและงานปกครองส่วนใหญ่จะมอบหมายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ซึ่งจะเห็นได้ว่าการปกครองในระดับอำเภอ นับเป็นกลไกหลักของรัฐบาลในการบริหารงานในระดับพื้นที่ให้ได้ผล และเป็นการสื่อสารที่ีระหว่างรัฐบาลกับองค์กรต่าง ๆ ในระดับที่ต่ำกว่า

อย่างไรก็ตาม การมีเพียงอำเภออย่างเดียวนั้น ยังไม่เพียงพอ เพราะอำเภอหนึ่งมีพื้นที่ในการดูแลกว้างขวางมาก มาเลเซียจึงมีกลไกในลำดับรองลงไปอีก ซึ่งก็คือ การบริหารงานในระดับตำบล

1.2 ตำบล (Mukim) เป็นการปกครองส่วนภูมิภาคในลำดับรองจากอำเภอ โดยตำบลจะประกอบไปด้วยหมู่บ้านหลาย ๆ หมู่บ้านมารวมกัน หัวหน้าตำบล เรียกว่า กำนัน (Head of Mukim or Penhulu) กำนัน ในมาเลเซียเป็นข้าราชการเต็มตัว มาจากการแต่งตั้งของส่วนกลาง และทำงานอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของนายอำเภอ นายอำเภอมิสิทธิ์ที่จะโยกย้ายกำนันไปยังตำบลใดก็ได้ภายในเขตอำเภอ กำนัน เป็นข้าราชการสังกัดกระทรวงการเคหะและการปกครองส่วนท้องถิ่น

ตำบล มีที่ว่าการประจำตำบลอย่างเป็นทางการ มีเจ้าหน้าที่ในสังกัดตำบลคอยช่วยเหลือกำนันในการปฏิบัติงาน

วิธีการในการคัดเลือกกำนันประจำตำบล คือ มีการประกาศสมัครสอบแข่งขันกันเป็นการทั่วไป และกำนันประจำตำบล ไม่จำเป็นต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลนั้นก็ได้ เพราะถือว่ากำนันเป็นข้าราชการ กำนันได้รับเงินเดือน และเงินบำเหน็จบำนาญ เหมือนข้าราชการทั่วไป และเงินเดือนของกำนันในมาเลเซียถือว่าค่อนข้างสูง นอกจากนี้กำนัน ยังมีรายได้จากทางอื่น ๆ อีกเช่น เบี้ยประชุม เป็นต้น

ประเทศมาเลเซียมีการตรวจสอบการทำงานและความรู้ของกำนันอยู่เสมอ เช่น การจัดทดสอบความรู้หลังจากที่ได้เป็นกำนันไปแล้ว 3 ปี หากสอบวัดความรู้ไม่ผ่าน ก็จะถูกปลดออกจากการเป็นกำนัน

กำนัน ไม่มีอำนาจโดยตรงในการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย มีเพียงหน้าที่ในการ “จัดเวรยามจากราษฎรเพื่อทำหน้าที่รักษาหมู่บ้าน และทุก ๆ วัน กำนันต้องไปรายงานข้อราชการต่อนายอำเภอ และร่วมประชุมในฐานะเป็นกรรมการพัฒนาชนบทระดับตำบล” และรวมถึงไม่มีอำนาจในการพิจารณาคดีและไม่ทำหน้าที่เป็นอัยการซึ่งผิดจากนายอำเภอ กำนันมีหน้าที่คอยช่วยเหลืองานของนายอำเภอในด้านต่าง ๆ เช่น การออกใบอนุญาตฆ่าสัตว์ การเก็บภาษีที่ดิน การจัดทำทะเบียนราษฎร เป็นต้น องค์ประกอบที่สำคัญของตำบลอีกประการ ก็คือ คณะกรรมการประจำตำบล (Village Committee) ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือการบริหารงานของกำนัน แต่ในบางตำบลอาจจะไม่มีคณะกรรมการประจำตำบลก็ได้ จะมีเพียงกำนันเท่านั้นที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานระดับตำบล ซึ่งตำบลที่ไม่มีคณะกรรมการประจำตำบลซึ่งเป็นพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับการจัดสรร

เมื่อเปรียบเทียบการปกครองระดับตำบลระหว่างไทยกับมาเลเซีย เราจะพบข้อแตกต่างกัน ดังนี้

1. การปกครองระดับตำบลของไทยเป็นการปกครองส่วนภูมิภาคตามลักษณะของการปกครองท้องถิ่น เพราะกำนันประจำตำบลมาจากการเลือกตั้งของผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งผู้ใหญ่บ้านซึ่งมาจากการเลือกของประชาชนในหมู่บ้าน ในขณะที่ตำบลของมาเลเซีย เป็นการปกครองส่วนภูมิภาคอย่างเต็มตัว ซึ่งกำนันเป็นข้าราชการพลเรือนที่มาจากการแต่งตั้งโดยรัฐบาล
2. ตำบลในมาเลเซียมีสำนักงานอย่างเป็นทางการ ในขณะที่ ตำบลในประเทศไทยไม่มีสำนักงานที่เป็นทางการ จะมีก็เพียงแต่ที่ทำการตำบลหรือที่ทำการของผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการส่วนตัวของกำนันเอง
3. ตำบลในมาเลเซีย มีเจ้าหน้าที่ ผู้อยู่ใต้การบังคับบัญชาของกำนันและได้รับการว่าจ้างอย่างเป็นระบบ ซึ่งรับเงินเดือนเป็นประจำทุกเดือน ในขณะที่ตำแหน่งสารวัตรกำนัน หรือ แพทย์ประจำตำบลของไทย ไม่ได้รับเป็นเงินเดือนประจำ จะได้ก็แต่ค่าตอบแทนเล็ก ๆ น้อย ๆ จากรัฐเท่านั้นซึ่งไม่ใช่ระบบว่าจ้าง
4. อำนาจหน้าที่ของกำนัน ในประเทศไทยมีค่อนข้างกว้างขวางกว่า อำนาจหน้าที่ของกำนันในมาเลเซีย เพราะกฎหมายลักษณะการปกครองท้องถิ่น ได้ให้อำนาจไว้กับกำนันค่อนข้างมาก ซึ่งรวมไปถึงอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายอาญาด้วย ในขณะที่กำนันในมาเลเซียไม่มีอำนาจในการจับกุมแต่เป็นผู้ช่วยนายอำเภอในระดับพื้นที่เสียมากกว่า

1.3 หมู่บ้าน (Kampongs) เป็นหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคที่เล็กที่สุดของมาเลเซีย และเป็นหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดอีกด้วย หัวหน้าหมู่บ้าน เรียกว่า ผู้ใหญ่บ้าน (Head of Kampongs) เดิมในช่วงปี ค.ศ. 1960 จนถึง ปี ค.ศ. 1976 ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมาจากการแต่งตั้งโดยรัฐ แต่พอหลังจากปี ค.ศ. 1976 เป็นต้นมา รัฐสภามาเลเซียได้ผ่านกฎหมายว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับใหม่ ซึ่งมีผลทำให้เกิดการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศมาเลเซียอย่างจริงจัง และตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านก็ได้รับอานิสงฆ์จากกฎหมายฉบับนี้ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ผลของกฎหมายฉบับดังกล่าวทำให้ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตหมู่บ้าน

ผู้ใหญ่บ้าน มีสถานะเป็นกึ่งข้าราชการ กล่าวคือ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวแทนของชาวบ้าน ในขณะที่เดียวกันรัฐก็สามารถสั่งการผู้ใหญ่บ้าน ได้โดยผ่านกำนัน และนายอำเภอ วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านคือ 5 ปี สำหรับผลตอบแทนที่ผู้ใหญ่บ้านได้รับจากราชการก็คือ เงินประจำเดือน และสิทธิพิเศษต่าง ๆ ในฐานะเป็นผู้ช่วยเหลือกิจการของรัฐ เช่น ได้รับสิทธิในการลดหย่อนค่าเช่าที่นา เป็นต้น

สำหรับอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่ในมาเลเซีย ก็มีอยู่ค่อนข้างกว้างขวาง เช่นเดียวกับ นายอำเภอและกำนัน กล่าวคือ มีหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ราษฎร ทำหน้าที่ในงานปกครอง และงานทะเบียน หน้าที่ในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้านตาม โครงการพัฒนาชนบททุก ๆ 5 ปี หน้าที่ในการเป็นผู้ช่วยกำนัน และให้คำแนะนำปรึกษาแก่กำนันเกี่ยวกับเรื่องราวในพื้นที่หมู่บ้านของตน เป็นต้น แต่ไม่มีหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย

องค์กรประกอบที่สำคัญของหมู่บ้านอีกประการก็คือ คณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งมีไม่น้อยกว่า 10 คน เดิมมาจากการเลือกของนายอำเภอแต่ในปัจจุบันมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ในหมู่บ้าน คณะกรรมการประจำหมู่บ้านมีหน้าที่ร่วมกับผู้ใหญ่บ้านบริหารกิจการในหมู่บ้าน

กล่าวโดยสรุป สถานะของหมู่บ้านและผู้ใหญ่บ้านในประเทศไทยและมาเลเซียมีลักษณะที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ผู้ใหญ่บ้านต่างมีสถานะเป็นกึ่งข้าราชการเหมือนกัน มีคณะกรรมการหมู่บ้านซึ่งทำหน้าที่คล้าย ๆ กัน มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่า ๆ กัน เป็นต้น

2. การปกครองส่วนท้องถิ่น

สถานะ บทบาท และอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในมาเลเซีย จากที่อธิบายมาแล้วทั้งหมดพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในมาเลเซียมีสถานะ 7 ประการดังนี้

2.1 สถานะของกำนันเป็นข้าราชการ ในขณะที่สถานะของผู้ใหญ่บ้านมีลักษณะกึ่งราชการ

2.2 กำนันมาจากการแต่งตั้งโดยรัฐบาลมลรัฐ ผ่านกระทรวงการเคหะและการปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่ผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกตั้งของประชาชน

2.3 สืบเนื่องมาจากข้อ 2.2 ทำให้สถานะของตำบลเป็นการปกครองส่วนภูมิภาคที่แท้จริงในขณะที่หมู่บ้านเป็นการปกครองส่วนภูมิภาคในลักษณะการปกครองท้องถิ่นเมื่อเปรียบเทียบกับแนวคิดเรื่องการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย

2.4 ในอดีต นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเคยมีบทบาทในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเป็นสมาชิกและเป็นผู้บริหาร โดยตำแหน่ง แต่ปัจจุบันทั้งนายอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้านถูกลดบทบาททางด้านนี้ลงตามการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น ในมาเลเซียเมื่อ ปี ค.ศ. 1976

2.5 ตำบล มีสำนักงานอย่างเป็นทางการ ในขณะที่หมู่บ้านไม่มี

2.6 กำนันทำงานควบคู่ไปกับสภาตำบลซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา ในขณะที่เดียวกันก็รับคำสั่งโดยตรงจากนายอำเภอ ส่วนผู้ใหญ่บ้าน ทำงานร่วมกับ คณะกรรมการหมู่บ้านที่มาจากการเลือกตั้งโดยมีลักษณะการทำงานร่วมกันเป็นทีม

2.7 การปกครองระดับตำบลและหมู่บ้านสามารถเปลี่ยนรูปแบบการปกครองไปเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นได้

นอกจากนี้เรายังสามารถอธิบายถึงบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั้งที่ตามกฎหมายกำหนดและตามสภาพความเป็นจริงได้ดังนี้

1. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ด้านงานทะเบียน โดยเฉพาะงานสำมะโนครัว
2. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีที่ดิน
3. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ทำทะเบียนสัตว์พาหนะ
4. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ในการส่งเสริมการเกษตรให้แก่ลูกบ้านและราษฎรในตำบล
5. กำนันผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษาชั้นประถมศึกษาให้เพียงพอแก่ความต้องการของคนในหมู่บ้านและในตำบล
6. กำนันผู้ใหญ่บ้านจะต้องจัดให้มีร้านสหกรณ์ระดับตำบล โดยเฉพาะที่สหกรณ์รับซื้อและจำหน่ายข้าวเปลือก
7. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน โครงการพัฒนาหมู่บ้านและตำบลโดยตำแหน่ง
8. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือนแก่ลูกบ้าน
9. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องส่งเสริมเกษตรศาสตร์
10. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องทำการจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจแก่ลูกบ้าน
11. กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องทำหน้าที่เรียกรายเงินจากลูกบ้านไว้สำหรับช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย และช่วยเหลือนักเรียนยากจนในหมู่บ้าน
12. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องส่งเสริมการชลประทานให้เพียงพอแก่ความต้องการของลูกบ้าน
13. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้จัดการเลือกตั้งในพื้นที่
14. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องทำรายงานประจำงวดต่าง ๆ เพื่อรายงานให้นายอำเภอทราบเป็นระยะ ๆ
15. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน โดยร่วมมือกับตำรวจ
16. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องส่งเสริมให้ลูกบ้านทำนา 5 ครั้งใน 2 ปี

จากการศึกษาถึงสถานะ บทบาท และอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในมาเลเซีย ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง สถานะ บทบาท และอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในประเทศไทยได้ประการหนึ่งก็คือ ระบบการปกครองส่วนภูมิภาคของไทยควรมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ หากพื้นที่นั้น ๆ มีความเจริญอยู่ในระดับที่เหมาะสม ซึ่งก็หมายความว่า พื้นที่ใดที่มีรายได้เพียงพอแก่การบริหารจัดการ โดยอาศัยเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นส่วนน้อย รวมถึงมีความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น ควรจะให้มีการยุบตำบลและหมู่บ้านลงเพื่อจัดเป็นการปกครองท้องถิ่นเต็มรูปแบบ ซึ่งสถานการณ์ในประเทศไทยปัจจุบันเป็นการจัดตั้ง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทับซ้อนลงบนการปกครองส่วนท้องถิ่น อันก่อนให้เกิดความสับสนแก่ประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อนและก่อให้เกิดความขัดแย้งแก่ผู้นำในระดับท้องถิ่นอีกด้วย

ปกครองท้องถิ่นในประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

พบว่าการปกครองตนเองระดับชุมชน หรือหมู่บ้าน เรียกว่า บารังไก (Barangay) เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นในระดับรากหญ้าซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างสูงต่อ พัฒนาการในการปกครองท้องถิ่นของประเทศฟิลิปปินส์ และเป็นรูปแบบสำคัญที่สามารถจะเทียบเคียงได้กับรูปแบบของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในประเทศไทย

ประเทศฟิลิปปินส์เป็นรัฐเดี่ยว (Unitary State) ซึ่งแบ่งการปกครองเป็นสองระดับด้วยกัน ระดับรัฐบาลหรือการบริหารราชการส่วนกลางกับการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประเทศฟิลิปปินส์ไม่มีการปกครองส่วนภูมิภาคเหมือนอย่างของประเทศไทย ทั้งนี้ในส่วนองระดับของการปกครองส่วนท้องถิ่นในฟิลิปปินส์นั้น สามารถที่จะแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับจังหวัด (Provinces)
2. ระดับเมืองและเทศบาล (Cities & Municipalities)
3. ระดับหมู่บ้านหรือตำบล (Barangays)

ประธานาธิบดี จะมีหน้าที่ในการกำกับดูแลโดยทั่ว ๆ ไป ว่าการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในขอบเขตอำนาจและภาระหน้าที่ที่กำหนดไว้ โดยประธานาธิบดีจะกำกับดูแลจังหวัด เมืองในเขตชุมชนหนาแน่นสูง และเมืองอิสระโดยตรง จะกำกับดูแลนครและเทศบาลผ่านทางจังหวัด และจะกำกับดูแล ตำบล/หมู่บ้าน ผ่านทางเมืองและเทศบาล

พัฒนาการในแนวความคิดเรื่อง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในประเทศฟิลิปปินส์

ผู้นำระดับชุมชนของหน่วยปกครองท้องถิ่นระดับย่อยที่เล็กที่สุด หรือที่เรียกว่า บารังไก (Barangay) อาจถือได้ว่าเป็นต้นแบบของรูปแบบการปกครองตนเองในระดับหมู่บ้านหรือชุมชนที่อาจจะเปรียบเทียบกับแนวคิดในเรื่องของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของไทยได้พัฒนาการในเรื่องของผู้นำชุมชนในหน่วยการปกครองที่เรียกว่า บารังไก ของฟิลิปปินส์

1. ยุคก่อนเป็นอาณานิคมของสเปน

ชนเผ่าดั้งเดิมที่อพยพมาอยู่ตามหมู่เกาะต่าง ๆ ได้แก่ชาวเผ่า นิกิริโต (Nigritos) อินโดนีเซียน (Indonesian) ต่อมา มีชาวมลายู (Malays) อพยพเข้ามาและอพยพติดต่อกันเรื่อยมาจนถึง ค.ศ.1311 ทำให้พลเมืองส่วนใหญ่มีเชื้อสายมลายูซึ่งชาวมลายูเหล่านี้ได้นำเอาวัฒนธรรมประเพณีของตนเข้ามาใช้ โดยในการปกครองได้จัดหน่วยทางสังคม ในระดับชุมชนหมู่บ้าน ซึ่งเรียกว่า บารังไก โดยตั้งชื่อตามลักษณะของการตั้งถิ่นฐาน เป็นลักษณะการปกครองของแต่ละ

ท้องถิ่นโดยที่ บารังโก หนึ่ง ๆ จะประกอบไปด้วยชนเผ่าเดียวกันประมาณ 30 - 100 ครัวเรือน โดยชาวเกาะเหล่านั้นจะตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นกลุ่มก้อนในบริเวณเดียวกัน และมีหัวหน้าเผ่าหรือ คาตู เป็นผู้ปกครองจะมีอำนาจสูงสุดในการปกครองและการบริหารบารังโกทั้งหมด ตำแหน่งคาตูนั้น อาจได้รับการเลือกตั้งจาก นักรบของเผ่า หรือผู้ที่มีอาวุโสและเป็นที่ยอมรับนับถือในกลุ่ม หรือ อาจจะเป็น โดยการสืบตระกูลก็ได้แล้วแต่การกำหนดกฎเกณฑ์ของแต่ละบารังโก ทั้งนี้การเลือก ผู้นำหรือ คาตู ส่วนมากจะยึดหลักในเรื่องของความมีอาวุโสในกลุ่ม หรือความสามารถ และสามารถเป็นผู้นำของคนในบารังโกได้ ซึ่งบารังโกแต่ละบารังโก ก็จะเป็นอิสระไม่ขึ้นแก่กัน หน้าที่ที่สำคัญของคาตู หรือผู้นำในระดับบารังโก ก็คือ การให้ความคุ้มครองดูแลลูกบ้าน รักษา ความสงบยุติธรรมตลอดจนการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ลูกบ้าน และการเป็นคนกลาง ในการทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นภายในบารังโกระหว่างลูกบ้าน ซึ่งภารกิจ หน้าที่ดังกล่าว เมื่อพิจารณาแล้วทำให้เราสามารถที่จะเทียบเคียงได้กับตำแหน่งของ กำนัน และ ผู้ใหญ่บ้านของไทยในอดีต ก็มีภารกิจหน้าที่ที่ไม่แตกต่างไปจาก คาตู สักเท่าไร

อาจกล่าวได้ว่า การปกครองในรูปแบบบารังโก ของฟิลิปปินส์ นั้นเป็นการปกครอง ในลักษณะของการปกครองตนเองโดยอิสระ (Autonomy) แต่ละบารังโกอาจจะมี การปกครอง แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับจารีตประเพณีของแต่ละเผ่า ทั้งนี้บารังโกแต่ละแห่งเป็นหน่วยทางสังคม และการเมืองที่ขึ้นอยู่กับระบบเครือญาติ เช่นเดียวกับลักษณะของหมู่บ้านไทยในอดีต ไม่มีความผูกพัน ทางการเมืองระหว่างกัน โครงสร้างเป็นไปอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ความสัมพันธ์ระหว่างคาตู และ ลูกบ้านก็เป็นไปแบบส่วนตัวแทบทั้งสิ้น ดังเช่นลักษณะของพ่อปกครองลูก แต่ข้อบกพร่องของ รูปแบบในการปกครองกันในลักษณะของบารังโก ก็คือ ไม่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่าง บารังโก ด้วยกันเพราะต่างก็เป็นอิสระไม่ขึ้นต่อกัน ซึ่งจุดบกพร่องดังกล่าวเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ สเปนสามารถที่จะเข้ามายึดครองฟิลิปปินส์ได้ในที่สุด แต่ทั้งนี้ลักษณะที่เด่นอีกประการการเมือง การปกครองในระดับบารังโกก็คือ ฐานะของสตรีในบารังโก ได้รับการยกย่องในสังคมค่อนข้างสูงกว่า ประเทศรอบข้าง โดยมีการส่งเสริมให้มีความเท่าเทียมกันกับเพศชาย ไม่มีการจำกัดสิทธิสตรีแต่ อย่างใด

2. ช่วงที่อยู่ภายใต้การปกครองของสเปน

เมื่อสเปนเข้ามาปกครองก็ได้นำเอาระบบการปกครองแบบศักดินาสวามิภักดิ์มาใช้ คือ ระบบเ็นคอมเมียนดา (Encomienda) โดยทำการแบ่งที่ดินออกเป็นเขต ๆ มีหัวหน้าเขต รับผิดชอบทำหน้าที่ในการเรียกเก็บภาษีจากไร่นา ต่อมาสเปนได้พยายามทำให้ชาวพื้นเมืองฟิลิปปินส์ มีความรู้สึกว่าเป็นชาวฟิลิปปินส์ร่วมกัน โดยการเปลี่ยนสภาพของบารังโกอันเป็นสถาบันการ ปกครองดั้งเดิมรวมกันเข้าเป็นอำเภอที่เรียกว่า พูโบล (Pueblo) มีนายอำเภอ (Gerbona der Cillo)

เป็นหัวหน้าปกครองและบังคับบัญชา และทำการรวมอำเภอต่าง ๆ เข้าไว้เป็นจังหวัด (Alcaldia) มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปกครองใช้อำนาจบริหาร และตุลาการขึ้นอยู่กับข้าหลวงใหญ่ (Government General) ซึ่งเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด และเป็นตัวแทนของพระมหากษัตริย์สเปน

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในประเทศฟิลิปปินส์ในปัจจุบัน

บารังไก เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นเช่นเดียวกับ จังหวัด เมือง และเทศบาล ซึ่งมีอำนาจปกครองตนเองตามกฎหมายสิทธิครอบครองทรัพย์สิน ทำสัญญาเกี่ยวกับการก่อสร้างภายในบารังไก และบริหารงานตามที่กฎหมายกำหนด ผู้นำในระดับบารังไก เรียกว่า บูนัง (Punong) ส่วนรูปแบบการบริหารงานของบารังไกนั้นประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหาร ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งก็มาจากการเลือกตั้งเช่นกัน บูนังหรือผู้นำในระดับบารังไกยังมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ กล่าวโดยสรุปคือ

1. ทำหน้าที่ในการดูแลลูกบ้านให้ลูกบ้านปฏิบัติตามกฎหมาย
2. เป็นประธานในที่ประชุมสภาหมู่บ้าน (Sangguniang Barangay)
3. เจรจาและลงนามในสัญญาในนามของบารังไกโดยความเห็นชอบของสมาชิกสภาหมู่บ้าน
4. หน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน
5. หน้าที่ในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่คลังตำบลซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเงินของบารังไก และอยู่ในตำแหน่งตามวาระของบูนังตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในบารังไก โดยความเห็นชอบของสมาชิกสภาหมู่บ้าน (Sangguniang Barangay)
6. เป็นผู้อนุมัติใบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายของบารังไก
7. เป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุมกับสภาเทศบาล (Sangguniang Bayan) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจการของบารังไก

สรุปในบทบาทสถานะและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ของฟิลิปปินส์ในปัจจุบันได้ดังนี้คือ

1. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฟิลิปปินส์ หรือที่รู้จักกันในนาม บูนัง อยู่ใน 3 สถานะด้วยกันคือ
 - 1.1 สถานะในการเป็นตัวแทนของรัฐ คือ ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของฟิลิปปินส์ในปัจจุบันทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงและประสานงานระหว่างหมู่บ้านกับรัฐบาล เนื่องจากฟิลิปปินส์ไม่มีหน่วยงานในระดับภูมิภาค เช่น อำเภออย่างประเทศไทย ดังนั้นการเชื่อมประสานที่เกิดขึ้นจึงเป็นไปในลักษณะของหน่วยงานระดับท้องถิ่นด้วยกัน คือ หมู่บ้านกับเทศบาล ที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น และเป็นผู้ผลักดันกิจกรรมหรือโครงการของรัฐในระดับชุมชน

1.2 ฐานะในการเป็นตัวแทนของประชาชน หรือผู้นำชุมชน ซึ่งยังคงเป็นฐานะที่สืบเนื่องมาแต่อดีต ซึ่งยังมีความสำคัญในการเป็นที่ปรึกษาของลูกบ้าน และหน้าที่บางอย่างก็ยังคงมีความสำคัญ อาทิ หน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน และเป็นกลไกประสานแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างลูกบ้าน

1.3 ฐานะของการเป็นนักการเมือง โครงสร้างการปกครองท้องถิ่นของฟิลิปปินส์ กำหนดให้ผู้บริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติบารังไกต้องมาจากการเลือกตั้ง ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฟิลิปปินส์ซึ่งนอกเหนือจากการมีฐานะเป็นผู้นำชุมชนแล้วอาจกล่าวได้ว่ายังมีฐานะในการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นอีกด้วย ซึ่งข้อดีก็คือเนื่องจากจะต้องอาศัยฐานเสียงจากมวลชน ดังนั้นการทำงานจึงต้องมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม มีการนำเสนอโครงการ หรือนโยบายใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองประชาชน ซึ่งการแข่งขันกันในเรื่องนโยบาย และการทำงาน ส่วนหนึ่งเป็นผลดีทำให้เกิดการพัฒนา นักการเมืองท้องถิ่นที่มีคุณภาพในอนาคต อีกด้านคือ ประโยชน์ในการมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานนั้น ผลงานที่เกิดขึ้นก็จะตกอยู่กับชุมชนและชาวบ้าน ตลอดจนเป็นการส่งเสริมระบอบการปกครองประชาธิปไตย

เมื่อเปรียบเทียบรูปแบบทั้งในส่วนของบทบาทและอำนาจหน้าที่ของรูปแบบกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฟิลิปปินส์ กับรูปแบบ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในประเทศไทยจะพบข้อแตกต่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ

1. เนื่องจากฟิลิปปินส์มีโครงสร้างการปกครองเพียง 2 ระดับคือ การเมืองระดับชาติ และการปกครองท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฟิลิปปินส์ถือเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างของการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างจากของไทย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 ซึ่งทำงานภายใต้กำกับดูแลจากส่วนภูมิภาคคืออำเภอ ซึ่งฟิลิปปินส์ไม่มีภูมิภาค การกำกับดูแลที่เกิดขึ้นจึงเป็นไปในลักษณะของท้องถิ่นต่อท้องถิ่น บารังไกอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเมือง (Cities) และเทศบาล (Municipal)

2. เมื่อมองจากโครงสร้างการปกครองในระดับบารังไก เมื่อนำมาทำการเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้ว บารังไกในความหมายของฟิลิปปินส์ที่หมายถึงหมู่บ้านนั้น เมื่อมามองในลักษณะโครงสร้างที่อาจเทียบเคียงได้ของไทย น่าจะคล้ายคลึงกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะทั้งฝ่ายบริหารและสภามาจากการเลือกตั้งเหมือนกัน ผิดกับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของไทยที่แม้จะมาจากการเลือกตั้ง แต่ก็ไม่ได้มีอำนาจในการบริหารภายในพื้นที่เหมือนกับรูปแบบของฟิลิปปินส์ และบุนัง หรือผู้นำในระดับหมู่บ้านของฟิลิปปินส์นั้น ก็อาจเทียบเคียงได้กับตำแหน่งประธานองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่า ในขณะที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของไทยนั้น บทบาทและสถานะ

ที่เด่นชัดคือ เป็นผู้นำในระดับชุมชนหรือหมู่บ้านเท่านั้นมิได้มีอำนาจในการบริหารในระดับกว้าง เทียบเท่ากับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของฟิลิปปินส์

ในขณะที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ของฟิลิปปินส์มีฐานะเป็นเหมือนนักการเมืองท้องถิ่น แต่ก็ยังคงมีฐานะของผู้นำในชุมชนหรือหมู่บ้านอยู่ และยังถือเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนและผลักดันนโยบาย และกิจกรรมระดับชาติให้เกิดขึ้นภายในชุมชน ซึ่งคล้ายคลึงกับอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในประเทศไทย

อาจกล่าวได้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ บุนัง ของฟิลิปปินส์นั้นสวมบทบาททั้งในส่วนของการเป็นผู้นำท้องถิ่น ซึ่งมีรากเหง้ามาจากวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาตั้งแต่อดีต ในขณะที่เดียวกันก็ดำรงสถานะของนักการเมืองท้องถิ่นอีกด้วย ซึ่งเมื่อสะท้อนถึงรูปแบบของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของไทยแล้วที่ในปัจจุบันสถานะและบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านค่อย ๆ ลดลงพร้อมกับการเกิดขึ้นของชุมชนเมืองตลอดจนการยกฐานะของหน่วยการปกครองในรูปแบบเทศบาล ซึ่งต่อไปในอนาคตจะยิ่งทำให้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านลดความสำคัญลง

ปกครองท้องถิ่นในประเทศเวียดนาม

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปัจจุบัน

1. บทบาทในการเป็นผู้นำของประชาชนในหมู่บ้าน
2. บทบาทในการเป็นผู้ตรวจสอบและควบคุมพฤติกรรมของประชาชน
3. บทบาทในการเป็นผู้อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
4. บทบาทในการเป็นผู้เชื่อมประสานระหว่างองค์กรของรัฐที่อยู่เหนือกว่าหมู่บ้าน
5. บทบาทในการเป็นผู้วางแผนพัฒนาประเทศในระดับหมู่บ้าน
6. บทบาทในการเป็นผู้พิจารณาคดีในระดับท้องถิ่น

ประเทศเวียดนาม ปกครองด้วยพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียว นั่นก็คือ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งเวียดนาม (Vietnam Communist Party) ระบบการเมืองของเวียดนามทั้งหมด สามารถขับเคลื่อนไปได้ด้วยบทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์ การบริหารกิจการของรัฐในทุก ๆ ระดับตั้งแต่ระดับชาติจนถึงท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งในตำบลและหมู่บ้านจะอยู่ภายใต้การบริหารจัดการ ควบคุม ดูแลโดยพรรคคอมมิวนิสต์ทั้งสิ้น กล่าวได้ว่าลักษณะโครงสร้างทางการเมืองการปกครองของเวียดนามโดยทั่วไปมีลักษณะที่แตกต่างจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก กล่าวคือ เวียดนามมีลักษณะการปกครองแบบ “โครงสร้างขนานระหว่างพรรคและรัฐ” กล่าวคือ พรรค (ซึ่งในที่นี้หมายถึงพรรคคอมมิวนิสต์) กับรัฐมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น จนบางครั้งเราไม่สามารถแบ่งแยกพรรคกับรัฐออกจากกันได้ เพราะบุคคลที่บริหารงานหรือเป็นข้าราชการของรัฐ ต่างเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ด้วยกันทั้งสิ้น นอกจากนี้ การเติบโตในสายงานของข้าราชการจะขึ้นอยู่กับตำแหน่งในพรรคด้วยหากข้าราชการ

คนใดได้รับความไว้วางใจจากพรรคให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น เช่น เป็นคณะกรรมการบริหารพรรคระดับจังหวัด ก็มักจะได้รับการเลื่อนตำแหน่งให้เป็นผู้บริหารของจังหวัดนั้น ๆ ด้วย หรือกรณีที่สมาชิกพรรคคนใดได้รับการเลื่อนตำแหน่งให้เป็นผู้อำนวยการพรรคในเขตจังหวัด ก็มักจะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดในโครงสร้างของรัฐด้วย ด้วยเหตุนี้เอง จึงมีการกล่าวกันว่าเวียดนามมีโครงสร้างการบริหารแบบคู่ขนานระหว่างพรรคกับรัฐ

โครงสร้างทางการเมืองของเวียดนาม มีการแบ่งออกเป็นระดับชั้นตั้งแต่ระดับบนสุดคือ ประธานาธิบดีที่ได้รับการเลือกตั้งจากสภาแห่งชาติ ลงไปจนถึงระดับการบังคับบัญชาต่ำที่สุดคือ หมู่บ้าน โดยมีสภาหมู่บ้านเป็นตัวแทนของลูกบ้าน สภาหมู่บ้านมีหน้าที่คัดเลือก ผู้ใหญ่บ้านเพื่อทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกิจการภายในหมู่บ้าน แต่ความสลับซับซ้อนอยู่ตรงที่ว่า ในทางปฏิบัติ ผู้ใหญ่บ้าน ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสภาหมู่บ้านเพียงอย่างเดียวไม่พอ ยังต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานในระดับที่สูงกว่าด้วย คือ อำเภอหรือเทศบาล เช่นกัน นายอำเภอไม่ได้มาจากความเห็นชอบจากสภาประชาชนในระดับอำเภอเท่านั้น ยังต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดด้วย จึงจะสามารถเป็นนายอำเภอได้ และผู้ว่าราชการจังหวัดเองก็ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานในระดับที่สูงกว่าด้วยเช่นกัน การให้ความเห็นชอบเป็นทอด ๆ ดังกล่าวนี้อาจเป็นลักษณะสำคัญที่ประเทศเวียดนามใช้ในการควบคุมบุคลากรของประเทศ ระบบราชการ และพรรคการเมือง

ความเป็นรัฐรวมศูนย์อย่างแท้จริง นโยบายทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นนโยบายด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ถูกกำหนดให้รวมศูนย์การตัดสินใจอยู่ที่กรุงฮานอยเมืองหลวง มีการให้อิสระน้อยมากกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชนในเวียดนาม การทำงานตกอยู่ภายใต้การวินิจฉัยจากส่วนกลาง การแจกจ่ายทรัพยากรหรือเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ประชาชนถูกควบคุมจากรัฐ และจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนทางการเมืองแบบเด็ดขาด การเลือกตั้งเป็นเพียงเครื่องมือในการแสวงหาความชอบธรรมให้กับพรรคและรัฐเท่านั้น

สถานภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองของเวียดนาม

สถานภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเวียดนาม ไม่ได้เป็นเครื่องมือของรัฐบาลกลางโดยตรง แต่เป็นกลไกหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการในระดับตำบลและหมู่บ้าน และความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากเป็นพิเศษ จึงทำให้รัฐบาลควบคุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ และควบคุมการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้โดยทางอ้อม

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปัจจุบัน

สรุปแล้วบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเวียดนามมีองค์ประกอบบางประการที่แตกต่างจากประเทศไทย ดังนี้

1. เรื่องโครงสร้างและสถานะของกำนัน ผู้ใหญ่ ที่ในประเทศไทย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นสายการบังคับบัญชาของราชการส่วนภูมิภาค ในขณะที่เวียดนามสายการบังคับบัญชาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านขึ้นอยู่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เรื่องการควบคุม และสั่งการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในประเทศไทย รัฐบาลกลางสามารถควบคุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้โดยตรง โดยผ่านการปกครองในระดับอำเภอหรือนายอำเภอ แต่ในเวียดนาม การควบคุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องกระทำผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกันมากจนอาจเรียกได้ว่าเป็น "การปกครองท้องถิ่นโดยรัฐ" ดังนั้นการควบคุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงไม่ใช่เรื่องยาก
3. บทบาทและหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในไทยและเวียดนามก็มีบางลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้
 - 3.1 บทบาทในการเป็นผู้นำของประชาชนในหมู่บ้าน
 - 3.2 บทบาทในการเป็นผู้อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
 - 3.3 บทบาทในการเป็นผู้วางแผนพัฒนาหมู่บ้านและตำบล ในขณะที่บางบทบาท มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่มีรายละเอียดต่างกันเล็กน้อย เช่น
 - 3.3.1 บทบาทในการเป็นผู้ตรวจสอบและควบคุมพฤติกรรมของประชาชน
 - 3.3.2 บทบาทในการเป็นผู้เชื่อมประสานระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน และในบางบทบาทอาจแตกต่างกัน โดยสิ้นเชิง เช่น
 - 3.3.3 บทบาทในการเป็นผู้พิจารณาตัดสินคดีความในระดับท้องถิ่น

ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ (Perception Theory)

ความหมายของการรับรู้

ทฤษฎีการรับรู้ (ออนไลน์. ม.ป.ป.) การรับรู้ มีความหมายที่หลักหลาย อาทิเช่น

การรับรู้ หมายถึง ขบวนการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่มากระทบประสาทสัมผัสของเราและแปลความหมายอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคล

การรับรู้ คือ กระบวนการที่เกิดภายในตัวของแต่ละบุคคล และการรับรู้เกิดขึ้นกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว โดยการสัมผัส การเห็น การได้ยิน การรู้สึกรส การได้กลิ่น การสัมผัส ซึ่งสิ่งเร้าเหล่านี้จะผ่านทางประสาทสัมผัส แล้วแปลออกมาโดยการอาศัยประสบการณ์เดิม

การรับรู้ หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้ ความเห็นซึ่งเกิดขึ้นจากการตีความ การสัมผัสระหว่างอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายกับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นสิ่งเร้า โดยมีการใช้ประสบการณ์เดิมช่วยในการให้ความหมายแห่งการสัมผัสนั้น ๆ

กมลวัฒน์ ยะสารวรรณ (ออนไลน์. ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ หมายถึง ขบวนการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่มากระทบประสาทสัมผัสของเราและแปลความหมายอย่างไร นั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคล

บัณฑิต เผ่าวัฒนา (ออนไลน์. ม.ป.ป.) กล่าวถึงความหมายของการรับรู้ คือ กระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวของแต่ละบุคคล และการรับรู้เกิดขึ้นกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว โดยการสัมผัส การเห็น การได้ยิน การรู้สึกรู้กลิ่น การสัมผัส ซึ่งสิ่งเร้าเหล่านี้จะผ่านทางประสาทสัมผัส แล้วแปลออกมาโดยการอาศัยประสบการณ์เดิม

ปรมะ สตะเวทิน (ออนไลน์. ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ (Perception) เป็น กระบวนการตีความ หมายถึง สิ่งที่เราพบเห็นในสิ่งแวดล้อม ส่วนความหมายคือ สิ่งที่เกิดจาก กระบวนการตีความหมายหรือการรับรู้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเรามีความหมายต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อย่างไม่ขึ้นอยู่กับการที่เรารับรู้หรือตีความหมายสิ่งนั้นอย่างไร ซึ่งในการรับรู้และตีความหมาย สิ่งที่เราได้พบนั้นอาศัยประสบการณ์ของเรา เพราะประสบการณ์ของเรามีอิทธิพลต่อการรับรู้และตีความหมายต่อสิ่งที่เราพบ

เปรมมิกา ปลาสุวรรณ (ออนไลน์. ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายการรับรู้ หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้ ความเห็นซึ่งเกิดขึ้นจากการตีความ การสัมผัสระหว่างอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายกับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นสิ่งเร้า โดยมีการใช้ประสบการณ์เดิมช่วยในการให้ความหมายแห่งการสัมผัสนั้น ๆ

ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้

ทฤษฎีการรับรู้ (ออนไลน์. ม.ป.ป.) ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์เดิม สถานการณ์ ความต้องการและหน้าที่รับผิดชอบของบุคคล โดยแบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลเป็นปัจจัยภายใน ได้แก่ คุณสมบัติที่อยู่ภายในตัวของผู้รับ เช่น เพศ อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา ความต้องการ คุณค่า ความสนใจ ประสบการณ์เดิม ปัจจัยภายนอก ได้แก่ คำแนะนำ คำสั่งสอน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ แบ่งออกได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางกายภาพของผู้รับรู้ ได้แก่ ระบบประสาทสัมผัส เช่น หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง เป็นต้น
2. ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพของผู้รับรู้ ได้แก่ ทักษะคิด อารมณ์ ค่านิยม ความต้องการ ความสนใจ ความพอใจ ความรู้ และประสบการณ์ เป็นต้น
3. ปัจจัยทางด้านสิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ ลักษณะของสิ่งเร้า ความแตกต่างของสิ่งเร้า เช่น สิ่งเร้าที่มีความเข้มกว่า สิ่งเร้าที่มีความชัดเจน สิ่งเร้าที่มีการกระทำซ้ำบ่อย ๆ เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวผู้รับรู้ แบ่งได้ 2 ด้าน คือ

1.1 ด้านกายภาพ หมายถึง อวัยวะสัมผัส ถ้าอวัยวะสัมผัสสมบูรณ์ก็จะรับรู้ได้ดี ถ้าหย่อนสมรรถภาพ เช่น หูตึง ตาต้อ ก็จะรับรู้ได้ไม่ดี

1.2 ด้านสติปัญญา คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ มีหลายประการ เช่น ความจำ อารมณ์ สติปัญญา ความพร้อม การสังเกตพิจารณา เป็นต้น

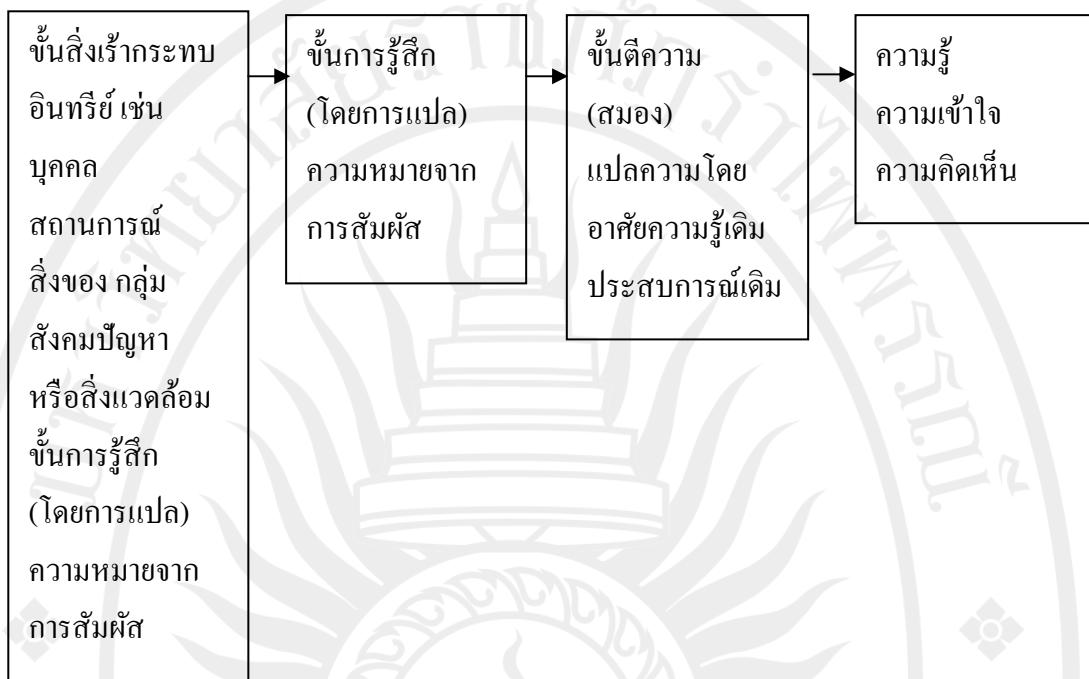
2. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่

2.1 ความรู้เดิม หมายถึง กระบวนการรับรู้เมื่อสัมผัสแล้ว ต้องแปลเป็นสัญลักษณ์โดยอาศัยความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เราจะรับรู้ ฉะนั้น หากไม่มีความรู้เดิมมาก่อนก็จะทำให้การรับรู้ผิดไปจากความเป็นจริง

2.2 ลักษณะของสิ่งเร้า หมายถึง คุณสมบัติซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้คนสนใจที่จะรับรู้ หรือทำให้การรับรู้เกิดการคลาดเคลื่อน เช่น ความคล้ายคลึง ความต่อเนื่องของสิ่งเร้า และสภาพพื้นฐานของการรับรู้ เป็นต้น

ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่า การรับรู้ถือว่าเป็นกระบวนการแปลความหมายจากการสัมผัส การรับรู้ของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกันต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง และปัจจัยที่สำคัญ คือ ความสนใจต่อสิ่งเร้าซึ่งมีผลต่อการเลือกรับรู้ นอกจากนี้การจะรับรู้ได้ดีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล เช่น อวัยวะรับสัมผัส และประสบการณ์ที่ผ่านมา

สรุปความหมายของการรับรู้ได้ว่า การรับรู้ คือ การแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในจิตใจของแต่ละบุคคล อันเนื่องมาจากการตีความหรือแปลความอาการสัมผัส (Sensation) ของร่างกายกับสิ่งเร้า หรือสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยประสบการณ์เดิม เป็นเครื่องช่วยทั้งนี้กระบวนการรับรู้ดังกล่าวข้างต้นสามารถแสดงเป็นภาพได้ดังนี้

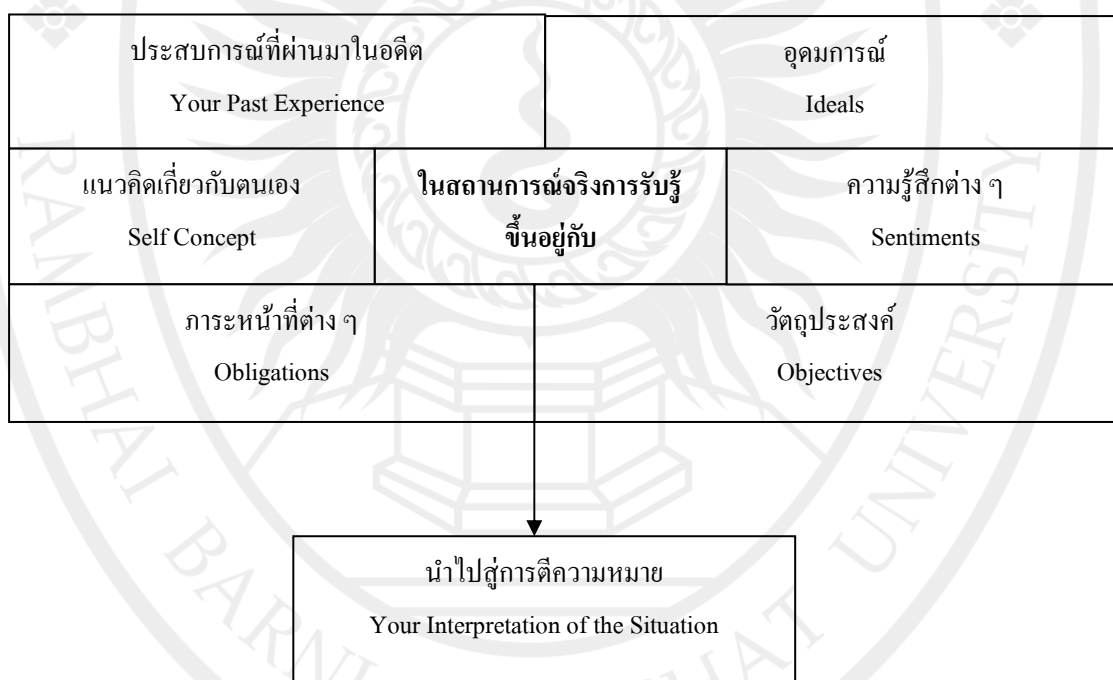
ภาพประกอบ 2 กระบวนการรับรู้
ที่มา : ทฤษฎีการรับรู้ (ออนไลน์. ม.ป.ป.)

การรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเองโดยไม่รู้ตัว หรือตั้งใจ และมักเกิดตามประสบการณ์ และการสั่งสมทางสังคม คนเราไม่สามารถให้ความสนใจกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ทุกคนมีความสนใจและรับรู้สารเดียวกัน ต่างกัน ฉะนั้น เมื่อได้รับสารเดียวกัน ผู้รับสารสองคนอาจให้ความสนใจและรับรู้ต่างกัน การรับรู้ที่แตกต่างกันเกิดจากอิทธิพลหรือตัวกรอง (Filter) บางอย่าง ดังต่อไปนี้

1. แรงผลักดันหรือแรงจูงใจ (Motive) คนเรามักเห็นในสิ่งที่เราต้องการเห็นและได้ยินในสิ่งที่เราต้องการได้ยิน เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง
2. ประสบการณ์เดิม (Past Experience) คนเราต่างเติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมต่างกัน ถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีต่างกัน และคบหาสมาคมกับคนต่างกัน ทำให้อาจจะมีประสบการณ์เดิมที่ต่างกันไป
3. กรอบอ้างอิง (Frame of Reference) ซึ่งเกิดจากการสั่งสมอบรมทางครอบครัวและสังคม ทำให้มีความเชื่อและทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ ต่างกันได้
4. สภาพแวดล้อม (Environment) คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน เช่น อุณหภูมิ บรรยากาศ สถานที่ ฯลฯ จะตีความสารที่รับต่างกัน

5. สภาวะจิตใจและอารมณ์ (Mood) ได้แก่ ความโกรธ ความกลัว ฯลฯ เช่น เรามักจะมองความคิดเล็กน้อยเป็นเรื่องใหญ่โต ในขณะที่เราอารมณ์ไม่ดีหรือหงุดหงิด แต่กลับมองปัญหาหรืออุปสรรคใหญ่หลวงเป็นเรื่องเล็กน้อยขณะที่มีความรัก เป็นต้น

การรับรู้ คือ กระบวนการที่สมองแปลความหรือตีความหมายของการสัมผัสที่คนได้รับออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจ ซึ่งในการแปลความหรือตีความหมาย คนต้องใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมเป็นเครื่องช่วย ดังนั้น การวัดการรับรู้อาจทำได้โดยการวัดความรู้ ความเข้าใจที่เป็นผลมาจากการแปลความหรือตีความหมาย เมื่อมีสิ่งเร้าไปกระตุ้นประสาทสัมผัสของบุคคลจากการศึกษาความหมายของการรับรู้ดังกล่าวข้างต้น ในสถานการณ์จริงนั้นการรับรู้ของบุคคลเกิดจากการกลั่นกรองและตีความจากความรู้สึกที่คนเราได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีตแนวคิดเกี่ยวกับตนเอง ภาระหน้าที่ต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล ความรู้สึกต่าง ๆ และอุดมการณ์ตามแบบจำลอง ดังนี้

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการรับรู้

ที่มา : ทฤษฎีการรับรู้ (ออนไลน์. ม.ป.ป.)

กระบวนการรับรู้

บัณฑิต เฝ้าพัฒนา (ออนไลน์, ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงกระบวนการรับรู้ ประกอบด้วย

1. อาการสัมผัส หมายถึง อาการที่อวัยวะสัมผัสกับสิ่งเร้าที่ผ่านมา และเข้ากระทบกับอวัยวะที่รับสัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้คนเราได้รับรู้ภาวะแวดล้อมที่อยู่รอบตัว แล้วเกิดปฏิกิริยาตอบสนองขึ้น
2. การแปลความหมายจากอาการสัมผัส สิ่งสำคัญที่จะช่วยแปลความหมายได้ดีและถูกต้องนั้น คือ สติปัญญา การสังเกต การพิจารณา ความสนใจ ความตั้งใจ และคุณภาพของจิตใจในขณะนั้น
3. ความรู้หรือประสบการณ์เดิม ได้แก่ ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และการกระทำของผู้รับรู้ในอดีตที่จะต้องประกอบด้วยความถูกต้อง ความแน่นอน ความชัดเจน รวมทั้งมีปริมาณข้อมูลมากพอ หรือมีความรอบรู้ในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งสามารถแสดงได้ด้วยแผนภูมิกระบวนการรับรู้ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิการรับรู้

ด้วยแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์การรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ว่าประชาชนมีการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในด้านต่าง ๆ เช่น การทุจริตในการรณรงค์หาเสียง การทุจริตในการซื้อขายเสียง และการทุจริตในการลงคะแนนเสียงเป็นอย่างไร เพื่อช่วยเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการทุจริตชื่อเสียงเลือกตั้ง และเป็นโครงการนำร่องไปสู่การเคลื่อนไหวต่อพระราชบัญญัติท้องถิ่นที่เหมาะสมต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิโรจน์ อุดลย์วิโรจน์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีต่อการทุจริตการเลือกตั้ง โดยเป็นการศึกษาถึงความคิดเห็นของ

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้ง โดยใช้วิธีเก็บแบบสอบถามแล้ววิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติผลการศึกษา พบว่าตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการทุจริตการเลือกตั้ง ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก และทัศนคติต่อระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทย ส่วนเพศ และรายได้เฉลี่ย ไม่มีผลต่อความคิดเห็นจากการทดสอบสมมติฐานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 6 ข้อ ผลการทดสอบสมมติฐานที่ออกมาทั้งหมดเป็นไปตามสมมติฐานและไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งแตกต่างกัน โดยกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี มีความคิดเห็นต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งในเชิงบวกมากกว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีอายุมากกว่า ทุกกลุ่มขณะที่กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีอายุ 41 – 60 ปีก็มีความคิดเห็นต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งในเชิงบวกมากกว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีอายุมากกว่า 60 ปีด้วย

สมมติฐานที่ 3 กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งแตกต่างกัน โดยกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งมากกว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี / เทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 4 กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีอาชีพหลักต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปราบปรามการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีอาชีพหลักต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งแตกต่างกัน โดยกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีอาชีพหลักรับราชการ รัฐวิสาหกิจ และค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งเชิงบวกมากกว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีอาชีพหลักพนักงานองค์กรอิสระและเกษตรกร

สมมติฐานที่ 5 กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่างกันมีความคิดเห็นต่อการทุจริตการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 6 ทศนคติต่อระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทยมีความสัมพันธ์กับความเห็นต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่าทศนคติต่อระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับความเห็นต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งในทิศทางเดียวกันหมายความว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีทศนคติต่อระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทยในระดับสูงจะมีความเห็นเชิงบวกต่อการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งในระดับสูงด้วย

จรุณ กำวี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงการควบคุมการทุจริตการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามระบบกฎหมายของไทยโดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ผลวิจัยพบว่ากฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในปัจจุบันสามารถบังคับใช้ได้เป็นอย่างดีสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังซื้อเสียงมาลงโทษและสามารถที่จะยับยั้งการซื้อสิทธิ์ขายเสียงได้ตั้งแต่เริ่มที่จะมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น อันเป็นมาตรการป้องกันการกระทำความผิด จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเลือกตั้งในปัจจุบัน โดยนำหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาบัญญัติไว้ในกฎหมาย และนำพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานมาใช้ในกรณีที่ยังไม่ได้ขึ้นศาลด้วย เพื่อจัดการกับความผิดในลักษณะดังกล่าวได้รวดเร็วและกว้างขึ้น เนื่องจากการซื้อเสียงเป็นการบ่อนทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตย และนำมาซึ่งการได้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ไม่มีคุณภาพ อันส่งผลกระทบต่อการบริหารท้องถิ่นด้วย ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่อันตรายมาก นอกจากนั้นเห็นควรเพิ่มเติมบทลงโทษผู้ซื้อเสียงให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สุทธดา คงเคชา (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 : ศึกษากรณีการทุจริตการเลือกตั้ง โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยทางกฎหมาย ผลวิจัยพบว่ากรณีตามปัญหาของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 57 ซึ่งเป็นบทบัญญัติห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ใดกระทำการเพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนหรืองดเว้นการลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติโดยห้ามเมื่อมีประกาศให้มีการเลือกตั้งสำหรับกรณีทั่วไปและหากกรณีที่ครบวาระการดำรงตำแหน่งห้ามมิให้กระทำความผิดดังกล่าวภายในหกสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งจึงเป็นช่องว่างในทางข้อเท็จจริงทำให้ผู้กระทำการโดยฝ่าฝืนมาตรานี้หลีกเลี่ยงหรือเตรียมการให้พ้นจากห้วงเวลาดังกล่าว ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏคำร้องเข้าสู่คณะกรรมการการเลือกตั้งว่ามีพฤติการณ์ของการกระทำเข้าข่ายที่กฎหมายนี้บัญญัติแต่เมื่อได้กระทำก่อนหกสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการการเลือกตั้งก็มีมติในหลายเรื่องให้ยกคำร้องคัดค้านผลดังกล่าวข้อเท็จจริงที่มีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีการจูงใจด้วยวิธีการต่าง ๆ จึงไม่ได้รับการพิจารณาในทางลึกลับได้รับการพิจารณาวินิจฉัย

ย่อมเกิดผลในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติในเชิงของการป้องปรามการกระทำความผิดได้ดี ยิ่งขึ้นการกำหนดห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ที่เตรียมตัวลงสมัครรับเลือกตั้งบริจาคเงินแก่องค์กรหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ตนได้ลงสมัครในเชิงของการป้องปรามการกระทำความผิดโดยมิได้มีการกำหนดหัวระยะเวลาในการห้ามการกระทำความผิดกล่าวเหมือนของประเทศไทยจึงมีความเห็นเสนอแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งตามบทบัญญัติของมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 แม้จะมีลักษณะเป็นข้อห้ามเด็ดขาดแต่ในวรรคสองของมาตรานี้กลับกำหนดเป็นข้อห้ามสำหรับการกระทำโดยใช้เงื่อนไขเวลาภายในหกสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้งระยะเวลาดังกล่าวจึงเป็นช่องทางให้ผู้สมัครหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีเจตนาจงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายนี้ใช้โอกาสเตรียมการและหลบเลี่ยงที่จะเตรียมการกระทำการฝ่าฝืน ดังนั้นหากจะเสนอแก้ไขกฎหมายโดยขอขยายระยะเวลาหรือลดทอนระยะเวลาลงมาเพียงใดก็ตามก็ไม่อาจที่จะแก้ไขปัญหาในทางข้อเท็จจริงได้เนื่องจากผู้ที่คิดจะทำการฝ่าฝืนก็คงรู้และเตรียมการเพื่อหลีกเลี่ยงหัวระยะเวลาดังกล่าวได้และหากจะตัดหรือยกเลิกข้อความระยะเวลาภายในหกสิบวันออกกรณีการครบวาระการดำรงตำแหน่งตามมาตรา 57 วรรคสองนี้ก็จะต้องบังคับตามมาตรา 57 วรรคแรกซึ่งเป็นคนละกรณีกันย่อมมิใช่จุดประสงค์ของกฎหมายที่มุ่งวางข้อกำหนดให้แตกต่างกันประกอบกับในทางข้อเท็จจริงมักพบว่าการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายนี้มีอยู่จริงที่ไม่อาจก้าวล่วงได้และมีพยานหลักฐานเพียงพอที่สมควรได้รับการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดจากคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเห็นว่าควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายนี้เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ใช้ดุลพินิจจากพยานหลักฐานที่พบพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดแทนการยกคำร้องคัดค้านตั้งแต่เบื้องต้น ตามมาตรา 102 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการให้สิทธิบุคคลให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบคนผู้สมัครผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอในเขตเลือกตั้งนั้นที่เห็นว่าการเลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยทุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมก็ให้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งซึ่งปัญหาในทางข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้คัดค้านในฐานะที่เป็นผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งเพียงคนเดียวหรือคัดค้านโดยมีข้ออ้างและพฤติกรรมการกระทำความผิดตามสมควรแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติไม่รับคำร้องคัดค้านเพราะเหตุเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพียงคนเดียวกฎหมายกำหนดให้สิทธิแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบคนจึงจะยื่นคำร้องคัดค้านได้และตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2550 ข้อ 25 วรรคท้ายก็กำหนดข้อความสอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรานี้แต่ขณะเดียวกันข้อความในข้อ 25 วรรคท้ายนี้กลับกำหนดกรณีก่อนประกาศผลการเลือกตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพียงคนเดียวก็คัดค้านได้

สำราญ ใจดี (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลวิจัยพบว่า ข้อบกพร่องหรือช่องว่างของกฎหมายในการเลือกตั้ง คือการจำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการคัดค้านคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งหลักจากมีการประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว การกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งหากมีการลาออกก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่งและกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งขณะดำรงตำแหน่งได้ฝ่าฝืนข้อห้ามในช่วงก่อนหกสิบวันก่อนครบวาระแล้วถูกร้องเรียนและได้ลาออกก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่งกฎหมายไม่สามารถดำเนินการตามความผิดได้ และยังพบว่ามีกฎหมายบางมาตราที่ไม่สอดคล้องกับหลักการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในการรับรู้ของประชาชน : กรณีศึกษาประชาชนในเขต ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอลำใหม่ จังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลให้เสมือนการวาดภาพที่ระบุนรายละเอียดของสถานการณ์ บริบท หรือความสัมพันธ์ทางสังคม การวิจัยรูปแบบนี้ โจทย์วิจัยจะเน้นใครทำอะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน และทำมาอย่างไร (Who What When Where and How Questions) ในการวิจัยเชิงพรรณนาในภาคนิพนธ์นี้ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2555 : 75 - 83)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็นหัวข้อหลัก ดังนี้

1. วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ
 - 1.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย
 - 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
2. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ
 - 2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.2 การตรวจสอบข้อมูล
 - 2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลตะกาดเจ้า อำเภอลำใหม่ จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 10 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านตะกาดเจ้า หมู่ที่ 2 บ้านตะกาดเจ้า หมู่ที่ 3 บ้านตะกาดเจ้า หมู่ที่ 4 บ้านหนองคัน หมู่ที่ 5 บ้านท่าไต้ หมู่ที่ 6 บ้านศรีอาวู หมู่ที่ 7 บ้านถนนมะกอก หมู่ที่ 8 บ้านคลองตาสังข์ หมู่ที่ 9 บ้านปากน้ำแหมหนู หมู่ที่ 10 บ้านสามง่าม จำนวนทั้งสิ้น 6,020 คน

การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ใช้แนวคิดของยามานะ (Yamane, 1973 : 1088) กำหนดขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสม ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดหรือกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)

N = จำนวนประชากรที่ศึกษา (Population)

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม (Sampling Error)

ความคลาดเคลื่อนมากที่สุดที่ยอมรับได้ = $\pm 5\%$ ความเชื่อมั่นในการสุ่มน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ คือ 95 %

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{6,020}{1 + 6,020(0.05)^2} \\ &= \frac{6,020}{1 + 15.05} \\ &= \frac{6,020}{16.05} \\ &= 375.0779 \\ &= 375 \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน

ส่วนเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sample Technique) จะใช้การสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Sampling) คือ ขั้นแรกจะใช้การสุ่มแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling) และขั้นที่สองจะใช้การสุ่มเชิงระบบ (Systematic Random Sampling) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

การสุ่มแบบสัดส่วน

ผู้วิจัยจะใช้สัดส่วนของผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตตำบลตะกาดแก้ว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ดังตารางข้างล่างนี้

ตาราง 1 แสดงการสุ่มแบบสัดส่วน จะใช้สัดส่วนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามหน่วยเลือกตั้ง ดังนี้

ชื่อหน่วยเลือกตั้ง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 บ้านตะกาดแก้ว	714	44
หมู่ที่ 2 บ้านตะกาดแก้ว	248	15
หมู่ที่ 3 บ้านตะกาดแก้ว	444	28
หมู่ที่ 4 บ้านหนองคัน	613	38
หมู่ที่ 5 บ้านท่าไต้	856	53

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อหน่วยเลือกตั้ง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 6 บ้านศรีอาวุธ	577	36
หมู่ที่ 7 บ้านถนนมะกอก	385	24
หมู่ที่ 8 บ้านคลองตาสังข์	944	59
หมู่ที่ 9 บ้านปากน้ำแฉมหนู	926	58
หมู่ที่ 10 บ้านสามง่าม	313	20
รวม	6,020	375

สรุป การสุ่มเชิงระบบจะใช้การพิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหน่วยเลือกตั้ง โดยแบ่งออกเป็นช่วงเท่า (Interval Scale) ดังนี้ ทุกลำดับชื่อลำดับที่ 16, 32, 48, 64, ..., 928, 944 ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ การสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยใช้รูปแบบคำถามทั้งปลายปิด และปลายเปิด

องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยเนื้อหาสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 การรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยใช้คำถามปลายปิด ทั้งหมด 26 เรื่อง ประกอบด้วย

1. การให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน
2. การทำบุญกับวัด
3. การทำโครงการพัฒนา
4. การทำโครงการจัดอบรม
5. การจัดแข่งขันกีฬา
6. การจัดเลี้ยง
7. การเปิดบัญชีที่ร้านค้า
8. การแจกเงินรายบุคคล
9. การแจกเงินซื้อเสียงทั้งครอบครัว

10. การแจกสิ่งของรายบุคคล
11. การแจกสิ่งของแก่ครอบครัว
12. การขายสินค้าแก่ชาวบ้านในราคาถูก
13. การแจกวัสดุให้นำไปสร้างสาธารณะประโยชน์
14. การเสนอเงื่อนไขที่จะพัฒนาหมู่บ้าน
15. การเล่นพนันผู้สมัคร
16. การใช้บัตรผี
17. การซื้อตัวผู้สมัคร
18. การซื้อห้วคะแนนของกลุ่ม
19. การทำรายชื่อเข้าช้อน
20. การทำชื้อตจากทะเบียนบ้าน
21. การสอดใส่คะแนนก่อนการเปิดหีบ
22. การสอดใส่คะแนนระหว่างการดำเนินการลงคะแนน
23. การดัดคะแนนก่อนเปิดหีบเลือกตั้ง
24. การแก่งอ่านคะแนนหมายเลขผู้สมัครผิด
25. การทำบัตรเสีย
26. การลงและรวมคะแนนผิด

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยใช้คำถามปลายเปิด ประกอบด้วย

1. ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร
2. การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง
3. สังคมประกิต

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้คำถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยวิธีการหาความเรียงและสรุปผล

การทดสอบเครื่องมือจะใช้การทดสอบความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability)

ดังนี้

1. การทดสอบความตรง (Validity) จะใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิจัย และหัวข้อวิจัย จำนวน 3 คน (ดังภาคผนวก ก) โดยการทดสอบเครื่องมือที่จะใช้การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ให้ทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบ เมื่อรับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2. การทดสอบความเที่ยง (Reliability) จะใช้การทดลองไปเก็บแบบสัมภาษณ์ จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ศึกษาคำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน ถึง เดือนธันวาคม 2555 หลังจากนั้นผู้ศึกษาได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ก่อนนำไปลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลจะใช้เครื่องมือทางสถิติ เป็นการนำความรู้มาจัดการกับตัวเลข โดยการนำมาแจกแจงความถี่ คำนวณเป็นค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. การวิเคราะห์ระดับการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีระดับการรับรู้มากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีระดับการรับรู้มาก

3 คะแนน หมายถึง มีระดับการรับรู้ปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีระดับการรับรู้น้อย

1 คะแนน หมายถึง มีระดับการรับรู้น้อยที่สุด

ซึ่งนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ได้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

วิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สถิติเชิงอนุมาน โดยการใช้ค่าที่ t - test ณ ระดับ 0.05 เพื่อเปรียบเทียบตัวแปร 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ขึ้นไป

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร เอกสารที่จะใช้ในการวิจัยนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 เอกสารชั้นต้น (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของตำบลตะกาดเจ้า

1.2 เอกสารชั้นรอง (Secondary Data) เป็นเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ คือ บทความวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือ

การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการใช้แนวสัมภาษณ์เจาะลึก (ตามภาคผนวก) โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key-Informants)

3. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ในที่นี้หมายถึง ประสบการณ์จากการสังเกตที่ได้จากการร่วมทำงานในการหาเสียงการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กล่าวคือ ผู้วิจัยได้มีโอกาสช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านหาเสียงการเลือกตั้งและไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้งที่ผ่านมา

การตรวจสอบข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลในที่นี้จะใช้รูปแบบ 2 รูปแบบ คือ

1. การตรวจสอบการสัมภาษณ์ โดยใช้ผู้สัมภาษณ์ที่มีจุดยืนต่างกันเพื่อตรวจสอบซึ่งกันและกัน

2. การตรวจสอบโดยใช้แหล่งข้อมูลที่ต่างกัน คือ ใช้การสัมภาษณ์กับเอกสารเพื่อตรวจสอบซึ่งกันและกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อเพิ่มเติม

คำอธิบายตารางจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานำเสนอผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้ง กำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในการรับรู้ของประชาชน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลตะกาดเจ้า อำเภอบำเหน็จ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. บริบทกรณีศึกษาชุมชนตำบลตะกาดเจ้า อำเภอบำเหน็จ จังหวัดจันทบุรี
2. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บริบทของกรณีศึกษาชุมชนตำบลตะกาดเจ้า อำเภอบำเหน็จ จังหวัดจันทบุรี

ตำบลตะกาดเจ้าเป็นชุมชนเก่าแก่ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าก่อตั้งขึ้นเมื่อใด แต่มีผู้เล่าสืบต่อกันมาว่ามรมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในสมัยรัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นช่วงที่ทรงโปรดเกล้าให้สร้างเมืองใหม่ที่ค่ายเนินวงรวมไปถึงการตั้งด่านตามปากน้ำต่าง ๆ ในพื้นที่ตำบลตะกาดเจ้าปัจจุบันเป็นที่ตั้งของด่านปากน้ำแฉกใหญ่ ซึ่งตั้งในสมัยนั้น “ตะกาด” หมายถึง ที่ดินที่อยู่หลังหาดชายทะเลแต่มีน้ำเค็มซึมขึ้นไปถึงได้ สมัยก่อนบริเวณนี้เป็นที่สัญจรของคนทั่วไป ได้มีความข้งทำง้าวตกไว้บริเวณนี้ ชาวบ้านจึงเรียกว่า “ตะกาดง้าว” ต่อมาได้เพี้ยนเป็น “ตะกาดเจ้า” (องค์การบริหารส่วนตำบลตะกาดเจ้า. ออนไลน์. ม.ป.ป.)

ตำบลตะกาดเจ้ามีอาณาเขต ดังนี้

1. ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลท่าใหม่ (เทศบาลเมืองท่าใหม่) อำเภอบำเหน็จ จังหวัดจันทบุรี
2. ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลบ่อพุ และตำบลสิพยา อำเภอบำเหน็จ จังหวัดจันทบุรี
3. ทิศใต้ ติดต่อกับ ทะเลอ่าวไทย และตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
4. ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลคลองขุด และตำบลโขมง อำเภอบำเหน็จ จังหวัดจันทบุรี

โดยทั่วไปของตำบลตะกาดเจ้า เป็นที่ราบสลับเนินเขาเตี้ย ๆ และที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเลระดับความสูงเฉลี่ย 4-5 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ภูมิประเทศลาดเอียงจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ บริเวณด้านใต้เป็นที่ราบลุ่มฝั่งชายทะเล ชายหาดเป็นโคลนเลนไม่เหมาะในการเล่นน้ำทะเล พื้นที่บางแห่งเหมาะแก่การทำนาและการปลูกพืชได้บ้างเล็กน้อย บริเวณตอนเหนือของพื้นที่ส่วนใหญ่ทำการประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ กุ้งกุลาดำ

กุ้งขาว หอย ปู ปลา บางพื้นที่โดยเฉพาะริมชายฝั่งทะเลไม่สามารถเพาะปลูกได้ เนื่องจากน้ำเค็ม ดินมีลักษณะเค็มเปรี้ยว มีป่าสงวนแห่งชาติป่าเลนคลองบางกะจะ และป่าสงวนแห่งชาติป่าเลน คุ้งกระเบน ที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์

ป่าชายเลนและแหล่งน้ำธรรมชาติ

มีพื้นที่ชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 4 กิโลเมตร บริเวณปากน้ำแฉมหนู ด้านทิศตะวันออก มีคลองท่าใหม่เชื่อมคลองปากน้ำแหลมสิงห์เพื่อออกสู่ทะเล ด้านทิศตะวันตกมีคลองท่าใหม่เชื่อม คลองปากน้ำแฉมหนูเพื่อออกสู่ทะเล ป่าชายเลน ประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติป่าเลนบางกะจะ จำนวน 390.625 ไร่ อุทยานแห่งชาติป่าอ่าวคุ้งกระเบน อ่าวแฉมหนู จำนวน 1,289.07 ไร่ ป่าชายเลน เฉลิมพระเกียรติ หมู่ 5 จำนวน 814 ไร่ ป่าชายเลนบริเวณพื้นที่ทิศเหนือหมู่ 5 เขตติดต่อกับตำบล ท่าใหม่ (ไม่ทราบจำนวนแน่ชัด) ป่าชายเลนบริเวณพื้นที่หมู่ 6 หมู่ 7 และหมู่ 10 (ไม่ทราบจำนวนแน่ ชัด) มีบ่อน้ำตื้น 243 แห่ง สระน้ำ 7 แห่ง และคลองธรรมชาติ 13 แห่ง

ตำบลตะกาดเจ้าเป็นชุมชนพื้นที่ชนบท ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ กุ้งกุลาดำ กุ้งขาว ปลาเก๋า ปลากะพง หอยนางรม เป็นต้น รวมถึงมีอาชีพ รับจ้างและหอยนางรม การทำประมงเรือเล็กและประมงพื้นบ้าน การทำการเกษตรเพาะปลูก ได้แก่ แก้วมังกร ข่างพารา กก การทำนา นิยมตั้งบ้านเรือนอยู่กันเป็นกลุ่มก้อน (Clustered Settlement) โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางและตั้งถิ่นฐานอยู่ตามริมเส้นทางคมนาคมสายหลัก (Linear Settlement) ได้แก่ ถนน จบ.6001 (ถนนสายสวัสดิชัย-แหลมสิงห์) ถนน จบ.3039 (ถนนสายหนองคัน-ตะกาดเจ้า) ถนน จบ.3031 (ถนนสายหนองคัน-ตะกาดเจ้า-ปากน้ำแฉมหนู) กลุ่มชุมชนที่ใหญ่ที่สุดของตำบลมี การรวมกลุ่มกันหลายหมู่บ้าน ในชุมชนเหล่านี้มีการบริการสาธารณสุขไปรษณีย์และสาธารณสุขการ ค่อนข้างทั่วถึง ประชาชนในพื้นที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีแหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ คลอง ท่าใหม่ ซึ่งเชื่อมคลองปากน้ำแหลมสิงห์เพื่อออกสู่ทะเลเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่านทางทิศตะวันออก และมีคลองท่าใหม่เชื่อมคลองปากน้ำแฉมหนูเพื่อออกสู่ทะเลไหลผ่านทางทิศตะวันตก นอกจากนี้ ยังมีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 98 ส่วนที่เหลือจะนับถือศาสนา คริสต์ มีวัดและสำนักสงฆ์ จำนวน 6 แห่ง คือ วัดชมพูคีรีธาราม (วัดท่าไต้) วัดตะกาดเจ้า วัดหนองคัน วัดคลองตาสังข์ วัดแฉมหนู และสำนักสงฆ์ถนนมะกอก มีหอพระไตรปิฎกกลางน้ำที่เก่าแก่อยู่กลางน้ำ ในพื้นที่วัดตะกาดเจ้า และมีประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ คือ

1. ทำบุญกลางทุ่งหรือกลางบ้าน โดยเผาข้าวหลามในเดือน 3 แล้วนำไปทำบุญ
2. บวชนคร ภาควัดคูร้อนในหมู่ที่ 8 บ้านคลองตาสังข์ เป็นประจำทุกปี

ตำบลตะกาดเจ้า ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตอำเภอท่าใหม่ อยู่ห่างจากตัวอำเภอท่าใหม่ไปทางทิศ ตะวันตกเฉียงใต้ ระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองจันทบุรี ระยะทางประมาณ 18

กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 43.10 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 26,938 ไร่ ตำบลตะกาดเจ้า
แบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน

ตาราง 2 การแบ่งการปกครองของตำบลตะกาดเจ้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อผู้นำชุมชน	ตำแหน่ง	ขนาดพื้นที่ หมู่บ้าน (ตร.กม.)
1	บ้านตะกาดเจ้า	นายประมวญ มงคลสงวน	ผู้ใหญ่บ้าน	2.30
2	บ้านตะกาดเจ้า	นายมนัส เย็นเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน	1.40
3	บ้านตะกาดเจ้า	นายแมน สุขสำราญ	ผู้ใหญ่บ้าน	2.50
4	บ้านหนองคัน	นายนกหวีด เพ็ญประยูร	ผู้ใหญ่บ้าน	3.20
5	บ้านท่าใต้	นายวิสันต์ พิจาณ	กำนันตำบลตะกาดเจ้า	15.50
6	บ้านศรีอาวุธ	นายเดือน โชติสุวรรณ	ผู้ใหญ่บ้าน	3.50
7	บ้านถนนมะกอก	นายเสนาะ เกษไชย	ผู้ใหญ่บ้าน	3.70
8	บ้านคลองตาสังข์	นายชำนาญ แก้วพิทักษ์	ผู้ใหญ่บ้าน	3.50
9	บ้านปากน้ำแหมหนุ	นายณรงค์ รื่นจิตต์	ผู้ใหญ่บ้าน	4.20
10	บ้านสามง่าม	นายมานิด นาคสุวรรณ	ผู้ใหญ่บ้าน	3.30

การปกครองในอดีตของชุมชนตะกาดเจ้าจะเป็นการช่วยเหลือพึ่งพากัน เวลาเกิดปัญหา
จะมารวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหา นั้น ๆ เน้นการดูแลตัวเองเป็นหลัก ไม่มีนายบ้านมาควบคุมดูแล แต่ถ้า
ปัญหาส่วนใหญ่ที่ไม่สามารถแก้ไขกันเองได้นั้น ชาวบ้านจะพากันไปที่วัดเพื่อให้เจ้าอาวาสหรือ
พระช่วยแก้ปัญหา และอีกแบบหนึ่ง คือ จะมีคนที่มีลักษณะเด่น ๆ เช่น จริ่งใจ นักเลง โบราณ
ซื่อสัตย์ ชาวบ้านจึงยกให้เป็นคนคอยดูแลทุกข์สุขของคนในชุมชน

ต่อมามีการปกครองรูปแบบ “นายบ้าน” ซึ่งเป็นศูนย์กลางโดยยึดระบบเครือญาติ
เป็นส่วนใหญ่ ใครมีญาติมากมีที่ทางเยอะบวกกับความศรัทธาของชาวบ้านก็จะได้เป็นผู้นำหรือ
เป็นนายบ้าน มีบทบาทหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยชาวบ้านจะช่วยกันดูแล
ตนเองก่อน เมื่อมีปัญหาเดือดร้อนที่แก้ไขไม่ได้ก็จะให้นายบ้านคอยช่วยเหลือดูแลแก้ไข (วิสันต์
พิจาณ, สัมภาษณ์, 2556)

หลังจากนั้นเมื่อเริ่มมีพระราชบัญญัติการปกครองท้องถิ่น (พ.ศ. 2457) จึงมีการปรับเปลี่ยน
มาเป็นการปกครองที่มีรูปแบบมากขึ้น คือ เริ่มมีขุนเป็นหัวหน้าในการปกครอง ต่อมาการปกครอง

ท้องถิ่นที่เริ่มเข้ามาในสมัยปี พ.ศ. 2489 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เริ่มมีบทบาทดูแลมากขึ้น เริ่มมีการแบ่งแยก แยกออกเป็นพรรคเป็นพวก เริ่มมีอิทธิพลเข้ามาในหมู่บ้าน จากการปกครองโดยขุนก็เปลี่ยนมาเป็นระบบ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยมี การแบ่งพื้นที่ออกเป็น 10 หมู่บ้าน

เมื่อปี พ.ศ. 2540 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เริ่มก่อตั้งขึ้นและมีบทบาทในการปกครองมากขึ้น จากการทำงานใกล้ชิดประชาชนและดูแลประชาชนในทุกด้าน ชาวบ้านจึงให้ความสำคัญรวมตัวเป็นกลุ่มก้อนให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างดี แต่ในปัจจุบันยังไม่มี การจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนเพียงแต่ได้มีการพูดคุยกันไว้บ้างแล้ว ถึงจะยังไม่มีการจัดตั้งก็ยังคงมีการใช้วัด โรงเรียน สโมสรสุขภาพประจำตำบล โรงเรียน และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมและขับเคลื่อนในการพัฒนาเพื่อความเป็นอยู่ร่วมกัน (องค์การบริหารส่วนตำบลตะกาดเจ้า, ออนไลน์, ม.ป.ป.)

ตำบลตะกาดเจ้ามีโรงเรียนระดับประถมศึกษา (อนุบาล-ประถมศึกษา 6) จำนวน 3 แห่ง คือ โรงเรียนวัดตะกาดเจ้า โรงเรียนบ้านสังข์ทอง และ โรงเรียนวัดเขมหนู โรงเรียนประถมศึกษา ขยายโอกาส จำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนวัดหนองคัน (ใจ พิตยาการ) มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตะกาดเจ้า การศึกษานอกระบบ โรงเรียนอำเภอท่าใหม่ ในเขตตำบลตะกาดเจ้า 1 แห่ง ตั้งอยู่ในบริเวณวัดหนองคัน ซึ่งเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน และประชาชน นักเรียนส่วนใหญ่เรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ และนิยมไปเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองท่าใหม่ อำเภอท่าใหม่ และเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี อำเภอเมืองจันทบุรี

ชุมชนตำบลตะกาดเจ้ามีกิจการค้าและบริการส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก ประเภทของใช้เบ็ดเตล็ดและของจำเป็นส่วนใหญ่ มีโรงแรม และรีสอร์ท จำนวน 5 แห่ง มีปั้มน้ำมัน ขนาดเล็กจำนวน 4 แห่ง มีโรงสีจำนวน 2 แห่ง โรงงานแกะปู แกะหอย จำนวน 1 แห่ง โรงงานพริกไทย จำนวน 1 แห่ง การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น กุ้งกุลาดำ ปลาเก๋า ปลากะพง เป็นต้น การประมง รับจ้างแกะหอยนางรม ทำนา และสวนยางพารา เพาะปลูก ได้บ้างบางส่วน พื้นที่การเกษตรทั้งหมด 3,347ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 12.42 (พื้นที่ในตำบลมีทั้งหมด 26,938 ไร่) คราวเรือนเกษตรกรรมทั้งหมด 792 คราวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 40 (จำนวน คราวเรือนทั้งหมด 1,988 คราวเรือน)

หน่วยธุรกิจในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. โรงแรมและรีสอร์ท จำนวน 5 แห่ง
2. ปั้มน้ำมัน จำนวน 8 แห่ง
3. โรงสี จำนวน 2 แห่ง
4. โรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 2 แห่ง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
P	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
F	แทน	ค่าสถิติแจกแจง
MS	แทน	Mean Squares
SS	แทน	ค่า Sum of Squares
Df	แทน	ค่า Degree of Freedom
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานจากการสำรวจแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตอำเภอตะกาดเง้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลตะกาดเง้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานจากการสำรวจแบบสอบถาม

ตาราง 3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ (n = 375)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	208	55.50
หญิง	167	44.50
รวม	375	100.00

จากตาราง 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.50 ส่วนเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 44.50

ตาราง 4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ (n = 375)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 – 60 ปี	362	96.50
มากกว่า 60 ปี	13	3.50
รวม	375	100.00

จากตาราง 4 พบว่าพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างของคนในตำบลตะกาดเจ้าโดยใช้เกณฑ์อายุ 60 ปี กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีอายุ 18 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 96.50 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 60 ปี หรือนิยามได้ว่าเป็นผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 3.50

ตาราง 5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา (n = 375)

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	13	3.50
ประถมศึกษา	145	38.70
มัธยมศึกษาตอนต้น	90	24.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย	63	16.80
ปวช.	11	2.90
ปวส.	22	5.90
ปริญญาตรี	31	8.30
รวม	375	100.00

จากตาราง 5 พบว่าชนชั้นส่วนใหญ่ของคนในตำบลตะกาดเจ้าเป็นชนชั้นกลาง คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช. และ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 49.60 ในขณะที่เดียวกันก็จะมีชนชั้นฐานราก คือ ผู้ที่ไม่ได้เรียน และประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 42.20 แต่ถ้าพิจารณาชนชั้นสูง คือ ระดับปริญญาตรี จะมีแค่ร้อยละ 8.30

การที่คนในตำบลตะกาดเจ้าที่ศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีจำนวนน้อย เนื่องจากเมื่อศึกษาจบภาคบังคับแล้วในชุมชนมีงานรองรับ ไม่ว่าจะเป็น การทำนา ทำสวน ทำไร่ หรือ ทำประมง ทำให้ไม่สนใจที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

ตาราง 6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ (n = 375)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ว่างงาน	16	4.30
เกษตรกร	114	30.40
รับจ้างทั่วไป	65	17.30
ธุรกิจส่วนตัว	90	24.00
ลูกจ้างราชการ/พนักงานเอกชน	43	11.50
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	16	4.30
อาชีพอิสระ	31	8.30
รวม	375	100.00

จากตาราง 6 เมื่อใช้เกณฑ์เรื่องอาชีพเป็นหลักจะพบว่า ชนชั้นส่วนใหญ่ของคนในตำบล ตะกาดแก้วเป็นชนชั้นกลาง คือ เกษตรกร ลูกจ้างราชการ/พนักงานเอกชน และอาชีพอิสระ คิดเป็น ร้อยละ 50.20 ในขณะที่เดียวกันก็จะมีชนชั้นสูง คือ ผู้ที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว และ ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 28.30 แต่ถ้าพิจารณาชนชั้นฐานราก คือรับจ้างทั่วไป และผู้ว่างงานจะมีเพียง ร้อยละ 21.60

ตาราง 7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (n = 375)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
0 – 5,000 บาท	37	9.90
5,001 – 10,000 บาท	172	45.90
10,001 – 20,000 บาท	136	36.30
20,001 บาทขึ้นไป	30	8.00
รวม	375	100.00

จากตาราง 7 หากพิจารณาความเป็นชนชั้นทางด้านรายได้ของคนในตำบลตะกาดแก้ว พบว่าเมื่อแบ่งเป็น ชนชั้นฐานราก ชนชั้นกลาง และชนชั้นสูง ชนชั้นฐานราก ได้แก่ รายได้ไม่เกิน

10,000 บาท คิดเป็น ร้อยละ 55.80 ในขณะที่ชนชั้นกลาง ได้แก่ รายได้ไม่เกิน 20,000 บาท คิดเป็น ร้อยละ 36.30 แต่ชนชั้นสูง ได้แก่ รายได้เกิน 20,000 บาทขึ้นไป มีเพียง ร้อยละ 8.00

เมื่อพิจารณาความเป็นชนชั้นทั้งด้านการศึกษา อาชีพ และรายได้ จากตาราง 4-6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างคนในตำบลตะกาดเง้า ส่วนใหญ่จะเป็นชนชั้นกลาง รองลงมา คือ ชนชั้นฐานราก และชนชั้นสูง เป็นส่วนน้อย

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลตะกาดเง้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน (n = 375)

ด้าน	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การทุจริตในการรณรงค์หาเสียง	2.58	0.99	การรับรู้ในระดับปานกลาง	1
2. การทุจริตในการซื้อ ขายเสียง	2.45	0.95	การรับรู้ในระดับน้อย	2
3. การทุจริตในการลงคะแนนเสียง	1.89	0.62	การรับรู้ในระดับน้อย	3
รวม	2.30	0.85	การรับรู้ในระดับน้อย	

จากตาราง 8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตะกาดเง้า มีการรับรู้และรู้จักรูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านในระดับน้อยโดยภาพรวม ($\bar{x} = 2.30$) และเมื่อพิจารณาในรายด้าน ซึ่งมีอยู่ 3 ด้าน ก็จะพบว่า การทุจริตในการรณรงค์หาเสียง มีการรับรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.58$) ส่วนการทุจริตในการซื้อ ขายเสียง ($\bar{x} = 2.45$) และการทุจริตในการลงคะแนนเสียง ($\bar{x} = 1.89$) มีการรับรู้ในระดับน้อย

การที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตะกาดเง้ามีการรับรู้และรู้จักรูปแบบกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านในการรณรงค์หาเสียงมากกว่าการซื้อ ขายเสียง และการลงคะแนนเสียง เนื่องจากการรณรงค์หาเสียงเป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างเปิดเผยเป็นวงกว้างในที่สาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการทำบุญกับวัดหรือการให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน

ถ้าเปรียบเทียบกับ การทุจริตในการซื้อ ขายเสียง และการลงคะแนนเสียง ซึ่งจะเป็นการทำเฉพาะกลุ่มหรือเป็นความลับเป็นเรื่องวงในไม่เป็นที่เปิดเผยให้คนนอกได้รับรู้ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้และรู้จักรูปแบบและกระบวนการทุจริตในทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการทุจริตในการรณรงค์หาเสียง (n = 375)

ประเด็น	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนเพื่อหวังคะแนนเสียงผู้ปกครอง	2.44	0.89	การรับรู้ในระดับน้อย	8
2. การทำบุญกับวัดเพื่อหวังคะแนนเสียงกับชาวบ้าน	2.53	0.91	การรับรู้ในระดับปานกลาง	7
3. การทำโครงการพัฒนาเพื่อแลกคะแนนเสียง	2.32	0.92	การรับรู้ในระดับน้อย	9
4. การทำโครงการจัดอบรมเพื่อหวังคะแนนเสียง	2.27	0.87	การรับรู้ในระดับน้อย	10
5. การจัดแข่งขันกีฬาเพื่อหวังคะแนนเสียง	2.87	1.16	การรับรู้ในระดับปานกลาง	4
6. การจัดเลี้ยงเพื่อหาคะแนนเสียง	3.10	1.22	การรับรู้ในระดับปานกลาง	3
7. การเปิดบัญชีที่ร้านค้าเพื่อบริการฟรีแก่ชาวบ้าน	2.08	0.78	การรับรู้ในระดับน้อย	12
8. การแจกเงินรายบุคคลเพื่อซื้อเสียง	3.30	1.25	การรับรู้ในระดับปานกลาง	1
9. การแจกเงินซื้อเสียงทั้งครอบครัว	3.18	1.20	การรับรู้ในระดับปานกลาง	2
10. การแจกสิ่งของรายบุคคล	2.79	1.11	การรับรู้ในระดับปานกลาง	5
11. การแจกสิ่งของแก่ครอบครัว	2.63	1.01	การรับรู้ในระดับปานกลาง	6
12. การขายสินค้าแก่ชาวบ้านในราคาถูก	2.21	0.85	การรับรู้ในระดับน้อย	11
13. การแจกวัสดุให้นำไปสร้างสาธารณะประโยชน์	1.93	0.71	การรับรู้ในระดับน้อย	13
รวม	2.58	0.99	การรับรู้ในระดับปานกลาง	

จากตาราง 9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตะกาดเจ้า มีการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการทุจริตในการรณรงค์หาเสียง ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.58$) ถ้าพิจารณาเป็นรายประเด็น โดยแบ่งเป็นระดับปานกลาง และระดับน้อย ระดับปานกลาง มี 7 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้

1. ประเด็นการแจกเงินรายบุคคลเพื่อซื้อเสียง ($\bar{x} = 3.30$)
2. การแจกเงินซื้อเสียงทั้งครอบครัว ($\bar{x} = 3.18$)
3. การจัดเลี้ยงเพื่อหาคะแนนเสียง ($\bar{x} = 3.10$)
4. การจัดแข่งขันกีฬาเพื่อหวังคะแนนเสียง ($\bar{x} = 2.87$)
5. การแจกสิ่งของรายบุคคล ($\bar{x} = 2.79$)
6. การแจกสิ่งของแก่ครอบครัว ($\bar{x} = 2.63$)
7. การทำบุญกับวัดเพื่อหวังคะแนนเสียงกับชาวบ้าน ($\bar{x} = 2.53$)

ส่วนระดับน้อยมี 6 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้

1. การให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน ($\bar{x} = 2.44$)
2. การทำโครงการพัฒนาเพื่อแลกคะแนนเสียง ($\bar{x} = 2.32$)
3. การทำโครงการจัดอบรมเพื่อหวังคะแนนเสียง ($\bar{x} = 2.27$)
4. การขายสินค้าแก่ชาวบ้านในราคาถูก ($\bar{x} = 2.21$)
5. การเปิดบัญชีที่ร้านค้าเพื่อบริการฟรีแก่ชาวบ้าน ($\bar{x} = 2.08$)
6. การแจกวัสดุให้นำไปสร้างสาธารณประโยชน์ ($\bar{x} = 1.93$)

ที่ผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน เนื่องจากการวางแผนและประสานความร่วมมือในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน ซึ่งส่วนใหญ่จะวางแผนเป้าหมายไปที่การทำบุญกับวัดด้วยเป็นสถานที่ที่คนในตำบลรู้จักและไปทำกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ ประกอบกับสังคมไทยเป็นสังคมคนพุทธยกย่องผู้ทำบุญทำนุบำรุงพระศาสนาว่าเป็นคนดีเป็นที่นับหน้าถือตาของคนในสังคม จึงทำให้ผู้สมัครมักไปหาเสียงและช่วยเหลือในกิจการต่าง ๆ ของวัดเพื่อหวังคะแนนเสียงกับชาวบ้าน

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการทุจริตในการซื้อ ขายเสียง ($n = 375$)

ประเด็น	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การเสนอเงื่อนไขที่จะพัฒนาหมู่บ้าน	2.88	1.08	การรับรู้ในระดับปานกลาง	2
2. การเล่นพนันผู้สมัคร	3.36	1.22	การรับรู้ในระดับปานกลาง	1
3. การใช้บัตรผี	1.96	0.85	การรับรู้ในระดับน้อย	5
4. การซื้อตัวผู้สมัคร	2.00	0.74	การรับรู้ในระดับน้อย	4
5. การซื้อหัวคะแนนของกลุ่มแข่ง	2.06	0.86	การรับรู้ในระดับน้อย	3
รวม	2.94	1.43	การรับรู้ในระดับปานกลาง	

จากตาราง 10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตะกาดเจ้ามีการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการทุจริตในการซื้อ ขายเสียง ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) ถ้าพิจารณาเป็นรายประเด็นโดยแบ่งเป็น ระดับปานกลาง และระดับน้อย ระดับปานกลาง มี 2 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้

1. การเล่นพนันผู้สมัคร ($\bar{X} = 3.36$)
2. การเสนอเงื่อนไขที่จะพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{X} = 2.88$)

ส่วนระดับน้อย มี 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้

1. การซื้อหัวคะแนนของกลุ่ม ($\bar{X} = 2.06$)
2. การซื้อตัวผู้สมัคร ($\bar{X} = 2.00$)
3. การใช้บัตรผี ($\bar{X} = 1.96$)

ที่ผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน เนื่องจากการเสนอเงื่อนไขที่เป็นที่รับรู้มาก - น้อยต่างกัน (การปล่อยข่าว) การเล่นพนันผู้สมัคร และการเสนอเงื่อนไขที่จะพัฒนาหมู่บ้าน เป็นการรับรู้ในวงกว้างทั่วไป แต่การซื้อหัวคะแนนของกลุ่ม การซื้อตัวผู้สมัคร และการใช้บัตรผี เป็นภาพพจน์ที่อันตรายมักจะรู้กันเองในวงในของผู้สมัครทั้งยังเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีในสายตาของประชาชนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อจิตใจลงคะแนนได้

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการทุจริตในการลงคะแนนเสียง (n = 375)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การทำรายชื่อซ้ำซ้อน	2.30	0.83	การรับรู้ในระดับน้อย	1
2. การทำชื่อตกจากทะเบียนบ้าน	1.92	0.65	การรับรู้ในระดับน้อย	4
3. การสอดใส่คะแนนก่อนเปิดหีบ	1.75	0.50	การรับรู้ในระดับน้อย	7
4. การสอดใส่คะแนนระหว่างลงคะแนน	1.75	0.50	การรับรู้ในระดับน้อย	8
5. การดัดคะแนนก่อนปิดหีบ	1.77	0.55	การรับรู้ในระดับน้อย	6
6. การแกงอ่านคะแนนผิด	1.80	0.56	การรับรู้ในระดับน้อย	5
7. การทำบัตรเสีย	1.97	0.80	การรับรู้ในระดับน้อย	2
8. การลงและรวมคะแนนผิด	1.93	0.64	การรับรู้ในระดับน้อย	3
รวม	1.89	0.62	การรับรู้ในระดับน้อย	

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตะกาดเก่า มีการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการทุจริตในการลงคะแนนเสียง ในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X} = 1.89$) เรียงลำดับดังนี้

1. การทำรายชื่อซ้ำซ้อน ($\bar{X} = 2.30$)
2. การทำบัตรเสีย ($\bar{X} = 1.97$)
3. การลงและรวมคะแนนผิด ($\bar{X} = 1.93$)
4. การทำชื้อตจากทะเบียนบ้าน ($\bar{X} = 1.92$)
5. การแกล้งอ่านคะแนนผิด ($\bar{X} = 1.80$)
6. การดัดคะแนนก่อนปิดหีบ ($\bar{X} = 1.77$)
7. การสอดใส่คะแนนก่อนเปิดหีบ ($\bar{X} = 1.75$)
8. การสอดใส่คะแนนระหว่างลงคะแนน ($\bar{X} = 1.75$)

การที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้การทุจริตในการลงคะแนนเสียง ในระดับน้อย เนื่องจากการทุจริตในวงแคบรู้จักกันเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรรมการเลือกตั้ง และผู้สมัครเท่านั้น เช่น การทุจริตระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับกรรมการเลือกตั้งคือ การทำรายชื่อซ้ำซ้อน การทำชื้อตจากทะเบียนบ้าน การทุจริตระหว่างผู้สมัครกับกรรมการเลือกตั้งคือ การทำบัตรเสีย การลงและรวมคะแนนผิด การแกล้งอ่านคะแนนผิด การดัดคะแนนก่อนปิดหีบ การสอดใส่คะแนนก่อนเปิดหีบ และการสอดใส่คะแนนระหว่างลงคะแนน เป็นการทุจริตเฉพาะกลุ่มที่ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ เป็นความลับหากเกิดการร้องเรียนจะถูกลงโทษทั้งผู้สมัครและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลตะกาดเก่า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยภาพรวม ($n = 375$)

ด้าน	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร	3.00	1.01	การมีผลในระดับปานกลาง	2
2. การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง	2.61	1.02	การมีผลในระดับปานกลาง	3
3. สังคมประกิต	3.37	0.91	การมีผลในระดับปานกลาง	1
รวม	2.99	0.98	การมีผลในระดับปานกลาง	

จากตาราง 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตะกาดเก่าเห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้น มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) ทั้งในภาพรวมและในรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน ตามลำดับดังนี้

1. ด้านสังคมประภคิต ($\bar{x} = 3.37$)
2. ด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสาร ($\bar{x} = 3.00$)
3. ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ($\bar{x} = 2.61$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสาร (n = 375)

ช่องทาง	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	3.04	0.95	การมีผลในระดับปานกลาง	4
2. ญาติสนิท	3.58	0.97	การมีผลในระดับมาก	1
3. หัวคะแนน	3.40	1.07	การมีผลในระดับปานกลาง	2
4. วิทยู	2.35	0.95	การมีผลในระดับปานกลาง	6
5. เพื่อนบ้าน	3.22	1.05	การมีผลในระดับปานกลาง	3
6. โทรทัศน์	2.41	1.09	การมีผลในระดับปานกลาง	5
รวม	3.00	1.01	การมีผลในระดับปานกลาง	

จากตาราง 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตะกาดเจ้า ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลางในภาพรวม ($\bar{x} = 3.00$) หากดูตามรายช่องทาง แบ่งเป็นการมีผลในระดับมาก และการมีผลในระดับปานกลาง การมีผลในระดับมากคือ ญาติสนิท ($\bar{x} = 3.58$) การมีผลในระดับปานกลางมี 5 ช่องทาง เรียงลำดับดังนี้

1. หัวคะแนน ($\bar{x} = 3.40$)
2. เพื่อนบ้าน ($\bar{x} = 3.22$)
3. สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.04$)
4. โทรทัศน์ ($\bar{x} = 2.41$)
5. วิทยู ($\bar{x} = 2.35$)

ช่องทางการรับรู้ข่าวสารที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านของคนในตำบลตะกาดเจ้ามากที่สุดคือ จากญาติ เนื่องจากชุมชนตำบลตะกาดเจ้ายังมีวิถีชีวิตแบบการโยงญาติ (ระบบเครือญาติ) ใครที่มีญาติมากก็จะได้รับคะแนนเสียงมากด้วย ส่วนหัวคะแนน หรือเพื่อนบ้านจะมีผลปานกลาง และสื่อต่าง ๆ จะมีผลน้อยที่สุด

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง (n = 375)

รูปแบบ	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. แผ่นพับ	3.39	1.06	การมีผลในระดับปานกลาง	1
2. หนังสือพิมพ์	2.21	0.91	การมีผลในระดับน้อย	5
3. วิทยู	2.33	0.99	การมีผลในระดับน้อย	4
4. หอกระจายข่าว	2.75	0.99	การมีผลในระดับปานกลาง	2
5. โทรทัศน์	2.37	1.15	การมีผลในระดับน้อย	3
รวม	2.61	1.02	การมีผลในระดับปานกลาง	

จากตาราง 14 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตะกาดแก้ว ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.61$) แต่หากพิจารณาเป็นรายประเด็นแบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ระดับปานกลาง มี 2 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้

1. แผ่นพับ ($\bar{x} = 3.39$)
 2. หอกระจายข่าว ($\bar{x} = 2.75$)
- ระดับน้อยมี 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้
1. โทรทัศน์ ($\bar{x} = 2.37$)
 2. วิทยู ($\bar{x} = 2.33$)
 3. หนังสือพิมพ์ ($\bar{x} = 2.21$)

การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ประเด็นแผ่นพับ และหอกระจายข่าว ที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน มากกว่าประเด็นอื่น เนื่องจากแผ่นพับ ผู้สมัครนิยมจัดทำกันเองโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่ารูปแบบอื่น และหอกระจายข่าว ส่วนมากจะอยู่ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่อยู่แล้วสามารถประชาสัมพันธ์ข่าวสารการเลือกตั้งให้ประชาชนทราบโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่สื่ออื่น ๆ จะเสียค่าใช้จ่ายมากและประชาชนไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านสังคมประกิต (n = 375)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. เครือข่ายการรู้จักคนในชุมชน	3.13	0.87	การมีผลในระดับปานกลาง	2
2. ประสบการณ์การเข้าร่วมการเลือกตั้ง	3.62	0.95	การมีผลในระดับมาก	1
รวม	3.37	0.91	การมีผลในระดับปานกลาง	

จากตาราง 14 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านสังคมประกิต ของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตะกาดเจ้า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) แต่หากพิจารณาเป็นรายประเด็นแบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ ระดับมาก และปานกลาง ระดับมาก คือ ประเด็นประสบการณ์การเข้าร่วมการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.62$) ส่วนปานกลาง คือ ประเด็นเครือข่ายการรู้จักคนในชุมชน ($\bar{X} = 3.13$)

ประสบการณ์การเข้าร่วมการเลือกตั้ง มีผลมากกว่า เนื่องจากเมื่อประชาชนมีประสบการณ์สามารถรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้มากกว่าเครือข่ายการรู้จักคนในชุมชน คือ รับรู้ด้วยประสบการณ์ตนเองย่อมมีผลมากกว่ารับรู้จากคนอื่น

จากการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้ใหญ่บ้านท่านหนึ่งในพื้นที่ตำบลตะกาดเจ้า (ผู้ใหญ่ ก นามสมมุติ. สัมภาษณ์. 2556) ได้พูดถึงรูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านว่า การที่มาลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านนั้น เพราะชอบการเมืองท้องถิ่นมานานแล้วตั้งใจจะช่วยเหลือสังคมช่วยเหลือชาวบ้าน และก็มีเวลาว่างพอสมควรงานส่วนตัวไม่ยุ่งเท่าไรคิดว่าได้เป็นแล้วจะทำงานได้ดี และในการเลือกตั้งที่ผ่านมาที่แรกก็คิดว่าจะไม่ต้องใช้เงินเพราะมีญาติเยอะมีพรรคพวกเยอะ แต่พอใกล้จะเลือกตั้งชักไม่ค่อยมั่นใจกลัวจะไม่ได้ เพื่อความมั่นใจจึงต้องจ่ายเงินซื้อเสียงบ้างซื้อเฉพาะจุดที่ไม่ใช่ญาติเราหรือพรรคพวกของเรา โดยให้หวัคเนนเป็นคนออกไปสำรวจจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งว่าแต่ละบ้านมีจำนวนเท่าไร จ่ายเงินซื้อเสียงคนละ 1,000 บาท โดยออกจ่ายเงินช่วงกลางวันก่อนลงคะแนน 1 วัน เพราะคิดว่าถ้าจ่ายช่วงกลางคืนหรือคืนหมาหอนฝ่ายตรงข้ามจะคอยมาตรวจสอบและรู้ความเคลื่อนไหวและการซื้อเสียง ก็ได้ผลคือเป็นฝ่ายชนะการเลือกตั้งในครั้งนั้น

จากการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านท่านหนึ่งในพื้นที่ตำบลตะกาดเจ้า ที่แพ้การเลือกตั้ง (นาย ข นามสมมุติ. สัมภาษณ์. 2556) ได้พูดถึงรูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านว่า ตอนลงสมัครรับเลือกตั้งก็มีความมั่นใจมากมีญาติเยอะพวกเยอะ

ตอนหาเสียงมีเสียงตอบรับดีมาก แต่เมื่อใกล้ถึงวันลงคะแนนก็รู้ว่าทางคู่แข่งมีการใช้เงินซื้อเสียงแต่ก็คิดว่าเงินซื้อไม่ได้ทุกคน อาจจะเสียเงินฟรีเลยไม่ได้ใช้เงินซื้อเสียงคิดว่าสู้ได้ แต่พอนับคะแนนเสร็จจึงรู้ว่าแพ้เพราะเงิน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 5 นี้ จะแบ่งหัวข้อการเสนอออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อรูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2551 ในเขตตำบลตะกาดเจ้า อำเภอน้ำใหม่ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อรูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในตำบลตะกาดเจ้า อำเภอน้ำใหม่ จังหวัดจันทบุรี

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในการรับรู้ของประชาชน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลตะกาดเจ้า อำเภอน้ำใหม่ จังหวัดจันทบุรี สรุปผลได้ดังนี้

ข้อค้นพบข้อที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตะกาดเจ้า มีการรับรู้และรู้จักรูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านในระดับน้อย โดยภาพรวม และเมื่อพิจารณาในรายด้าน ซึ่งมีอยู่ 3 ด้าน ก็จะพบว่าการทุจริตในการรณรงค์หาเสียง มีการรับรู้ในระดับปานกลาง ส่วนการทุจริตในการซื้อ ขายเสียง และการทุจริตในการลงคะแนนเสียง มีการรับรู้ในระดับน้อย การที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตะกาดเจ้า มีการรับรู้และรู้จักรูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านในการรณรงค์หาเสียงมากกว่าการซื้อ ขายเสียง และการลงคะแนนเสียง เนื่องจากการรณรงค์หาเสียงเป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างเปิดเผยเป็นวงกว้างในที่สาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการทำบุญกับวัดหรือการให้ทุนการศึกษา

แก่เด็กนักเรียน ถ้าเปรียบเทียบกับทฤษฎีในการซื้อ ขายเสียง และการลงคะแนนเสียง ซึ่งจะเป็น การทำเฉพาะกลุ่มหรือเป็นความลับเป็นเรื่องวงในไม่เป็นที่เปิดเผยให้คนนอกได้รับรู้ จึงทำให้กลุ่ม ตัวอย่างมีการรับรู้และรู้จักรูปแบบและกระบวนการทฤษฎีในทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับน้อย

ข้อค้นพบข้อที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชน ในเขตตำบลตะกาดเจ้าเห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทฤษฎีเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้น มีผลในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและในรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านสังคมประภคิต ด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสาร และด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ปัจจัยที่มี ผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทฤษฎีเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านช่องทางการรับรู้ ข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตะกาดเจ้า อยู่ในระดับปานกลางในภาพรวม หากดู ตามรายช่องทางแบ่งเป็นมีผลในระดับมาก และมีผลในระดับปานกลาง การมีผลในระดับมาก คือ ญาติสนิท การมีผลในระดับปานกลางมี 5 ช่องทาง เรียงลำดับดังนี้

1. หัวคะแนน
2. เพื่อนบ้าน
3. สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
4. โทรทัศน์
5. วิทยู

ช่องทางการรับรู้ข่าวสารที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทฤษฎีเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของคนในตำบลตะกาดเจ้ามากที่สุด คือ จากญาติ เนื่องจากชุมชนตำบลตะกาดเจ้ายังมีวิถี ชีวิตแบบการโยงญาติ (ระบบเครือญาติ) ใครที่มีญาติมากก็จะได้รับคะแนนเสียงมากด้วย ส่วนหัวคะแนน หรือเพื่อนบ้านจะมีผลปานกลาง และสื่อต่าง ๆ จะมีผลน้อยที่สุด

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทฤษฎีเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง แต่หากพิจารณาเป็นรายประเด็นแบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ระดับปานกลาง มี 2 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้

1. แผ่นพับ
2. หอกระจายข่าว

ระดับน้อยมี 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้

1. โทรทัศน์
2. วิทยู
3. หนังสือพิมพ์

การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ประเด็นแผ่นพับ และหอกระจายข่าว ที่มีผลต่อการรับรู้ รูปแบบและกระบวนการทฤษฎีเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน มากกว่าประเด็นอื่น เนื่องจากแผ่นพับ

ผู้สมัครนิยมจัดทำกันเองโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่ารูปแบบอื่น และหอกระจายข่าว ส่วนมากจะอยู่ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่อยู่แล้วสามารถประชาสัมพันธ์ข่าวสารการเลือกตั้งให้ประชาชนทราบโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่สื่ออื่น ๆ จะเสียค่าใช้จ่ายมากและประชาชนไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร และปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านเครือข่ายชุมชนและประสบการณ์การเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก และปานกลาง ระดับมากคือประเด็นประสบการณ์การเข้าร่วมการเลือกตั้ง ส่วนปานกลางคือประเด็นเครือข่ายการรู้จักคนในชุมชน ประสบการณ์การเข้าร่วมการเลือกตั้ง มีผลมากกว่า เนื่องจากเมื่อประชาชนมีประสบการณ์มากก็สามารถรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้มากกว่าเครือข่ายการรู้จักคนในชุมชน คือ รับรู้ด้วยประสบการณ์ตนเองย่อมมีผลมากกว่ารับรู้จากคนอื่น

อภิปรายผลการศึกษา

ในการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาบทที่ 2 คือ ผลการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในการรับรู้ของประชาชน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลตะกาดแก้ว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ในภาคนี้พันธนี้ถือเป็นข้อค้นพบใหม่ในเบื้องต้นที่ยังไม่มีการศึกษาในประเทศไทยโดยตรง

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตะกาดแก้ว มีการรับรู้และรู้จักรูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านในการรณรงค์หาเสียงมากกว่าการซื้อ ขายเสียงและการลงคะแนนเสียง หากมองถึงปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสารมากที่สุด คือ จากญาติ ส่วนการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งที่มีผลมากที่สุด คือ แผ่นพับ และประสบการณ์การเข้าร่วมการเลือกตั้งมีผลมากกว่าเครือข่ายการรู้จักคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้ง

1. ฐานเศรษฐกิจของผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีสุขภาพทางการเงินอย่างหนึ่งว่า ถ้าอยากจะเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน “หากไม่มีเงิน ก็ต้องมีมวลชน” ดังนั้น ฐานะทางเศรษฐกิจที่จะมีถึงระดับเป็นฐานให้กับการลงเล่นการเมืองนั้น นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งขาดทีเดียว หากผู้สมัครเป็นคนรวยและรวยถึงขั้นให้คนอื่นพึ่งพาทางการเงินได้ ซึ่งภาษาทางการเมืองเรียกว่า “หิ้วคนอื่นได้” ย่อมจะทำให้มีโอกาสก้าวสู่ตำแหน่งการเมืองที่สูงกว่าระดับการเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านธรรมดา

ดังนั้น ผู้สมัครกำนันผู้ใหญ่บ้าน ประเภทรวยและหิ้วคนอื่นได้นี้ ย่อมมีโอกาสก้าวขึ้นเป็นผู้นำได้สูงและหรือมีความคาดหวังสูงในการลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน

กลายเป็นทั้งตำแหน่งและทั้งบันไดที่จะก้าวสูงขึ้นไป ดังนั้น ผู้ลงสมัครประเภทนี้มักจะยอมแพ้ เลือกลงไม่ได้และจะทุ่มสุดตัวหากมีคู่แข่งที่สู้กันขึ้นมา และผลของการทุ่มและสู้สุดตัวนี้เอง ก็จะทำให้เกิดการทุจริตเลือกตั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นบุคคลประเภท “หมาหลงถิ่น” หรือ “หมาจรถิ่น” ที่นิยมเรียกกัน ในทางการเมืองสำหรับบุคคลที่มีฐานมวลชนไม่กว้างและมั่นคงอยู่เป็นพื้นฐาน โอกาสทางทุจริตถึงขนาดลงมือซื้อเสียงก็ย่อมจะมีมาก

ความต่างระหว่างการเป็นนายทุนทุ่มเองกับการเป็นบุคคลที่คอยการหนุนช่วยจากผู้อื่น นอกจากจะแตกต่างกันในเชิงอิสรภาพของพฤติกรรมการเมืองแล้ว ยังแตกต่างกันในเรื่องโอกาสการใช้เงินต่อสู้หาเสียงอีกด้วย ทั้งนี้เพราะการพึ่งจุมกคนอื่นหายใจยอมไม่สะดวกคล่องตัวเป็นธรรมดา และทำให้ผู้ลงสมัครก้านันผู้ใหญ่บ้าน ประเภทนี้พลาดโอกาสการได้รับการเลือกตั้งไปมากเพราะมีสายป่านสั้นหรือมีกระสุนจำกัด ดังนั้น หากจะทำการทุจริตซื้อเสียงในช่วงปลายฤดูรณรงค์ โดยเฉพาะช่วงที่จำเป็นต้องโรมรันพันตูกับคู่แข่งแล้วผู้ลงสมัครก้านันผู้ใหญ่บ้าน ประเภทนี้จุมกคนอื่นหายใจนี้ อาจจะทำการทุจริตซื้อเสียงไม่ได้หรือไม่ได้เต็มที่ เพราะสายป่านที่มีหรือที่เขาให้ไว้ได้หมดไปเสียก่อนนั่นเอง

การหนุนช่วย ส.ส. จากตัวองค์กรพรรคก็ดีและจากมวลชนทั่วไปที่บริจาคก็ดี นับว่าเป็นแบบตะวันตกหรือสากล ที่มีกองทุนส่วนรวมสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรคแต่ยังเป็นองค์กรบุคคลที่เกาะกันเป็นกลุ่มพวกแบบ “มุ้งเล็ก” ใน “มุ้งใหญ่” ที่อาศัยการช่วยเหลือในกลุ่มพวกและอาศัยวิธีการเรียกรับหรือ “ไต่ขี้” กับคนมีสตางค์ในพรรคหรือนายทุนพรรคเป็นหลักอยู่ ดังนั้น การหนุนช่วยในนามส่วนรวมขององค์กรพรรคจึงอ่อนแอและแทบจะไม่มีเลยในบางพรรค

การมีหรือไม่มีพลังทางการเงินของพรรคการเมืองไทยจึงไม่ได้อยู่ที่ตัวพรรคแต่จะอยู่ที่ตัวจำนวนและขนาดของนายทุนที่เข้าสังกัดอยู่ในพรรคเป็นด้านหลัก ส่วนการหนุนช่วยทางการเงินจากมวลชนทั่วไปนั้น ก็ยังเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยจะเกิดขึ้นอีกเช่นกัน ทั้งนี้เพราะพรรคการเมืองไทยไม่ได้เป็นพรรคมวลชน ขาดและห่างการสนับสนุนจากมวลชน แม้แต่สมาชิกของพรรคเองก็มักไม่ได้ช่วยเหลือพรรค สมาชิกโดยส่วนใหญ่มักถูกล่าซื้อเข้ามาเป็นสมาชิกในขั้นตอนจดทะเบียนพรรคและก็ไม่ได้จ่ายค่าสมาชิกและต่ออายุสมาชิกอย่างถูกต้อง ดังนั้น การหนุนช่วยทางการเงินจากมวลสมาชิกทั้งปวงจึงเป็นเรื่องที่ไม่เกิดหรือแทบไม่เกิดขึ้นในกรณีของพรรคการเมืองไทยปัจจุบัน

2. ฐานการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การมีหรือไม่มีฐานการเมืองนั้น หมายถึง การมีหรือไม่มีตำแหน่งและประสบการณ์ทางการเมืองระดับต่าง ๆ มาก่อน ซึ่งประสบการณ์และตำแหน่งทางการเมืองที่มีหรือเคยมีนี้ นอกจากจะสะท้อนถึงทักษะทางการเมืองแล้วยังเป็นตัวชี้แสดงส่วนหนึ่งว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งจะมีโอกาสแพ้หรือชนะมากกว่า เพราะสามารถดูได้จากฐานคะแนนนิยมเดิมหรือดูได้จากความมีประสบการณ์และความกว้างขวางของการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมาก่อน เช่น เคยเป็น สจ. ส.ท. หรือก้านันมาก่อน เป็นต้น

นอกจากประเด็นฐานการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการเคยมีประสบการณ์ทางการเมืองแล้ว การเป็นบุคคลสำคัญในพรรคการเมือง เช่น เป็นระดับหัวหน้า รองหัวหน้า และเลขาธิการพรรคก็ถือว่าเป็นบุคคลชั้นยอดของพรรค ส่วนชั้นรองลงมา คือเป็นกรรมการบริหารพรรคระดับที่มีตำแหน่งในฝ่ายบริหารบางตำแหน่ง และกรรมการบริหารพรรคธรรมดา เป็นต้น บุคคลสำคัญเหล่านี้เมื่อลงสมัครรับเลือกตั้งก็กลายเป็นบุคคลที่มักจะยอมแพ้ไม่ได้หรือยอมแพ้ยากอีกเช่นกัน เพราะการพ่ายแพ้ นั้นนอกจากจะหมายถึง โอกาสที่อาจพลาดตำแหน่งบริหารในอนาคตหากพรรคได้เป็นหรือร่วมรัฐบาลแล้วยังหมายถึงการสูญเสียภาพพจน์หรือเสียหน้าตาทั้งในกรณีนามพรรคและนามส่วนตัวอีกด้วย ดังนั้นบุคคลชั้นนำของพรรคกลุ่มนี้จึงมักกลายเป็นบุคคลผู้ตายในเวทีการหาเสียง ซึ่งจะมีผลกระทบ ต่อแนวทางหรือแววภาพทุจริตในการเลือกตั้งด้วย

3. ฐานสังคมของผู้สมัครรับเลือกตั้ง คำว่า ฐานสังคมประชากรนั้น หมายถึง พื้นเพของบุคคลที่เกิดที่อยู่อาศัยและอยู่ในแวดวงอะไร ซึ่งโดยปกติแล้วเรื่องที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมประชากรของบุคคลโดยทั่วไปนั้นมีมากมายหลายเรื่องด้วยกัน แม้แต่เรื่องเพศและอายุก็ถือเป็นเรื่องหนึ่งของสังคมประชากรอยู่ด้วย แต่ในทางความหมายของการเมือง โดยเฉพาะกรณีการลงสมัครรับเลือกตั้งของไทยแล้วเรื่องฐานสังคมประชากรที่มีความสำคัญ ๆ ก็เห็นจะได้แก่เรื่องสถานที่เกิดและการมีภูมิลำเนาในเขตหรือนอกเขตเลือกตั้งที่มักเรียกกันในภาษาการเมืองว่า “หมาหลง” หรือ “หมาจร” นั่นถือว่าเป็นเรื่องหลักของโอกาสของการก้าวสู่การเป็นนักการเมืองทีเดียว ทั้งนี้เพราะคนไทยยังยึดถือในเรื่องของถิ่นกำเนิดและเรื่องการได้อยู่อาศัยใกล้ชิดสนิทสนมเป็นพวกเดียวกันเสมือนหนึ่งเป็นญาติกัน และหากในข้อเท็จจริงได้มีความเกี่ยวข้องและเป็นเครือญาติกันจริงอยู่ด้วยก็ยิ่งจะเป็นผลดียิ่งขึ้น ทำให้อยากช่วยเหลือสนับสนุนมากขึ้นเพราะถือว่าการลงคะแนนให้เป็นการช่วยญาติและทำให้ญาติเป็นใหญ่เป็นโตจะได้พึ่งพาอาศัยได้ในภายหลัง

ดังนั้น หากผู้สมัครคนใดมีญาติหรือสามารถผูกญาติกับบุคคลต่าง ๆ ได้มากในลักษณะที่กลายเป็น “ผู้ญาติเยอะ” แล้ว โอกาสการชนะเลือกตั้งย่อมมีมากโดยอาจจะไม่ต้องใช้เงินให้สินเปลืองเหมือนกับผู้สมัครคนอื่น เพราะญาติก็คือมวลชนนั่นเอง แต่เผอิญเป็นมวลชนที่ใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่ไม่ค่อยสอดคล้องกับหลักอุดมการณ์ประชาธิปไตยเท่าใดนัก นอกจากความเป็นผู้กว้างขวางในทางเครือญาติซึ่งถือว่าเป็นความสัมพันธ์ด้านลึกแล้ว ความกว้างขวางในด้านกว้างของการเป็นบุคคลที่รู้จักในวงการต่าง ๆ ก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ทั้งในกรณีฐานเสียงและกรณีจุดต่อแนวทุจริต กล่าวคือหากมีชื่อเสียงในหมู่มวลชนทั่วไปแนวและแนวทุจริตจะมีน้อยแต่ถ้าไม่มีชื่อเสียงและแถมมีอิทธิพลในหมู่ข้าราชการเจ้าหน้าที่รัฐรวมทั้งผู้นำทางการเมืองและผู้นำทางสังคมซึ่งสามารถใช้เป็นกลไกทุจริตได้ โอกาสการต่อแนวและแนวทุจริตย่อมมีมาก

นอกจากประเด็นการถือถิ่นถือญาติเป็นเรื่องหลักแล้ว ประเด็นอื่น ๆ เช่น ความสามารถในภาษาถิ่น ระดับการศึกษา และแม้แต่การมีเชื้อชาติ ศาสนาตรงหรือไม่ตรงกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต

ก็ยิ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญรองลงมา ทั้งนี้เพราะมีผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยที่เป็นบุคคลภายนอกที่ต่างเชื้อชาติ ศาสนา และภาษา ก็ยังได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นนักการเมืองจำนวนไม่น้อย ยกเว้นพื้นที่บางแห่งของประเทศไทยที่การยึดถือเรื่องดังกล่าวก็ยังเป็นเรื่องที่สำคัญอยู่

ฐานทางสังคมยังรวมถึงเรื่องบทบาททางสังคมของผู้สมัครรับเลือกตั้ง บทบาททางสังคมหมายถึง การเคยเข้าไปมีส่วนข้องเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมในเขตพื้นที่ที่ลงสมัคร ซึ่งลักษณะการข้องเกี่ยวนั้นมีทั้งโดยบังเอิญสำหรับผู้ที่ไม่เคยคาดคิดว่าจะลงสมัครรับเลือกตั้งมาก่อน และโดยตั้งใจเพื่อใช้เป็นฐานในการลงรับสมัครเลือกตั้งในอนาคต การมีฐานในด้านบทบาททางสังคมนี้ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญระดับชี้ชะตาอนาคตการเมืองทีเดียว ทั้งนี้จะเห็นได้จากนักการเมืองเก่าจำนวนมากที่เห็นห่างพื้นที่จนเป็นเหตุให้ไม่ได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาอีก

วิธีการสร้างฐานสังคมโดยการแสดงบทบาทต่าง ๆ ต่อกิจกรรมทางสังคมนั้นทำกันได้หลายอย่างหลายวิธี และที่นิยมใช้กันมากก็คือการออกเยี่ยมเยียนประชาชนในเขต เพื่ออย่างน้อยได้ให้ประชาชนเห็นหน้าไม่ลืมหน้าลืมตัวผู้สมัคร หรืออย่างมากที่สุดก็เชื่อว่าเป็นคนสนใจเอาใจใส่ดูแลความทุกข์ยากของประชาชนโดยตลอดแม้จะไม่ได้ให้สิ่งของกำนัลใด ๆ ก็ตาม แต่การออกเยี่ยมเยียนประชาชนบ่อย ๆ และให้ทั่วถึงนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก

ดังนั้น การเลือกออกงานชาวบ้านเฉพาะงานบุญกุศลที่ใหญ่ ๆ หรือที่สำคัญบางงานจึงเป็นการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในเรื่องเวลาดังกล่าวไปได้ระดับหนึ่ง ยิ่งหากเป็นผู้สมัครที่มีฐานการเงินดีก็ยิ่งจะสะดวกสบายมากขึ้น เพราะสามารถใช้เงินซื้อเวลาและหวานคะแนนนิยมโดยการสร้างหรือบริจาคสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้กับชุมชน ดังนั้น ผู้สมัครที่มีฐานเศรษฐกิจดีจึงมีความได้เปรียบกว่าผู้สมัครที่มีฐานเศรษฐกิจไม่ดี เพราะสามารถใช้เงินเป็นทั้งตัวแก้ปัญหาและตัวสร้างฐานนิยมทางสังคมได้ในเวลาเดียวกัน

4. โครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชน การมีอาชีพและรายได้ต่างกันของชุมชนที่หน่วยลงคะแนนเสียงตั้งอยู่ในหมู่บ้านและตำบลต่าง ๆ นั้น มักมีพฤติกรรมการใช้สิทธิไม่เหมือนกัน กล่าวโดยทั่วไป หากชุมชนใดเป็นชุมชนค้าขายที่มีลักษณะเป็นเมือง และแถมยังเป็นที่อยู่อาศัยของพวกกลุ่มข้าราชการและพนักงานต่าง ๆ ซึ่งในทางการเมืองเรียกว่า เป็นที่อยู่ของคน “ชั้นกลาง” โอกาสที่จะส่อแววล่อแหลมต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนเชิงทุจริตเลือกตั้งนั้น ย่อมมีน้อยหรือแทบจะไม่มีเลย ในทางตรงกันข้ามหากชุมชนใดเป็นที่อยู่ของคน “ชั้นล่าง” ประเภททำไร่ทำนาในลักษณะของชนบท และแถมยังเป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนประเภทรับจ้างต่าง ๆ แล้ว โอกาสความล่อแหลมต่อแววจุจริตเลือกตั้งย่อมมีมาก

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากชุมชนนั้น ๆ เป็นชุมชนเช่าที่เขายู่ และ หรือเช่าที่เขาทำกิน โอกาสการถูกลากพาโดยขบวนการจัดตั้งของนักการเมืองและพรรคการเมืองต่าง ๆ ย่อมมีมากขึ้น

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเส้นสายหรือความสัมพันธ์ของผู้นำทางการและผู้นำทางสังคมของชุมชนนั้น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์และผูกพันกับนักและพรรคการเมืองมากน้อยเพียงใด และยังเป็นชุมชนที่มีความต้องการและขาดแคลนในสิ่งสาธารณูปโภคมากเท่าใด โอกาสความล่อแหลมต่อการซื้อ-ขายเสียงแบบ “หวานพีช” และ “ตกเจิวคะแนน” ย่อมมีมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้เพราะความเดือดร้อนขาดแคลนมาประสบกับความต้องการได้คะแนนเสียง จึงทำให้เกิดความพอดีหรือสมดุลของการทุจริตเลือกตั้งขึ้น

5. โครงสร้างทางสังคมของชุมชน หากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชนอ่อนแอและอ่อนไหวแวนการทุจริตเลือกตั้งเป็นด้านหลักอยู่แล้ว ในด้านรองและด้านเสริมของโครงสร้างทางสังคม โดยเฉพาะประเด็นการดำรงอยู่หรือไม่ดำรงของระบบเครือญาติในชุมชน ก็เป็นสิ่งที่สำคัญต่อแวนการล่อแหลมทุจริตเลือกตั้ง หากชุมชนนั้น ๆ มีความเป็นญาติและยึดถือระบบญาติสูง ย่อมจะเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการใช้ขบวนการลากพา ชนิดที่สามารถลากกันเป็นแผง ๆ หรือชนกันเป็นหมู่ ๆ เลยทีเดียว

ในทางตรงกันข้าม หากชุมชนใดที่โครงสร้างของสังคมได้คลี่คลายมาสู่ระบบอุปถัมภ์และระบบแตกแยกเป็นฝักเป็นฝ่ายมากขึ้น โอกาสการทุจริตเลือกตั้งจะมีน้อยลง เพราะลักษณะความเป็นอิสระหรือเป็นตัวของตัวเอง ของบุคคลในชุมชนนั้น ๆ มีมากขึ้น ทำให้โอกาสการชักจูงและลากพายากยิ่งขึ้นและหากจะมีการชักจูงหรือลากพากันก็สามารถทำได้เพียงเสียงเดียวของกลุ่มคนในชุมชน นั้น ๆ ยิ่งกว่านั้นการลากพาก็อาจจะทำให้เกิดการขัดแย้งในการดำเนินการได้มากขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้นำของชุมชนนั้นว่า มีลักษณะเป็นฝักฝ่ายในการสนับสนุนพรรคและนักการเมืองต่างกันหรือไม่

ชุมชนของไทยเราปัจจุบัน ส่วนใหญ่ได้ก้าวพ้นระบบเครือญาติมาสู่ระบบอุปถัมภ์ที่สังกัดตัวหัวหน้าหรือหัวเรือต่างกัน และในเขตชุมชนที่เจริญและยิ่งเจริญมากขึ้นเท่าใด ลักษณะความเป็นระบบแตกแยกฝักฝ่ายในทางการเมืองก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น ชุมชนที่เป็นฝักฝ่ายดังกล่าวย่อมจะมีน้อยลง และหากมีขึ้นก็จะถูกจับตามองกันได้ง่าย เพราะต่างฝ่ายต่างก็ระแวงกันและมักควบคุมดูแลกันเอง

นอกจากประเด็นเรื่องลักษณะ โครงสร้างทางสังคมของชุมชนดังกล่าวแล้ว ประเด็นเรื่องการเคลื่อนย้ายของประชาชนทั้งในกรณีเข้าออก ก็มีส่วนสำคัญในการเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริตเลือกตั้งด้วย โดยทั่วไปชุมชนชนบทไทยในปัจจุบันมักมีการเคลื่อนย้ายออกโดยไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้านตาม ซึ่งในภาษาทางการเมืองเรียกว่า “ย้ายแต่ตัวแต่ทะเบียนยังอยู่” และผลการย้ายแต่ตัว แต่ทะเบียนยังอยู่นี้เองทำให้เกิดการเปิดโอกาสการทุจริตเลือกตั้งได้หลายรูปแบบ และหรือหลายกรรมวิธี เช่น กรรมวิธีบัตรผีทั้งหลายและกรรมวิธีการคัดชื่อออก เป็นต้น

ส่วนประเด็นเรื่องระดับการศึกษาของประชาชนก็มีส่วนสำคัญต่อการทุจริตเลือกตั้งอยู่ระดับหนึ่งเหมือนกัน แต่ลำพังการศึกษาเองมักจะเป็นตัวเสริมให้กับเศรษฐกิจด้านความยากจนกล่าว

คือ หากคนเราจนเฉย ๆ ก็ยังไม่เพียงพอที่จะทุจริต การร่วมทุจริตเลือกตั้งมักจะเกิดกับกลุ่มคนที่ “จนและไร้เดียงสา” ทางการเมืองอยู่ด้วย ซึ่งการไร้เดียงสานั้นส่วนหนึ่งเกิดจากการมีระดับการศึกษาต่ำ จึงทำให้เกิดภาวะไร้เดียงสาขึ้นมา สิ่งสำคัญสำหรับคนจนที่จะร่วมมือกับขบวนการทุจริตเลือกตั้ง ก็ยังมีจน อีกประเภทหนึ่งคือ “จนและสิ้นหวัง” ซึ่งกลุ่มคนจนเหล่านี้ได้เคยสนใจและตื่นตัวทางการเมืองมาระดับหนึ่ง แต่ก็ต้องผิดหวังในระบบตัวแทนและผู้แทน จนทำให้เกิดความสิ้นหวัง และเบื่อหน่ายว่าไม่รู้จะเลือกไปทำไม เลือกแล้วก็ไม่เห็นมาช่วยเหลืออะไร แม้แต่หัวก็หายไป ดังนั้น หากจะให้ลงคะแนนให้ก็ต้องเอาเงินเอาของมาแลกเปลี่ยนกัน โดยตรงดีกว่าไม่ได้อะไรเลยจากผู้สมัคร หรือผู้แทนประเภทหมาหลงและหมาจรที่ไม่มีควมสัมพันธ์และผูกพันกับประชาชนแต่อย่างใด

6. โครงสร้างกลุ่มผู้นำ เอกภาพ หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในทางความคิดก็ได้ และหรือทางการกระทำ หรือพฤติกรรมก็ได้ ซึ่งในทางการเมืองคำว่าเอกภาพกลุ่มนำนั้น มีทั้งด้านกลุ่มผู้นำทางการเมืองได้แก่ ข้าราชการในท้องถิ่น จนถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และด้านกลุ่มผู้นำทางสังคมได้แก่ ผู้ที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจและทางศาสนา วัฒนธรรมของชุมชน เช่น พวกนายทุนท้องถิ่น พระ และหมอคนทั้งหลาย เป็นต้น

กลุ่มผู้นำเหล่านี้ มีความสำคัญในทางการเมืองในลักษณะของการมีระดับอิทธิพลเหนือคนในสังคม และเป็นกลไกการเลือกตั้งที่สำคัญสำหรับพรรคและนักการเมืองในทุก ๆ ครั้งเมื่อถึงฤดูการหาเสียง ดังนั้น ความมีเอกภาพและไม่มีเอกภาพในกลุ่มผู้นำ ทั้งผู้นำทางการเมืองและผู้นำทางสังคม จึงกลายเป็นสิ่งสำคัญให้กับระบบพฤติกรรมทุจริตเลือกตั้งว่าจะมีหรือไม่มีการทุจริตมากน้อยเพียงใด บริการอื่น ๆ โดยทั่ว ๆ ไป พวกผู้นำทางการเมืองนี้จะอยู่กันตามสายและเชื่อฟังนายเบื่องบน ดังนั้น ประเด็นปัญหาที่คือกลุ่มบุคคลเหล่านี้ มีนายที่สังกัดลงเล่นหรือลงแรงสนับสนุนพรรคและนักการเมืองใด ก็จะทำให้ลูกน้องลงเล่นและลงแรงสนับสนุนพรรคและนักการเมืองนั้น ๆ ตามมา แม้นบุคคลเหล่านี้ในหลักการจะโดยหน้าที่หรือโดยกฎระเบียบจำต้องวางตัวเป็นกลางก็ตาม แต่โดยพฤติกรรมแล้วอาจตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของอำนาจในตำแหน่งและอิทธิพลของอำนาจทางการเงินของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้เสมอ

ส่วนกรณีของกลุ่มผู้นำทางสังคมซึ่งเป็นแกนชาวบ้านที่ทำตัวเป็นหัวคะแนนให้กับผู้สมัครนั้น ประเด็นปัญหาเรื่องความมีเอกภาพในการนำว่า จะมีขีดความสามารถขนาดไหนนั้น มักขึ้นอยู่กับสังคมของชุมชนนั้น ๆ ว่าเป็นแบบระบบเครือญาติ ระบบอุปถัมภ์ หรือระบบแตกแยกฝักฝ่ายดังได้กล่าวมาแล้ว และขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับนักการเมือง ในฐานะที่กลุ่มผู้นำทางสังคมเหล่านี้เป็น “ผู้ชักนำการบริจาค” สิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ เข้าสู่ชุมชนกล่าวคือ หากค้นพบว่าชุมชนใดมีผู้สมัครที่เป็นผู้บริจาคเจ้าเดียวก็แสดงว่า ชุมชนนั้น ๆ มีผู้นำทางสังคมที่มีเอกภาพสูงแต่ถ้าเกิดมีผู้บริจาคหลายเจ้าและแข่งขันกัน ก็แสดงว่าชุมชนนั้น ๆ ส่อแววว่ามีกลุ่มผู้นำทางสังคมที่ขัดแย้งแก่งแย่งการนำกันอยู่

ผลของการขัดแย้งแก่งแย่งการนำในชุมชนต่าง ๆ ของกลุ่มผู้นำทางสังคม นอกจากจะเป็นประสบการณ์ใหม่ของชุมชนส่วนใหญ่ในสังคมไทยในยุคหลังนี้แล้ว ยังเป็นปรากฏการณ์ที่ช่วยให้เราสามารถทำนายพฤติกรรมการใช้สิทธิของประชาชนในชุมชนเหล่านั้นว่าจะมีลักษณะเป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน หรือแยกส่วนกลุ่มกันตามประเด็นปัญหาเรื่องความมีเอกภาพและพลังการนำของกลุ่มผู้นำทางสังคมของชุมชนนั้น ๆ

7. ยุทธศาสตร์การรณรงค์การเลือกตั้ง เรื่องการมีฐานพลังของกลุ่มแกนหรือหัวคะแนน เนื่องจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมการเมืองของคนไทยโดยทั่วไป ที่มีลักษณะเฉื่อยชาและเฉยเมยประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว ประกอบกับพื้นฐานของระบบพรรคการเมืองไทยยังไม่ได้เป็นพรรคมวลชนที่สามารถหยั่งรากลงสู่ประชาชนหรืออุดมการณ์ของระบบประชาธิปไตยเท่าที่ควร กล่าวคือประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องอาศัยระบบการชักจูงลากพาให้ไปลงคะแนนกันอยู่ และผลของการอิงระบบการชักจูงลากพานี้เอง ทำให้พรรคและนักการเมืองส่วนใหญ่ต้องหันมาใช้แนวความคิดทฤษฎีในเรื่องสามเขตยุทธศาสตร์ของการรณรงค์จึงทำให้สามารถเอาชนะเลือกตั้งได้

เขตยุทธศาสตร์ที่สำคัญอันดับแรกก็คือ กลุ่มมวลชนเฉยเมยซึ่งมีทั้งประเภท “เฉยเมยปัญญา” และ “เฉยเมยไร้เดียงสา” กลุ่มเฉยเมยปัญญานี้ก็คือ กลุ่มบุคคลที่รู้เรื่องการเมืองดีหรือค่อนข้างดีแต่ไม่ค่อยสนใจกับการใช้สิทธิเลือกตั้งเท่าใดนัก ทั้งนี้เพราะการเลือกตั้งมิใช่เป็นความหวังหรือเป็นทางออกของการแก้ปัญหาการดำรงชีพของกลุ่มตนอย่างหนึ่ง และอีกอย่างหนึ่งก็คือ ปัญหาความไม่ศรัทธาในตัวผู้สมัครและพรรคการเมือง ประกอบกับอาจจะไม่มีสถานการณ์ขัดแย้งที่รุนแรงในสังคมที่กลายเป็นประเด็นการเมืองขึ้นมา จึงทำให้เกิดความเฉื่อยชาเฉยเมยในการใช้สิทธิขึ้น กลุ่มเฉยเมยปัญญานี้มีทั้งมวลชนชั้นกลางในระบบอัน ได้แก่ พวกข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจที่มีการศึกษาดี และพวกมวลชนชั้นกลางนอกระบบที่เป็นพ่อค้านักธุรกิจที่มีเชื้อสายจีนมาก่อน ซึ่งโดยปกติแล้วกลุ่มชนชั้นกลางเหล่านี้มักจะมีความคิดอ่านทางการเมืองค่อนข้างอิสระ ไม่อาจจะชักจูงลากพาหรือไม่คุ้มค่า ที่จะชักจูงลากพาโดยวิธีการซื้อ ขายเสียง สิ่งเดียวที่จะทำให้คนกลุ่มนี้ออกมาใช้สิทธิใช้เสียงมาก ก็โดยการอิงความขัดแย้งของสถานการณ์และอิงวิธีการใช้สื่อโฆษณาผ่านกว้างทางหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งวิธีการปราศรัยหาเสียง ดังนั้น ในแง่ของการต่อแหวทจริตเลือกตั้ง กลุ่มเฉยเมยปัญญานี้กลายเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่ต่อแหวทจริตและไม่คุ้มค่าที่จะไปเล่นทจริตกับคนกลุ่มนี้ เพราะค่าตัวในการซื้อขายจะแพงเกินไปเมื่อเทียบกับกลุ่มเฉยเมยไร้เดียงสาที่มีอยู่มาก เมื่อกลุ่มเฉยเมยไร้เดียงสามีความล่อแหลมต่อการใช้กรรมวิธีทจริตเลือกตั้งได้ง่ายกว่า ประกอบกับมีจำนวนมากกว่าอย่างมากมาย ดังนั้น การเน้นเขตยุทธศาสตร์ของกลุ่มบุคคลเป้าหมายกลุ่มนี้ จึงกลายเป็นด้านหลักของการกำหนดแผนการรณรงค์ของผู้สมัครส่วนใหญ่และการที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จำเป็นที่จะต้องมีการจัดตั้งแกนนำหรือหัวคะแนนเข้าสัมพันธ์และควบคุมบุคคลนี้ไว้ ทั้งนี้เพื่อที่จะทำให้เกิดความสะดวกคล่องตัวในการใช้กรรมวิธีทจริตแบบขบวนการลากพา

โดยปกติแล้ว นักการเมืองส่วนใหญ่ที่อยู่ในสายหรือแนวการรณรงค์หาเสียงแบบลากพานี้ จำเป็นต้องมีกลุ่มแกนหรือหัวคะแนนระดับต่าง ๆ จัดตั้งของตน ซึ่งมีทั้งประเภทแกนหลักที่สามารถคุมคน หรือมีอิทธิพลเหนือมวลชนระดับหลายร้อยหรือพันคนขึ้นไป และมีแกนรองและแกนธรรมดาที่มีอิทธิพลเหนือมวลชนในระดับที่ลดหลั่นกันลงมา การเคลื่อนไหวของระบบจัดตั้งกลุ่มแกนนี้โดยปกติมักจะเริ่มที่ผู้สมัครหรือตัวแทนผู้สมัครกับกลุ่มแกนหลักก่อนแล้วจึงค่อย ๆ ขยายผลลงสู่ระดับล่างของกลุ่มแกนรองและแกนธรรมดา ซึ่งในภาษาการเมืองเรียกว่า เป็นการ “กระชับจัดตั้ง” เพื่อเตรียมแผนการลงสู่การเข้าช่วงชิงมวลชนเฉยเมยต่อไป

ดังนั้น หากจะจับแหวททุจริตกับผู้สมัครที่ถนัดในแนวการหาเสียงแบบนี้ก็จำเป็นต้องสนใจการเคลื่อนไหวของผู้สมัครหรือตัวแทนผู้สมัคร นับตั้งแต่จุดการเริ่มกระชับจัดตั้งจนถึงจุดเตรียมการและดำเนินการในกรรมวิธีของขบวนการลากพา ซึ่งการเริ่มกระชับจัดตั้งนั้นมักจะทำในรูปแบบของการพบปะสังสรรค์ในประเด็นการกินเลี้ยง และมักจะเป็นการกินที่ค่อนข้างหรูหรือค่อนข้างแพง ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานภาพของกลุ่มบุคคลระดับแกนนั่นเอง

เรื่องการช่วงชิงการสนับสนุนจากมวลชนเฉยเมย วิธีการลงสู่สนามเพื่อเข้าช่วงชิงมวลชนเฉยเมยนั้น โดยปกติแล้วกลุ่มแกนหรือหัวคะแนนทั้งหลายมักจะเข้าหามวลชนจัดตั้งของฝ่ายตนหรือฝ่ายเราก่อน ทั้งนี้เพื่อกระชับมวลชนจัดตั้งของตนเองให้เข้มแข็งเพื่อให้เป็นแรงไปช่วยขยายมวลชนอื่นต่อไปและเพื่อป้องกันมิให้ฝ่ายเขาหรือคู่แข่งมาแย่งเอาไปด้วย เมื่อมวลชนของตนเองเข้มแข็งแล้วการรุกในก้าวต่อไปก็คือการรุกเข้าเขตพื้นที่เป็นกลางก่อน ทั้งนี้เพื่อแย่งชิงเขตเป็นกลางหรือเขตที่มีคะแนนของฝ่ายเราและของฝ่ายคู่แข่งสู้กันมาให้เป็นคะแนนของฝ่ายเราให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การต่อสู้แย่งชิงมวลชนในหมู่บ้านหรือมวลชนด้วยกันเองนี้ แม้จะมีกรรมวิธีการต่อสู้แบบทุจริตหลายรูปแบบนับตั้งแต่การเล่นพนันเล่นหวย จนถึงเรื่องการซื้อขายบัตรประชาชน เป็นต้น แต่ก็จับแหวททุจริตและใฝ่ระวังแหวละเมิดรวมทั้งการแจ้งเดือนภาพละเมิดจนถึงขั้นการฟ้องร้องกันได้นั้นนับว่าเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากมาก ทั้งนี้เพราะเป็นการกระทำของหมู่บ้านกันเองอย่างหนึ่ง และมักเป็นการกระทำที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ชอบเล่นชอบพนันการเลือกตั้งโดยวิธีแปลก ๆ เสมอ

เรื่องการช่วงชิงกลุ่มแกนนำหรือหัวคะแนนของนักการเมืองหรือพรรคคู่แข่ง การเข้าช่วงชิงกลุ่มแกนหรือหัวคะแนนของกลุ่มแกนนั้น ถือเป็นเขตยุทธศาสตร์ที่สามและเขตสุดท้ายของการแตกหักในการแข่งขัน หลังจากได้มีการดำเนินการในเขตจัดตั้งฝ่ายเราและเขตมวลชนเฉยเมยเรียบร้อยแล้วไประดับหนึ่งแต่ก็ยังเข้าไม่ถึงเป้าโอกาสที่ชนะเลือกตั้งได้ ดังนั้น การลงมือในเขตจัดตั้งของกลุ่มแกนจึงกลายเป็นเรื่องสำคัญและมักจะกระทำได้ดีโดยวิธีการซื้อตัวหัวคะแนนของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นหลัก ผลของการซื้อ ขายตัวหัวคะแนนนี้ ในทางลับจะไม่มีทางทราบกันได้ แต่ในทางเปิดเผยสามารถทราบได้จากอัตราการตายหรือการเจ็บตัวของหัวคะแนนต่าง ๆ ในพื้นที่เพราะ โดยปกติแล้วแม้การแข่งขันจะ

เข้มข้นดุเดือดซักเพียงใดก็ตามหากได้เล่นกันตามกติกา คือ หัวคะแนนใครหัวคะแนนมัน และไม่มีหักหลังทรยศกัน ก็จะไม่มีการใช้ความรุนแรงถึงขั้นจับตัวหรือฆ่ากันอย่างเด็ดขาด ดังนั้น หากมีการจับหรือการตายของหัวคะแนนในพื้นที่ใดก็ตาม ให้ตั้งข้อสังเกตของแนวการทุจริตแบบลากพาวว่าต้องมีขึ้นในพื้นที่เหล่านี้อย่างค่อนข้างแน่นอน

ยุทธศาสตร์การรณรงค์แนวด้านกว้างและด้านลึก โดยทั่วไปแล้ว การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมีอยู่ 2 แนวทางหลักคือ ด้านกว้างและด้านลึก โดยด้านกว้างหมายถึง การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทต่าง ๆ อันได้แก่ ป้ายโฆษณา โปสเตอร์ แผ่นปลิว และการ์ด ตลอดจนการปราศรัยหาเสียง ทั้งกรณีปราศรัยย่อย ที่ไม่มีลักษณะการมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งโดยเฉพาะก็ถือว่าเป็นแนวด้านกว้างทั้งหมด

ส่วนการรณรงค์หาเสียงด้านลึก หมายถึง การเจาะกลุ่มเป้าหมายที่เข้าถึงระดับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลโดยตรง ยังมีการแบ่งออกเป็นแนวย่อยของการใช้ระบบตัวแทนหรือหัวคะแนนกับแนวมวลชนหรือการเข้าหามวลชนโดยตรง ในลักษณะประเภทของการเดินหาเสียงหรือการเคาะประตูบ้านตามที่รู้จักกันโดยทั่วไป

โดยปกติแล้ว ผู้สมัครแต่ละคนมักจะมีแนวการรณรงค์หาเสียงที่มีจุดเน้นต่างกันกล่าวคือ บางคนอาจจะถนัดและเน้นด้านกว้างมากกว่าด้านลึก และบางคนอาจจะถนัดด้านลึกมากกว่าด้านกว้าง หรือบางคนอาจจะถนัดทั้งสองแนวและเน้นทั้งสองแนวควบคู่กันเลยก็มีการถนัดและเน้นการรณรงค์หาเสียงต่างกันนี้หากทราบข้อเท็จจริงในตัวผู้สมัครแต่ละคนก็จะทำให้ทราบถึงจุดแหว่ทุจริตของบุคคลนั้น ๆ โดยง่าย ทั้งนี้เพราะผู้ที่เน้นด้านกว้างก็จะมีโอกาสทุจริตและละเมิดด้านกว้าง เช่น เสียค่าใช้จ่ายในการทำสื่อโฆษณาต่าง ๆ อย่างมากมายจนเป็นเหตุให้ผิดกฎหมาย ส่วนผู้ที่เน้นด้านลึกในแนวการใช้ระบบตัวแทนหรือหัวคะแนน ก็มักจะมีแหว่ทุจริตละเมิดในด้านการซื้อ ขายเสียงและหรือการลงคะแนนเสียง ส่วนผู้ที่ถนัดเคาะประตูบ้านหรือการออกเดินเยี่ยมเยียนประชาชนก็มักจะเป็นผู้ที่เหนื่อยมาก และมักจะไม่ทุจริตเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น การจับแหว่ทุจริตที่มีประสิทธิผลมากอย่างหนึ่งก็คือการจับแนวการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครแต่ละคนนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบาย คือ

1. จากผลการศึกษา พบว่าประชาชนในเขตตำบลตะกาดแก้ว ยังมีการรับรู้และรู้จักรูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการซื้อ ขายเสียง ยังน้อยอยู่ เพื่อให้

ประชาชนมีการรับรู้มากขึ้นควรจะมีการเสนอข้อมูล หรือวิธีการในการทุจริตเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการซื้อ ขายเสียง เช่น การเสนอเงื่อนไขที่จะพัฒนาหมู่บ้าน การเล่นพนันผู้สมัคร การใช้บัตรผี การซื้อตัวผู้สมัคร การซื้อหัวคะแนนของกลุ่ม ให้ประชาชนในตำบลตระกาดเง้า ได้รับรู้มากขึ้น จากผลการศึกษาจะพบว่า เราควรเสนอข้อมูลหรือวิธีการผ่านญาติสนิท หัวคะแนน สื่อสิ่งพิมพ์ หรือแผ่นพับ จะได้ผลดีและเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด ประชาชนก็จะได้รับรู้และรู้จัก รูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการซื้อ ขายเสียง ได้มากขึ้นและแพร่หลายขึ้น ก็จะเกิดผลดีทำให้ประชาชนได้มีความรู้ และรู้ทันกระบวนการในการทุจริตต่าง ๆ ของผู้สมัคร พี่น้องประชาชนจะได้ช่วยกันต่อต้านกลโกงและการทุจริตรูปแบบต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

2. จากผลการศึกษา พบว่าประชาชนในเขตตำบลตระกาดเง้า ยังมีการรับรู้และรู้จักรูปแบบ และกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการลงคะแนนเสียงยังน้อยอยู่เช่นกัน เพื่อให้ประชาชนมีการรับรู้มากขึ้นควรจะต้องมีการหาข้อมูล หรือวิธีการการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการลงคะแนนเสียง เช่น การทำรายชื่อซ้ำซ้อน การทำชื่อตกจากทะเบียนบ้าน การสอได้คะแนน ก่อนการเปิดหีบ การฉีคะแนนก่อนการปิดหีบ การทำบัตรเสีย เป็นต้น ให้มากขึ้น โดยอาจจะต้องมีการหาข้อมูลเชิงลึก จากผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียน กรรมการการเลือกตั้ง ผู้นำคะแนนบัตรเลือกตั้ง ว่ามีวิธีการทำงานหรือขั้นตอนการทำงานอย่างไร แล้วจะต้องเก็บรวบรวม วิธีการเหล่านี้มาเสนอให้พี่น้องประชาชนได้รับรู้ โดยจะต้องมีการเสนอข้อมูลหรือวิธีการเหล่านี้ ผ่านระบบเครือข่าย ระบบหัวคะแนน หรือแผ่นพับ จึงจะได้ผลและเข้าถึงพี่น้องประชาชนได้รวดเร็ว และได้ผลดีที่สุด

3. จากผลการศึกษา พบว่าการที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลตระกาดเง้า มีการรับรู้ และรู้จักรูปแบบและกระบวนการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการณรงค์หาเสียงปานกลาง ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักถึงผลกระทบในการทุจริตเลือกตั้งว่ามีผลอย่างไรต่อ ประชาชนและชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีการรับรู้มากขึ้น วิธีการที่ดี คือ ต้องอาศัยเครือข่ายเป็นตัวช่วย บอกแนะนำถึงผลกระทบในการทุจริตเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการณรงค์หาเสียง เช่น การให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนเพื่อหวังคะแนนเสียงของผู้ปกครอง การทำบุญกับวัดเพื่อหวังคะแนนเสียงจากชาวบ้าน การจัดการแข่งขันกีฬา การจัดเลี้ยง การแจกเงินซื้อเสียง การแจกสิ่งของ เป็นต้น คือสิ่งที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่ไม่ดี เมื่อนักการเมืองทุจริตในการหาเสียงตั้งแต่แรก เมื่อได้เข้าไปทำงานแล้วก็จะมีการถอนทุนคืน มีการโกงกินงบประมาณ ดังนั้นจึงต้องมีการณรงค์ให้ชาวบ้านได้รับรู้ถึง ผลเสียจากการทุจริตการเลือกตั้ง ทางที่ดีและให้ผลดีคือ การณรงค์ผ่านระบบเครือข่าย ช่วยแนะนำ และบอกต่อ ๆ กัน ไปถึงผลกระทบในการทุจริตการเลือกตั้ง เพราะระบบเครือข่ายในตำบลตระกาดเง้า ยังเข้มแข็ง ยังมีการผูกพันกันมาก มีงานอะไรก็จะช่วยเหลือกันเกื้อกูลกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง รูปแบบและกระบวนการทูลจริตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในการรับรู้ของประชาชน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลตะกาดเง้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการดำเนินการวิจัยหลังจากนี้คือ

1. ควรมีการดำเนินการวิจัยเรื่อง รูปแบบและกระบวนการทูลจริตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในการรับรู้ของประชาชนในระดับจังหวัด
2. ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อเป็นข้อมูลในเชิงลึก ให้เห็นขบวนการทูลจริตในการเลือกตั้ง
3. ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและกระบวนการทูลจริตเลือกตั้งระหว่างท้องที่กับท้องถื่นว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

ก นามสมมุติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เมธี รัตนสุวรรณ เป็นผู้สัมภาษณ์. (28 มีนาคม 2556).

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านตำบลตะกาดเจ้า จังหวัดจันทบุรี.

กมลวัฒน์ ะสารวรรณ. (ม.ป.ป.). **ทฤษฎีการรับรู้**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : ex-mba.buu.ac.th/Research/Nonthaburi/. 2 เมษายน 2556.

ข นามสมมุติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เมธี รัตนสุวรรณ เป็นผู้สัมภาษณ์. (28 มีนาคม 2556).

ที่ร้านอาหารตำบลตะกาดเจ้า จังหวัดจันทบุรี.

คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง. (2535). **คู่มือการสอดส่องพฤติกรรมทุจริตเลือกตั้ง**. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง.

จรูณ กำวี. (2552). **การควบคุมการทุจริตการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามระบบกฎหมายของไทย**. วิทยานิพนธ์ น.ม. (กฎหมายมหาชน). เชียงราย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

จิตรา สมบัติรัตนานันท์. (2553). **วัฒนธรรมทางการเมืองของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียง: กรณีศึกษาเฉพาะ ชุมชน ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปศาสตร์). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2555). **วิธีวิทยาการวิจัยทางสังคม**. จันทบุรี : โครงการผลิตตำราและเอกสารประกอบการสอน สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ทฤษฎีการรับรู้. (ม.ป.ป.). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : ex-mba.buu.ac.th/Research/Nonthaburi/. 2 เมษายน 2556.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. (2546). **บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านและการปกครองท้องที่**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

นพพนิต ภาระกุล. (ม.ป.ป.). **ทฤษฎีการรับรู้**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : ex-mba.buu.ac.th/Research/Nonthaburi/. 2 เมษายน 2556.

บัณฑิต เฝ้าวัฒนา. (ม.ป.ป.). **ทฤษฎีการรับรู้**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : ex-mba.buu.ac.th/Research/Nonthaburi/. 2 เมษายน 2556.

ปรมะ สดเวทิน. วัฒนา. (ม.ป.ป.). **ทฤษฎีการรับรู้**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : ex-mba.buu.ac.th/Research/Nonthaburi/. 2 เมษายน 2556.

เปรมมิกา ปลาสุวรรณ. (ม.ป.ป.). **ทฤษฎีการรับรู้**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : ex-mba.buu.ac.th/Research/Nonthaburi/. 2 เมษายน 2556.

- “พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551,” (5 กุมภาพันธ์ 2551).
 ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 27 ก. หน้า 96-99, 103.
- “พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2552,” (30 ธันวาคม 2552).
 ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 126 ตอนที่ 100 ก. หน้า 1-3.
- พัชรี เขจรธยา. (ม.ป.ป.). ทฤษฎีการรับรู้. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : ex-mba.buu.ac.th/Research/Nonthaburi/. 2 เมษายน 2556.
- พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2537). ระบบการทุจริตเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำราสถาบันเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเกริก.
- วิโรจน์ อุดลย์วิโรจน์. (2547). ความคิดเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีต่อการทุจริตการเลือกตั้ง. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. (รัฐศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิสันต์ พิจารณ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เมธี รัตนสุวรรณ เป็นผู้สัมภาษณ์. (6 มีนาคม 2556).
 ที่ทำการกำนันตำบลตะกาดเง้า จังหวัดจันทบุรี.
- สำนักบริหารการปกครองท้องที่. (2555). การปกครองท้องที่. (ออนไลน์).
 แหล่งที่มา : <http://pab.dopa.go.th/mmnu1.html> . 20 มีนาคม 2555.
- สำราญ ใจดี. (2554). ปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล. น.ม. (กฎหมายมหาชน). เชียงราย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- สุทธดา คงเดชา. (2554). ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 : ศึกษากรณีการทุจริตการเลือกตั้ง. ปรินญาณิพนธ์ น.ม. (กฎหมายมหาชน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- องค์การบริหารส่วนตำบลตะกาดเง้า. (ม.ป.ป.). ประวัติและตราสัญลักษณ์. (ออนไลน์).
 แหล่งที่มา : www.takadngaow.go.th. 5 มีนาคม 2556.
- อนุกุล คลังบุญครอง และคณะ. (2551). ผู้นำ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
archive.lib.cmuh.ac.th/full/T/2551/poli0951sn_ch2.pdf. 1 กันยายน 2555.
- อิสระ สุวรรณบด และคณะ. (2535). กลไกการเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Yamane, T. (1973). *Statisice : An Introductory Analysis*. 3rd. New York : Harper and Row.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สวมักกีธรรม คณบดีคณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกริก
3. นางเพ็ญศรี เอมรุจิ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตะกาดเง้า

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๓๘๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง
จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์

เนื่องด้วยนายเมธี รัตนสุวรรณ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบกระบวนการทุจริตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการรับรู้ของประชาชน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลตะกาดแก้ว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๓๘๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง
จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม

เนื่องด้วยนายเมธี รัตนสุวรรณ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบกระบวนการทุจริตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการรับรู้ของประชาชน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลตะกาดแก้ว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๓๘๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง
จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางเพ็ญศรี เอมรุจิ

เนื่องด้วยนายเมธี รัตนสุวรรณ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบกระบวนการทุจริตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการรับรู้ของประชาชน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลตะกาดแก้ว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/๔๗๕

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง

จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกองคํการบริหารส่วนตำบลตะกาดเจ้า

ถึงที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วยนายณธี รัตนสุวรรณ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบและการะบวนการทุจริตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการรับรู้ของประชาชน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลตะกาดเจ้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้ นักศึกษาขอให้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตตำบลสนามไชย จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้น

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/๔๓๓

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง
จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลตะกาดเจ้า

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วยนายณธิ รัตนสุวรรณ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบและการะบวนการทุจริตชื่อเสียงเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการรับรู้ของประชาชน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตตำบลตะกาดเจ้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี” ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างและจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในเขตพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นางสาวกาญจนา อายุเจริญ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นายเมธี รัตนสุวรรณ
วัน เดือน ปีเกิด	24 สิงหาคม 2513
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 21 หมู่ที่ 5 ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอบำเหน็จ จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 21/1 หมู่ที่ 5 ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอบำเหน็จ จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ธุรกิจส่วนตัว
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 21/1 หมู่ที่ 5 ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอบำเหน็จ จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนท่าใหม่พูลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย (วิทย์ - คณิต) โรงเรียนท่าใหม่พูลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2552	ศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2556	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี